

8° H. N. 2001. XI, 990³

H6-FB

DE
GENERIS HVMANI
VARIETATE NATIVA.

SUB Göttingen
111 871 433

7

GE

V

MANUSCRITUM

ALLEGORICO

PRA

A

JOSE

RE

IO. FR

EIVS

apud VAN

DE
GENERIS HVMANI
VARIETATE NATIVA

EDITIO TERTIA

PRAEMISSA EST EPISTOLA
AD VIRVM PERILLVSTREM
JOSEPHVM BANKS BARONETVM
REGIAE SOCIETATIS LONDIN. PRAESIDEM

AVCTORE
IO. FRID. BLVMENBACH M. D.
EIVSDEM SOCIETATIS SODALI.

GOTTINGAE
apud VANDENHOEK et RVPRECHT.

1795.

EX
BIBLIOTHECA
REGIA ACAD.
GEORGIAE
AUG:

*Nos hic Centauros, non Gorgonas, Harpyasque
Invenies: hominem pagina nostra sapit.*

Martial. l. X. epigr. 4.

---

*Non una caussa est, Vir Peril-
lustris, quare Tibi quicquid hoc est
opellae, tribuam et dedicem.*

*Praeterquam enim quod in uni-
versum grati animi sensum publice
aliquando declarare aveam pro in-
numeris beneficiis quibus me ab eo,
quo in propiorem Tui notitiam ve-
ni tempore, affecisti; ipsa haec
quae curis renovatis prodit libelli
editio, magnam partem praeclaris-
simæ quibus priores praecellit aug-*

menta et ornamenta maxime memorabilia, liberalitati Tuae debet.

Uti enim a pluribus jam retro annis neque studio neque sumtibus pepercisti ut collectionem meam craniorum diversarum gentium rassisimis ditares speciminibus quae omnium avidissime desiderabam, Americanorum inquam, et oceanii australis insulanorum, ita praesertim cum ante triennium Londonum inviserem, eadem generosa liberalitate, qua Gaertnero quondam nostro seminarium Tuum, aliis alias musei Tui divitias utendas concessisti, mihi illimitatum plane usum omnium qui ad studium anthropologicum spectant thesaurorum anecdotorum quibus bibliotheca Tua

sue-

superbit, picturarum scil., cata-
graphorum etc. a summis artifici-
bus ad ipsam naturam delineato-
rum ita permisisti, ut apographa
eorum mihi parare et quicquid libe-
ret describere, adeoque tot tantis-
que novis plane subsidiis auxiliis-
que ad libellum meum denuo sub-
incudem revocandum accedere pos-
sem, ut jam eundem innumeris mo-
dis auctum, emendatum et ad ip-
sam naturam perfectum dicere abs-
que vaniloquentiae suspicione au-
sim.

Accipe ergo serena fronte opus-
culum cuius adeo magna pars Tua
est, quodque vel eo nomine Tibi
non ingratum fore confisus sum,
quod particulam historiae natura-

lis exponat, etsi dignitate nulli alii secundam, tamen, quod mirum, omnium diutissime neglectam et incultam.

Manet enim et hoc immortali Linnaeo meritum quod jam ante hos sexaginta annos in editione principi systematis naturae primus, quod norim, naturalis historiae auctorum genus humanum quoad characteres exteris sub certas varietates redigere studuerit: idque pro ea qualis tunc temporis innotuerat quatuor tantum orbis terraquei partium earumque incolarum notitia, satis adaequate.

Postquam autem a Tuo inde trienni periplo, vir Perillustris, gentium, per oceani australis insulas lon-

longe lateque dispersarum, curatior cognitio historiae naturalis et anthropologiae cultoribus innotuis-set, facile patuit Linnaeana-m istam generis humani divisionem jam non amplius adhiberi posse; quare et ego in hocce opusculo, post alios a viro summo in eo deflectere, et varietates hominum magis ad naturae veritatem, quae nobis Tua maxime sollertia et curatissima obser-vatione innotuit, componere, nullus dubitavi.

Imo vero et in universum Lin-naeanam methodum, animalia mammalia ex dentium ratione ordi-nandi, itidem isti quidem tempori quo eam condidit satis convenien-tem, hodiernum autem postquam

* 5 tot

tot tantaeque novae hujus classis
species detectae sunt, magnopere
mancam et ingentibus exceptioni-
bus obnoxiam, relinquere, et arti-
ficiali isti systemati, magis natura-
le ab universo mammalium habitu
desumtum, substituere, zoologiae
studiosis utile et proficuum esse
duxii.

Quanquam enim longissime ab
eorum opinione absum qui sibi, nu-
peris praesertim temporibus ingenii
sui lusibus de nescio qua continui-
tate aut gradatione naturae ut vo-
cabant, ita placuerunt, ut creatoris
sapientiam et creationis perfectio-
nem in eo quaererent quod natura
ut dicunt non faciat saltum, sed res
naturales ternorum naturae regno-
rum

rum quoad conformatiōnem suam
externam se invicem cēu gradus in
scala aut articuli et juncturae in
catena excipient: cum contra iis,
qui rem praejudicij expertes et se-
rio agunt, facile pateat esse vel in
regno animali ab una parte inte-
gras classes, ut avium, aut ge-
nera, v. c. sepiarum, quae male
et non nisi affectatione quadam in
ejusmodi schematibus gradationis
rerum naturalium aliis vicinis jun-
guntur; ab altera autem extare ge-
nera animalium v. c. coccus, in qui-
bus tam ingens differentia utrius-
que sexus habitum intercedit, ut si
ad ejusmodi scalam ea revocare ve-
lis, masculos a suis femellis longis-
sime removere et diversissimis locis
diversos ejusdem speciei sexus inse-
rere

rere necesse foret; contra vero in
schematibus istis non infitiandos imo
vero insignes esse hiatus quibus na-
turae regna luculentissime a se invi-
cem discriminantur; et quae sunt
id genus alia; quanquam ergo, his-
ce probe perpensis, eam in doctrina
de gradatione naturae gravitatem
et dignitatem, qua vulgo a physico-
theologis ornari et commendari so-
let, nullus plane agnoscere queo,
hoc tamen ambabus concedo inesse
hisce metaphoricis et allegoricis lu-
sibus, non infitiandam ad metho-
dum studii historiae naturalis faci-
litandam, utilitatem.

Basin enim quasi constituant
omnis systematis naturalis, quo res
secundum habitum universum et
lon-

longe plurimas quibus invicem conspirant qualitates externas ordinantur, cum artificialia contra singularē tantum characterem profundamento distributionis agnoscant.

Cum vero naturale istiusmodi sistema ideo quod tum aciendo iudicio, tum sublevandae memoriae egregie inserviat, artificiali preferendum esse, extra dubitationem positum sit; eo magis in id incubui ut mammalium classem ad ejusmodi naturalis systematis ordinem redigerem, cum artificiale Linnaeanum, a dentium ratione petitum, tot specierum nuperis temporibus recenter detectarum accessione, in dies molestioribus anomaliis et exceptionibus laboret.

Ita

Ita enim, ut paucis saltem haec tangam, binas jam novimus rhinocerotum species, quoad habitum sibi invicem simillimas, ast dentibus ita diversas ut si adhuc Linnaeanum sequi libuerit systema, alteram speciem ad belluas, alteram ad glijres referre oporteret!

ita et tunc suem aethiopicum dentibus primoribus destitutum a reliquis belluis removere et brutis Linnaeanis annumerare necesse esset.

Taceo myrmecophagam dentatam Africanam tunc a genere isto ex Linnaei mente edentulo, aut Lemures aliquot (indrum et lanigerum) ob dentium anomaliam a Lemurum genere Linnaeano removendos etc.

Huic

Huic confusioni, quam sane studio zoologico ingentes molestias parere nemo inficiabitur, sequentibus denis ordinibus naturalibus animalium mammalium constitutis mederi studui, quorum recensum ideo hic subjungere liceat quod passim in praesenti opusculo eorum mentionem injecerim.

I. Bimanus.

1. *Homo.*

II. Quadrupana.

2. *Simia.*

3. *Papio.*

4. *Cercopithecus.*

5. *Lemur.*

III. Bradypoda.

6. *Bradypus.*

7. *Myrmecophaga.*

8. *Ma-*

8. *Manis.*9. *Tatu.* *)IV. *Chi-*

*) Alienissimus quidem sum a neotericorum multorum novandi pruritu qui rebus naturalibus quae pridem nominibus suis vel in vulgus notissimis insignes sunt, nova imponendo misifice sibi placent: qui quidem onomatopietarum lusus ingenitum studio historiae naturalis calamitatem attulit; adeoque et in nominibus systematicis mammalium non nisi invitissimus et rarissime a Linnaei terminologia discessi, quando nempe nomen a viro summo adhibitum plane erroneam et falsam notionem involvebat. Ideo v. c. armadillis natum nomen genericum *Tatu* restitui cum Linnaeanum *Dasyurus* nulla plane ratiene defendi possit. Omnes enim novimus graecum hoc nomen esse, et pedibus hirsutis insigne animal notare, ideoque a veteribus lepori et cuniculo inditum esse quod in his ipsissimae palmae plantaeque pilosae sint, quae vero in ista novi orbis loricata animantia a cuniculorum habitu mirum quantum abhorrentia minime quadrare, monitu vix opus est.

Ita et in vespertilionum genere *vampyri* nomen isti speciei Americae australis restituendum censeo quam Linnaeus *spectrum* vocabat, cum contra *vampyri* appellationem isti vespertilioni Indiae orientalis et insularum oceanii australis tribuerit, quem vulgo canem volantem vocant. Nam vero *vampyri* nomen idem ac *sanguisugum* notare, constat; quod ergo utique Americano isti vespertilioni convenit, eam ob caussam aliis animantibus ipsisque hominibus infesto; nentiquam vero alteri quam dixi,

IV. Chiroptera.

10. *Vespertilio.*

V. Glires.

11. *Sciurus.*12. *Glis.*13. *Mus.*14. *Marmota.*15. *Savia.*16. *Lepus.*17. *Jaculus.*18. *Castor.*19. *Hystrix.*

VI. Ferae.

20. *Erinaceus.*21. *Sorex.*22. *Talpa.*23. *Di-*

dixi, canino nempe, utpote unice phytophago, et
nunquam, quod norim, aliorum animalium san-
guinem sugenti.

**

23. *Didelphis.*
 24. *Viverra.*
 25. *Mustela.*
 26. *Lutra.*
 27. *Phoca.*
 28. *Meles.*
 29. *Ursus.*
 30. *Canis.*
 31. *Felis.*

VII. Solidungula.

32. *Equus.*

VIII. Pecora.

33. *Camelus.*
 34. *Capra.*
 35. *Antilope.*
 36. *Bos.*
 37. *Giraffa.*
 38. *Cervus.*
 39. *Moschus.*

IX. Bel-

IX. Be
4
4
4
42
43
44
45
X. Cet
46
47
48
49

Haecut
re ipso cui
passim ab a
xi, Tuo j
pari tum r
submitto, T

IX. Belluae.

- 40. *Sus.*
- 41. *Tapir.*
- 42. *Elephas.*
- 43. *Rhinoceros.*
- 44. *Hippopotamus.*
- 45. *Trichechus.*

X. Cetacea.

- 46. *Monodon.*
  - 47. *Balaena.*
  - 48. *Physeter.*
  - 49. *Delphinus.*
-

*Haec ut tot alia, in quibus in ope-
re ipso cui haecce praefanda duxi,
passim ab aliorum sententia defle-
xi, Tuò judicio Vir Perillistris
pari tum reverentia tum fiducia
submitto, Tuò inquam, quo prae-*

*side dignissimo et meritissimo gau-
det Societas Regia scientiarum, cui
a primis inde cunabulis aureum ex-
titit symbolum Nullius in verba.*

*Ita vale Vir Perillustris et mi-
hi, Tibi deditissimo, porro fave.*

*Dab. in Acad. Georgia Augu-
sta d. 11 Apr. 1795.*

IN-

Triplicem
indicem hu-
tum duxi.

Primo ut
et aequi qua-
ex ipsa natu-
libellum lux-
cesserim.

I N D E X

SUPELLECTILIS ANTHROPOLOGICAE AUCTORIS,
QUA IN ADORNANDA NOVA HACCE
EDITIONE MAXIME USUS EST.

Triplicem praesertim ob caussam
indicem hunc hic inserere operae pre-
tium duxi.

Primo ut intelligent lectores docti
et aequi qualibus quantisque subsidiis
ex ipsa natura petitis instructus, ad
libellum huncce denuo edendum ac-
cesserim.

Tum vero ut et grati animi testimonium extet pro insigni munificentia qua fautoribus et amicis supellectilem hanc ad studii anthropologici incrementum hactenus ditare placuit.

Denique ut et pateat quibus adhuc caream et quibus iidem, si ipsis amplius occasio et animus benevolus fuerit, eam porro augere possint.

I.

CRANIA DIVERSARUM GENTIUM.

Selectum hujus collectionis, quoad numerum et varietatem quantum sciam in suo genere unicae, utpote cui neque Camperi neque Jo. Hunteri similes collectio-nes hoc respectu comparari possunt, ternis decadibus uberioris descripsi et curatis- simis iconibus illustravi, ubi de occasio- ne et via qua quodvis cranium ad me per- venit,

ANTHROPOLOGICAE AUCTORIS. XXIII

venit, rationem reddidi; quare et in universum huic thesauro junctum servo apparatus epistolarum autographarum quibus, tanquam documentis, genuina cuiusvis origo firmatur. Quae ullo modo dubia aut ambigua videri possint, ea separatim pono.

A) Quina exemplaria selectissima varietatum principalium generis humani. viz.

a) mediae, nempe *Caucasiae.*

1) *Feminae Georgianae.* tab. I.
fig. 2. tab. II. fig. 3.

(*Dec. cranior. illustr.* III. tab.
21.)

munus perill. LB. de Asch.

tum binorum extremorum.

scil. b) *Mongolicae* varietatis.

2) *Tungusae rangiferini.* tab. I.
fig. 1. tab. II. fig. 2.

(*Dec. II.* tab. 16.)

d. perill. de Asch.

** 4

et

et c) A e t h i o p i c a e.

3) *Aethiopissae Guineensis.* tab.

I. fig. 3. tab. II. fig. 5.

(Dec. II. tab. 19.)

d. cl. Steph. Jo. van Geuns,
Prof. Ultraject.

denique binarum varietatum inter-
mediarum, scil.

d) A m e r i c a n a e.

4) *ducis Caribaei ex ins. S^{ti} Vin-
centii.* tab. II. fig. 2.

(Dec. I. tab. 10.)

d. perill. Banks, Baronetus.

et e) M a l a i c a e.

5) *O-taheitae.* tab. II. fig. 4.

(Dec. III. tab. 26.)

d. idem generos. Banks.

B) Alia quinque specimina eadem ra-
tione selecta. viz.

a) va-

ANTHROPOLOGICAE AUCTORIS. XXV

- a) varietatis **Caucasiae.**
- 6) *Natolici Tocatensis.*
d. generos. de Asch,
- b) **Mongolicae.**
- 7) *Tungusae Sinensis. s. Daürici.*
(Dec. III. tab. 23.)
d. idem per ill. de Asch.
- c) **Aethiopicae.**
- 8) *Aethiopis.*
(Dec. I. tab. 8.)
d. cl. Michaelis, consil. aulic.
Hasso - Cassellan. et Prof.
Marburgens.
- d) **Americanae.**
- 9) *Indi Americae septentrionalis.*
(Dec. I. tab. 9.)
d. idem cl. Michaelis.

** 5

e) Ma-

e) Malaicae.

10) *Novo-Hollandi.*

(Dec. III. tab. 27.)

d. perill. Banks.

C) ad demonstrandam *normam verticalem*, de qua infra §. 61.

a) varietatis Caucaiae.

11) *Tatari Casanensis.*

(Dec. II. tab. 12.)

d. perill. de Asch.

b) Mongolicae.

12) *Jacutae.*

(Dec. II. tab. 15.)

d. idem generos. Aschius.

c) Aethiopicae.

13) *Aethiopis.*d. cl. Soemmerring, consil. au-
lic. et Prof. Moguntin.

D) Alia

ANTHROPOLOGICAE AUCTORIS. XXVII

D) Alia terna specimina, in quibus etsi partim studio partim morbosa affectione deformata sunt, attamen normae verticalis character et habitus elucet.

a) varietatis **Caucasiae.**

14) *Turcae.*

d. generos. de Asch.

b) **Mongolicae.**

15) *Calmucci.*

(Dec. II. tab. 14.)

d. aequa ac sequens cranium
idem perill. Aschius.

c) **Aethiopicae.**

16) *Aethiopis.*

(Dec. II. tab. 17.)

E) Triga craniorum, quanquam infantilium tamen normam verticalem apertissime demonstrantium.

a) va-

XXVIII INDEX SUPELLECTILIS

a) varietatis **Caucasiae.**

17) *puellae judaicae.*
(Dec. III. tab. 28.)

b) **Mongolicae.**

18) *infantis Buraeti.*
(Dec. III. tab. 29.)
d. perill. de Asch.

c) **Aethiopicae.**

19) *Aethiopis neonati.*
(Dec. III. tab. 30.)
d. cl. Billmann, chirurg. Cas-
sellan.

F) Specimina ob insignem transitum
memorabilia quo diversas generis
humani varietates quasi invicem
jungunt.

Ita v. c. medium tenent locum
a) inter **Caucasiam** va-
rietatem et **Mongolicam**

20)

ANTHROPOLOGICAE AUCTORIS. XXIX

20) *Casacci Donensis* cranium.

(Dec. I. tab. 4.)

d. cum proxime sequentibus
perill. de Asch.

21) *Kirgisae-Kaisacci*.

(Dec. II. tab. 13.)

22) aliud ejusdem tribus, priori
simillimum.

23) inter **Gaucasiām et Aēthiopicām**.

23) *Mumiae Aegyptiacae*.

(Dec. I. tab. 1.)

24) *Cingari genuini*.

(Dec. II. tab. 11.)

d. cl. Pataki, Medicus Claudi-
nopolitan.

γ) inter **Mongolicām**
et **Americanām**.

25) *Eskimotae*.

(Dec.

(Dec. III. tab. 24.)

d. cum sequenti cl. Jo. Loretz.

26) alias *Eskimotae.*

(Dec. III. tab. 25.)

G) Crania infantili quondam aetate
peculiaribus artificiis deformata.

27) *Macrocephali* probabiliter
Tatarici.

(Dec. I. tab. 3.)

d. perill. de Asch.

28) *feminae Caribeae.*

(Dec. II. tab. 20.)

d. perill. Banks.

H) reliqua id genus supellex.

29) *viri Germani.*30) *feminae Germanae.*31) *judaei juvenis.*32) *judaei senis.*33) *Batavi.*

d. cl.

ANTHROPOLOGICAE AUCTORIS. XXXI

d. cl. Wolff, medicus Ultra-
jectin.

34) *Galli.*

d. cl. Soemmering.

35) *Itali.*

d. perill. de Asch.

36) alius Itali, et quidem *Veneti.*

d. cum sequenti cl. Dr. Mi-
chaelis, medicus castrensis
Hannoveran.

37) *Longobardi.*

38) *veteris Romani militis pae-
toriani.*

d. Eminentiss. Cardinal. Steph.
Borgia.

39) *Sarmatae Lituani.*

(Dec. III. tab. 22.)

d. generos. de Asch.

40) calvaria *veteris Cimbri.*

d. perill. Bozenhard, consul
generalis Caesareus apud
Danos.

41) *Fennonis.*

d. cum

- d. cum omnibus sequentibus
usque ad N. 80 per ill. de
Asch.
- 42) alias *Finni*.
 43) *Feminae Finnicae*.
 44) *Cingari Russici*.
 45) *Russi juvenis* *).
 46) *Russi senis*.
 47) *Russi Moscoviensis*.
 48) alias.
 49) tertii.
 50) quarti.
 51) quinti.
 52) *Feminae Moscoviensis*.
 53) *Russi Swenigorodensis*.
 54) *Juvenis Urussi*.

55)

*) Maxime memorabilis quae sequitur series
craniorum Ruthenicorum usque ad N. 63.
ob miram qua multa eorum ad Mongoli-
cum habitum plus minus accedunt diversi-
tatem, procul dubio ex connubiorum mi-
scela derivandam.

ANTHROPOLOGICÆ AUCTORIS. XXXIII

- 55) *Russi Wenewskiensis.*
56) *Russi Romanovici.*
57) Alius *Ribnoici.*
58) Alius *Ribinscensis.*
59) *Kostromensis.*
60) *Feminae Krasnoicholmicae.*
61) *Russi Nyschenovogorodensis.*
62) *Kursci.*
63) *Orlowensis.*
64) *Tatari Orenburgensis.*
65) *Tatari* (probabiliter *Casanensis*).
66) Alius *Tatari.*
67) quarti.
68) quinti.
69) *Tschuwaschi.*
70) *Lesghi.*
71) *Georgiani.*
72) *Turcae.*
73) alias.

***

74)

XXXIV INDEX SUPERLECTILIS

- 74) tertii.
75) *Calmucci Orenburgensis.*
76) alias *Calmucci.*
(Dec. I. tab. 5.)
77) tertii.
78) quarti.
79) quinti.
80) sexti.
81) *Aethiopis Creoli Nov-Eboraicensis.*
(Dec. I. tab. 7.)
d. cl. Michaelis, Marburg.
82) *Aethiopis Congensis.*
(Dec. II. tab. 18.)
d. perill. de Asch.

II.

II.

FOETUS EGREGIE CHARACTE-
RISTICI VARIETATIS MEDIAE
ET BINARUM EXTREMARUM.

---

a) varietatis C a u c a s i a e.

1) Gemelli germanici diversi se-
xus, eximia pulcritudine insignes.
. quarti mensis.

b) M o n g o l i c a e.

2) Calmucae Orenburgensis, se-
xus feminei. tertii mensis.

d. D. Kosegarten.

c) A e t h i o p i c a e.

3) Aethiopis masculi. quinti men-
sis.

d. cl. Meyer, archiater Hanov.

XXXVI INDEX SUPELECTILIS

III.

PILI ET CAPILLI DIVERSARUM
GENTIUM.

Quanquam haec primo intuitu minutiis
huc relata videri possint, insitari tam
men nequit etiam hujusmodi collectioni,
quando varietate insignis est, utique suam
utilitatem ad curatius studium anthropo-
logicum esse. Continet haec specimina
omnium quinarum varietatum principalium
generis humani: et in his satis memora-
bilia de quibus passim infra suo loco actum
est, ut bicoloris capilli *Nigritae maculis*
niveis variegati quem Londini vidi &c.

IV.

PRAEPARATA ANATOMICA.

Maxima horum pars ad *Aethiopum* hi-
storiam naturalem attinet. Passim in ipso
libro uberiorem eorum mentionem injeci.

V.

V.

COLLECTIO IMAGINUM DIVERSARUM GENTIUM A PERITIS ARTIFICIBUS AD IPSAM NATURAM CURATISSIME DELINEATARUM.

Hujusmodi apparatus, praesertim si-
ubi cum collectione qualem dixi cranio-
rum perpetuo conferatur, ad primos et
principes et fallere nescios fontes studii
anthropologici pertinere, per se quidem
patet *): adeoque et a vicenis inde annis
omnem operam navavi, ut talium iconum
ad ipsam naturam et, quod caput rei est,
a peritis artificibus confectarum copiani
mihi compararem. Magnus quidem extat
numerus similium effigierum apud itine-
rarium auctores: at enim vero quando
hae ad criticam lanceam revocantur, pau-
cissimae sane reperiuntur quibus utique
fidere

*) cfr. locum hoc facientem ap. Volney, in *Ruines, ou méditation sur les Révolutions des empires* p. m. 349.

ANTHRO
XXXVIII INDEX SUPPLEMENTIS

fidere possis. Quodsi enim a nonnullis,
v. c. a Corn. de Bruin itinere Persico et
Indico, et immortalis Cookii secundo peri-
plo a se ipso descripto et iconibus a cl. Hod-
ges delineatis ornato, discesseris, in reli-
quis tantum non omnibus tabulas, etsi pas-
sim splendidissimas quibus superbunt, cu-
ratius spectatas et cum genuinis iconibus
aut ipsa natura collatas, vix ullius ad hi-
storiam generis humani naturalem usus
esse, facile deprehendes. Oportet igitur
hoc fine potius hinc illinc extantes imagi-
nes exoticarum gentium conferre, tum
aeri incisas, easque sive separatim editas,
sive sparsim libris insertas, tum vero ip-
sissima autographa artis perita manu de-
lineata. Illarum quidem insignem copiam
mihi comparavi, in quibus praesertim ma-
gni in hoc genere artificis Wenc. Hollar
figurae aqua forti expressae, et nupero-
rum Anglorum chalcographorum egregiae
tabulae eminent; sigillatim vero eas con-
signare, indicis hujus limites vetant. Liceat
saltem recensum maxime memorabilium ex
iis subjungere *quae manu delineatae sunt:*

a) varietatis *Gauca sia e.*

- 1) *Turca.* rubrica ad vivum delineau-
tus Berolini ab egregio artifice
Dan.

ANTHROPOLOGICAE AUCTORIS. XXXIX

Dan. Chodowiecki qui me hocce
suo autographo donavit.

- 2) *Femina Hindostanica*, a picto-
re Indo miranda subtilitate et ac-
curatione designata.
accepi Londini a viro doctiss.

Sam. Lysons,

b) *Mongolicae.*

- 3) Cossim Ali Chan, quondam *Ben-
galiae* praeses (*Navab*) qui post-
hac Delhi sacerdotem Muhame-
danum (*Faqir*) egit. Vivis colo-
ribus a pictore Muhamedano (*Mau-
ro*) exhibitus.

dono dedit cum sequenti cl.
Braun jam rebus humanis ereptus,
Britannicus quondam apud Ber-
nenses Residens, antea Tribunus
legionis Anglicae in India.

- 4) *Conjux ultimi imperatoris Mogo-
lici*, Shaw Allum, a. 1790 defuncti.
Simili artificiosa manu depicta *).

5) Feo-

- * Propter originem Indiae hodiernae do-
*** 4 mino.

5) Feodoris Jwanowitsch, *Calmucci*,
imago *ab eo ipso*, propria manu,
incomparabili plane artificio et gu-
stu, et vividissima similitudine crea-
ta nigra s. schisto scriptorio, Ro-
mae, ubi felicissimo cum successu
arti pictoriae incumbit, delineata.

munus insigne Roma mihi mis-
sum a cl. Tatter, M. Britann. Reg.
a secret. legation.

6) Nautae bini *Sinenses*. Viennae
depicti.

donum generosiss. Nic. Jos. de
Jacquin rei metallicae consil. Cae-
sar.

7) Ettuiack, incantator *Eskimota*.
ex ora Labrador a. 1773. Londi-
num advectus.

Haec aeque ac sequens icon, ex
avtographis Nathan. Dance in mu-

seo

minorum binas has icones ad Mongolicam
varietatem retuli, etsi vultu, ob caussas
pag. 187 dictas, proprius ab Hindostanicis
absint.

seo perill. Banks, curatissime de-
picta ab egregio pictore Londi-
nensi G. Hunnemann.

- 8) *Femina Eskimotica* cui nomen
Caubvic (quod vernacula barba-
rorum istorum lingua ursum lus-
cum denotat); simul cum priore
quem diximus a cl. Cartwright Lon-
dinum advecta.

c) *Aethiopicae.*

- 9) *Hottentotta Amaquensis.*

Cum sequenti itidem ex bibli-
oteca perill. Banksii.

- 10) *Hottentotta sylvicola* (belg.
Boschman) cum uxore et infante.

- 11) *Femina Hottentottica.*

Haec icon cum quatuor sequen-
tibus in capite bonae spei ad vi-
vum delineata et ad imperatorem
Josephum II Viennam missa.

curatissima apographa d. gene-
rosiss. de Jacquin.

XLI INDEX SUPELL. ANTHROPOL. AUCT.

12) Karmup, *Hottentotta Namaquensis.*

13) Kosjo, *Hottentotta Gonaguensis* ad Caffrariae confinia.

14) Koba, *dux Caffrorum.*

15) Puseka, ejusdem *filia.*

d) Americanae.

16) Accola freti Magellanici ex *Terra del fuego.*

17) Femina ejusdem gentis.

e) Malaiace.

18) Bini *viri Novo-Zeelandi.*

19) *Dux Novo-Zeelandorum.*

20) Bini ejusdem gentis *juvenes.*

Omnes, aequae ac freti Magellanici accolarum imagines quas dixi, ex thesauris anecdoticis, quos ex periplo suo retulit per ill. Banks, Baronetus.

AD-

ADDENDA.

pag. 39. De quarto exemplo sceleti cercopithei mortae, ossis intermaxillaris vestigiis plane destituti, litteris me docuit cl. Holme, medicus Manchestriensis celeberr.

pag. 100. Cretinos non obstante misero quo afficiuntur stupore, effrenata tamen libidine subinde insanientes, in vallibus Alpinis Salzburgensibus non raro pecora inire, cl. Michaelis medicus castrrens. Hannoveran. relatum acceptit. cfr. *medicinische Bibliothek* T. III. pag. 649.

pag.

AD.

pag. 151. De Maynis, Americae australis ad Maragnonium superiorem incolis, F. Xav. Veigl in cl. de Murr *Journal zur Kunstgeschichte* T. XVI. pag. 115.
 «*In ipsis (eorum) oculis, quod nobis album est, paulisper nigro tingitur.*»

SECTIO

SECTIO I.

**HOMINIS A CETERIS ANIMALI-
BUS DIFFERENTIA.**

§. I.

Difficultas disquisitionis.

De generis humani varietate scri-
pturo et ea enarraturo quibus
hominum stemmata corporis sui ha-
bitu ab invicem discrepant, ante om-
nia in eas differentias inquirendum
est, quae ipsum hominem et reliqua
animantia intercedunt. Accidit ve-
ro et hic quod saepius in historiae
naturalis, et quidem zoologiae pra-

A ser-

sertim studio contingere videmus,
ubi subinde longe facilius aliquam
speciem a congeneribus primo intui-
tu et sensuali quadam perceptione
distinguere, quam ipsos istos char-
acteres distinctivos enarrare et verbis
exprimere valemus. Ita satis facile
rattum a mure domestico, cunicu-
lum a lepore timido dignoscendi, dif-
ficile vero notas characteristicas cru-
endi, quibus ista diversitas quam om-
nes sentimus, nititur. Et eadem
quoque difficultate idem, de quo agi-
mus argumentum, laborare, magni in
eo studio viri aperte et ingenue con-
fessi sunt, adeo ut Linnaeus, vir im-
mortalis et characteribus rerum na-
turalium investigandis hisque syste-
matice ad eos ordinandis vere natus,
in praefatione Faunae Suecicae *rem*
perquam arduae indaginis esse dicat, *propriam tradere hominis dif-*
ferentiam specificam; *imo et nul-*
lum se hactenus characterem erue-
re potuisse fateatur, unde homo a
simia

OMINIS
A CETERIS ANIMALIBUS DIFFERENTIA. 3

simia internoscatur: et in systemate naturae mirum censuerit, adeo parum differre stultissimam simiam a sapientissimo homine, ut iste geodaetes naturae etiamnum quaerendus, qui hos limitet; denique et revera homini neque genericum neque specificum characterem adjungerit, contra vero simiam longinam ipsi congenerem fecerit.

§. 2.

Ordo tractationis.

Liceat interim ea enarrare quibus, si quid recte video, homo a ceteris animalibus differre videtur, in quo quidem negotio ita versabor ut

I°. ea enumerebam quae corporis humani conformatiōnēm extērnam attinent;

II°. quae fabricam internam;

A 2

III°.

III°. quae *functiones oeconomiae animalis*;

IV°. quae *animi dotes spectant*;

his V°. pauca subjungam de
morbis homini propriis;

et VI°. denique loco eorum re-
censum dabo, quibus vulgo ast *falso* hominem a brutis distingui putarunt.

§. 3.

I. *Conformatio externa*

Quo quidem nonnullos quoque
refero characteres, qui, etsi ad sce-
leti fabricationem proxime attineant,
tamen in ipso externo corporis habi-
tu, dehinc pendente, patescant: tunc
que sequentes, maxime si junctim
colle-

A CETERIS ANIMALIBUS DIFFERENTIA. 5

collectivi spectentur, ad humani generis definitionem sufficere videntur:

A) *statura erecta*;

B) *pelvis lata, depressa*;

C) *manus duae*;

D) *dentes aequali serie approximati*.

Ad haec, tanquam ad capita sua, reliqua quae humani corporis habitus priva prae se fert, commode referri poterunt; adeoque de singulis jam seorsim agamus.

§. 4.

A) *Statura erecta*.

Bina hic probanda nobis incumbunt momenta:

A 3

I°

1º nempe, staturam erectam homini natura sua convenire;

2º eandem homini propriam esse.

Hoc infra patescit (v, §. 10.).

Illud vero cum a priori quod dicunt, evincitur ex ipsa corporis humani structura; tum a posteriori ex unanimi omnium quotquot novimus omnis aevi gentium consensu. Huic diutius immorari non magis opus est, quam argumento in contrarium allato quod ab infantum quadrupedum inter feras adulorum exemplis petere solent. Qui enim rem serius agunt, facile vident, nullum alium animo concipi posse statum hominis, ab eo cui natura eum destinavit, longius abhorrentem, quam ipsum istum quos innuimus miserorum infantum; ita ut eodem jure monstrosum quemvis partum pro norma ideali conformatioonis humanae habere, quam eiusmodi infantibus feris ad demonstrandum naturale hominis ingressus et

A CETERIS ANIMALIBUS DIFFERENTIA. 7

et vitae genus abuti, liceat. Imo vero quodsi in istas de feris infantibus relationes curatius paulo inquirimus, apparet potius in maxime genuinis et vere extra dubitationis aleam positis exemplis, ut celebris nostri Petri Hamelensis *a*), (*Peter the wild boy, Juvenis Hannoveranus Linn.*) puerilae campanicae *b*), viri pyrenaici *c*), aliorumque, miseros hosce erectos

a) cfr. conjunctiss. Voigt *Magazin für Physik u. Naturgesch.* T. IV. P. III. pag 91. tum et (cl. Monboddo) *antient metaphysics* T. III. Lond. 1784. 4. pag. 57. et 367.

Quanti faciat Scotus ille philosophus Petrum Hamelensem praeter alia sequentibus profitetur: “*this phaenomenon is more extraordinary, I think, than the new planet, or than if we were to discover 30,000 more fixed stars, besides those lately discovered.*”

b) (de la Condamine, *histoire d'une jeune fille sauvage* Paris 1761. 12.

c) cfr. Leroy sur *l'exploitation de la maturité dans les Pyrénées*. Lond. 1776. 4. pag. 8.

tos incessisse; in historia vero reliquorum qui vulgo pro quadrupedibus habiti sunt, ut *juvenis ovinus Hibernus* Linn. varia occurrere, quae eam valde dubiam et sublestae fidei reddunt d): ita ut Linnaeanus ille

d) videsis v. c. quae meritissimus ceteroquin Tulpius de iuvene isto Hiberno refert obseruat. medicar. L. IV. cap. 9. "adolescens 16 annorum in Hibernia inter oves sylvestres ab incunabulis altus, induerat quasi naturam villa, — vultu truci, — rufus, temerarius, imperterritus. — Vixerat in montibus asperis, ac locis feris, ipsus non minus ferox ac indomitus" &c. — quaenam quaeso oves sylvestres in Hibernia? qualis natura ovilla? an ferox et indomita? Certe cuivis historiolam hanc critica lance perpendenti facile orietur suspicio stupidum istum stipitem, tanquam prodigium spectaculi causa per Hollandiam ductum, non magis forte ad homines inter feras adultos pertinuisse, quam simile monstrum ibidem loci aliquando ab impostore fraudulentio pro Eskimota exhibitum, (de quo v. *Recherches philosophiques sur les Américains* T. I. p. 258.) ad genuinos terrae Labrador incolas,

A CETERIS ANIMALIBUS DIFFERENTIA. 9

ille *Homo sapiens ferus* (S. N. ed. XII. T. I. p. 28) non maiori sane jure *tetrapus* quam *hirsutus* vocatus videatur.

§. 5.

Naturam hominem erexit ex fabrica eius evincitur.

Taedet quidem pigetque rei per se manifestae evidentisque demonstrationem longa deducere virga: intactam tamen plane dimittere vegetat claror. viror. biga, P. Moscati scil. Italus, et A. Schrage e) Belga, contrariae sententiae paradoxi fautores. Interim vero pauca e plurimis delibasse sufficiat.

Erectum ergo statutum esse a natura hominem declarat jam primo intui-

e) v. Ej. *Verhandeling over de Longteering* in diario cui titulus *Genees - Natuur - en Huisbond - kundige Jaarboeken* T. III. P. I. pag. 32.

intuitu *longitudo* crurum *pro portione* *trunci et brachiorum*. Quamquam enim Daubentonio assentire nequeam, quando nulli praeter hominem animanti tantos pedes posteriores datos esse putat *f)* qui truncum cum capite longitudine sua exaequent; utpote quod variorum mammalium (ut simiae laris et jerboae capensis) exemplis refutatur; illud tamen cuivis patet, hominem ita fabrefactum neutiquam quadrupedum more ingredi posse, cum nec ipsi infantes aliter quam genibus nixi repere queant, etiamsi his ea tenella aetate crura pro ea quam diximus portione, breviora sint, quam adultis,

Verum non *longitudo* solum, sed et *robur* insigne erurum si cum gracilioribus brachiis comparaveris, apertere monstrant ista unice ad fulcendum corpus a natura parata esse;
quod

f) v. *Mémoires de l' acad. des sciences de Paris* 1764. pag. 569.

A CETERIS ANIMALIBUS DIFFERENTIA. II

quod quidem maxime argumento ex *osteogenia* petito evincitur, quo nempe in nuper nato infante ossa tarsi, et maxime quidem calcaneum, longe citius osseascere et perfectiora fieri quam carpi ossa, constat: idque ut rei natura fert, cum manus tenellae primis aetatis annis vix ullam vim esserere necesse habeant, pedes autem jam primo anno ad finem vergente ad corpus sustinendum et ad gressum erectum apti esse debeant, ut surae validos lacertos taceam maxime solei musculi cum gemello suo, quippe qui ad erectum hominem sustinendum tam robusti et insignes a natura parati sunt ut exinde soli homini veras suras tribuendas esse censuerint cum Aristotele veteres anthropologi.

Porro universa *thoracis compages* docet hominem nullatenus quadrupedum more ingredi posse. His enim si longipedes sunt thorax contigit

tigit ad latera quasi compressus an-
trorsum vero carinatus, et claviculis
destituuntur ut pedes ex utroque late-
re aptius invicem convergere, adeo-
que corporis pondus facilius et firmi-
us sustinere queant. Praeterea qua-
drupedibus aut longius sternum, aut
maior costarum numerus proprius
versus cristas ilei descendantium con-
cessa sunt, ad sustentanda in situ
trunci horizontali viscera abdomina-
lia. Quae vero omnia in homine bi-
pede aliter se habent. Thorax ipsi
magis complanatus, humeri clavi-
cularum repagulis late divaricati,
sternum breve, abdomen maiore
quam in iis quae diximus animalibus
osseis fulcris destitutum et quae sunt
id genus alia, quae neminem vel pau-
ca quadrupedum, praesertim longi-
pedum, sceleta cum humano atten-
tius comparantem fugere poterunt,
utpote quae omnia monstrant quam
inepta hominis fabrica ad incessum
quadrupedum sit, qui ipsi non nisi
incer-

incertus, vacillans, maxime molestus
et defatigans esse queat.

§. 6.

B) *Pelvis humana lata et de-
pressa.*

Maximum vero accedit robur hac-
tenus dictis consideratione *pelvis
humanae*, cuius peculiaris plane
conformatio itidem characterem di-
agnosticum praebet quo homo mi-
rum quantum a simiis anthropomor-
phis et in universum ab omnibus ac
singulis reliquis mammalibus longis-
sime et apertissime differt.

Etsi enim paradoxum et affecta-
tum videatur, defendi tamen posset
assertum, non nisi humano sceleto
genuinam pelvim tribuendam esse.
Talem scilicet ossium innominato-
rum cum sacro et coccyge syntaxin
quae ad *pelvis s. lavacri* similitudi-
nem

nem accedat: a qua quidem pelvi-formi fabricatione reliquorum mammalium coxae elongatae, mirum quantum distant. Nam et simiae satyri et elephantis coxendices, quamquam paulo propius quam in reliquis mammalibus quorum sceleta perquisivi ad humanae pelvis formam accedere videantur, nihilominus tamen in priori longitudine sua latitudinem excedunt, in posteriori autem pubis synchondrosin valdopere elongatam prae se ferunt, et in utroque ab ea quam diximus lavacri similitudine manifeste differunt, utpote quae in solo homine tum ilii ossium super linea innominata explanatione, et synchondroseos gracilitate, tum vero et ossis sacri inde a promontorio incurvatione et coccygis vertebrarum versus anteriora directione, conspicua est.

§. 7.

S. 7.

Vicinarum partium mollium ad pelvis humanae formam, relatio.

Postica pelvis facies glutaeis musculis fundamentum praebet, quorum extimi s. magni crassitie nullos alios corporis musculos pares habent, et insigni adipis strato obtecti *nates* formant, quarum carnosam, habilem et subglobosam amplitudinem qua podex absconditur, tum classici historiae naturalis auctores, ut Aristoteles *g)* et Buffon *h)*, tum summi physiologi, ut Galenus *i)* et Halle-

rus

g) de partib. animalium. IV. 10.

*h) Hist. nat. T. II. pag. 544. "Les fesses
, n'appartiennent qu' à l'espèce humaine"*

i) de usu partium. XV. 8.

Physicotheologicum finem huius praerogative argute excogitavit Spigel *de humani corporis fabrica* p. 9.

„*Solus homo ex omnibus animalibus
, commode sedet, cui carnosae et magnae
, nates contigere, et pro substernaculo pul-
, vinarique, tomento replete, inserviunt ut
, citra*

rus *k*) pro principe charactere habent, quo homo a simiis utpote quae plane depyges sunt, maxime differat.

Porro et ab ea quam diximus os sis sacri et coccygis incurvatione memorabilis genitalium mtiliebrium internorum et quidem vaginae praesertim directio pendet, cuius quippe axis longe magis quam in ceteris mammalibus femineis ab axe vulgo sic dicto pelvis antrorum declinat, quod quidem partum difficiliorem reddere solet, contra vero multis aliis incommodis quibus, maxime durante graviditate, erecta incedens mulier obnoxia esse posset, egregie praecavet.

Eidem

„citra molestiam sedendo, cogitationibus
„rerum divinarum animum rectius appli-
„care posset.”

k) de corp. hum. functionibus T. I. pag. 57.
“neque alia nota simiae facilius ab homi-
„ne dignoscuntur.”

Eidem vaginae directioni tributendum, quod in humano genere sequior sexus non ut brutorum femellae *retromingen* sit; idque eo minus cum in his (quantum hactenus constat) urethrae ostium non ut in muliere intra ipsa labia pudendi exeat, sed retrorsum in ipsam vaginam hiet, quod quidem in ipsis animalibus anthropomorphis, papione scilicet maimon et simia cynomolgo, quae animalia cultro anatomico subieci, expertus sum.

Et secundum eandem vaginae muliebris directionem componere licet litem inde a Lucretii temporibus saepius agitatam, quaenam *in coitu positura* homini maxime conveniat

„Et quibus ipsa modis tractetur
blanda voluptas?“
quanquam enim non uno modo sacra haec celebrare possit homo, eademque cultus varietas a Latinobar-

B

baris

baris *l*) ad ea relata sit quibus ipse
a brutis differat, imo et physicae
caussae quandoque intercedere pos-
sint quae eundem

„more ferarum,
„Quadrupedumque magis ritu“
concubere suadeant *m*); in univer-
sum tamen vaginae ad virilem has-
tam relatio obversae veneri magis
adaptata videtur *n*).

§. 8.

l) cfr. v. c. Carpi (Berengarii) *commentaria super anatomia Mundini* pag. XIII. — „Homo inter caetera animalia coit per di-
versos situs dando amplexus et oscula, et
detestandus est in hoc, quia est magis
vitosum ac voluptuosum et diabolicum,
quam rationale.“

m) v. Kaempfii *enchoridium medicum* p. 181.

n) Cum ante biennium Londini versatus in-
gentem thesaurum picturarum linearium
perlustrarem, in Augustissimi Magnae Bri-
tanniae Regis bibliotheca asservatum, prae-
omnibus admiratus sum et curatius per-
tractavi celebre volumen iconum ad hu-
manam aequa ac comparatam anatomen
facientium, a summo pictore Leonardo da

Vinci

§. 8.

*Obiter de hymene, nymphis,
clitoride.*

Ut obscura haec femineo sexui in humano genere propria, junctim absolvamus, *hymenis* quoque mentio iniicienda est, quae quidem membranula, quantum sciam, hactenus in nullo alio animante reperta est. Neque in simiarum neque in papionum femellis ullum eius vestigium aut reliquiae in carunculas myrtiformes mutatae mihi inquirenti occurrerunt; non magis quam in elephante semi-

Vinci calamo exaratarum, inter quas maxime eminent singularis plane et in suo genere unica delineatio viri cum foemina concubentis, utriusque vero trunko ita dissesto, ut ea quam innuimus virilis genitalis tensi ad vaginae directionem aptissima relatio, luculenter patescat. — Ingeniosissimae tabulae curatissimum apographum debo amicitiae viri humanissimi et egregii artificis Jo Chamberlaine, collectionis istius Regiae praefecto.

B 2

semineo ante plures annos per Germaniam ducto, cuius genitalia ideo curatius exquisivi, quod nunciatum mihi esset b. Trendenburgium medicum tunc temporis apud Lubecenses clarissimum, in eadem bellua hymenis quandam speciem observasse. Memorabilis ceteroquin in puellari corpore particula, utpote cuius nullam plane physicam utilitatem conjectura assequi possum. Minus certe arrident quae a physiologis superfine hymenis prolata sunt; omnium vero minime quam Hallerus subjungit parum acuta sententia, "cum solo in homine sit repertus, etiam ad *morales* fines ei esse concessum signum pudicitiae."

De *nymphis* et *clitoride* ambigere videtur Linnaeus, an praeter mulierem in genere humano sexum aliis quoque femellis concessae sint? verum neutram istarum partium homini propriam esse, ipse comperi, clitori-

toridem enim post tot alios testes idoneos in multifariis diversorum ordinum mammalibus luculenter observavi, eamque passim ingentem, ut in papione maimon et lemure tardigrado, omnium vero maxime prodigiosam, pugilli mensura, in balaena boope 52 pedum longitudine, quam recenter in littus eiectam m. Dec. 1791 prope Sandsfortum Hollandiae curate contemplatus sum.

Nymphas autem in lemure monogoz quem ipse per plures annos vivum alui, humanis simillimas reperi.

§. 9.

C) *Homo animal bimanum.*

Fluit ex iis quae hactenus de statura hominis erecta dicta sunt, summa conformatio[n]is eius externae praerogativa, *liberrimus scil. usus binarum perfectissimarum manus;*

B 3 um;

um; quarum quippe conformatio-
tantopere reliqua animantia praecel-
lit ut hinc tritum Anaxagorae sophis-
ma ortum duxerit ab Helvetio nos-
tris temporibus recoctum: "sapien-
„tissimum ideo videri hominem quia
„manibus esset instructus." Haec
sane nimis paradoxa; proprius con-
tra a naturae veritate abesse videtur
Aristotelis assertum: "solum homi-
„nem vere habere manus quae *verae*
„sint manus;" cum in ipsis simiis
anthropomorphis, principalis manu-
um pars, *pollex* inquam, pro portio-
ne brevis sit, fere muticus, et ut
summi Eustachii vocibus utar, om-
nino ridiculus: ita ut certe nulla alia
manus praeter humanam, organi or-
ganorum appellationem mereatur,
qua idem Stagirites eam extulit.

§. 10.

*Simiae contra et affinia animalia,
quadrumana.*

Simiae et alia animantia vulgo anthropomorpha dicta, ex papionum, cercopithecorum et lemurum genere, revera neque bipeda dicenda sunt, neque quadrupeda, sed *quadrumana*. Pedes enim irrum posteriores itidem pollice genuino instructi sunt, *non hallice* qui homini bipedi unice concessus est ^{o)}: imo vero maiori jure quam anteriores eorum pedes manuum nomen merentur, cum aptius quam istos adprehendendum fabricatos esse constet, itemque detur quidem cercopitheci species (*paniscus*) pollice manuum anti-

^{o)} Exhibuit paradoxorum amantissimus Robinet T. V^{to} libri *de la nature* tab. 9. embryonis iconem, quem pro simia satyrro venditat: cum tamen vel ex solis pedibus, hallice (*non pollice*) instructis, primo intuitu pateat humanum foetum esse.

anticorum destituta, nullum vero unquam innotuerit id genus animal quadrumanum quod posticae manus pollice careat.

Facile quoque exin componere li-
cebit litem de simia satyro aliisque an-
thropomorphis agitatam, anne nempe
natura sua in sylvis bipedes incedant
anve quaisupedes. Certe neutrum.
Cum enim manus non ad ingressum
sed ad capiendum aptatae sint, per
se facile patet, naturam haec ani-
mantia ad vitam in arboribus maxi-
me degendam destinasse. Has scan-
dunt, in his victimum quaerunt, tunc-
que alterum manuum par ad susti-
nendum, alterum ad fructus decer-
pendos aliaque negotia ipsis inservit:
eundemque in finem multis cercopithecis,
manibus imperfectis instruc-
tis, providit natura cauda prehensili
qua eo tutius se in arboribus firmare
possint.

Artis

Artis vero et disciplinae opus esse quodsi quandoque simiae erectae incedentes visae sunt, monitu vix opus est, cum vel ex curatis ad vivum delineatis iconibus simiae satyri p) patescat quam incommoda et contra naturae ordinem affectata eiusmodi positura sit, qua manibus anterioribus baculo innititur, posticis interim inepto modo in pugnum complicatis q). Neque unquam simiae aut alias praeter hominem animantis mammalis exemplum mihi innotuit, quod, ut hic, erectus alterutro pede insistens, aequilibrium servare possit.

Patet hinc staturam erectam, uti homini natura sua vere convenire vidimus, ita et ipsi propriam esse (§. 4.). Siquidem

p) vide sis v. c. cl. Vosmaer monographiam.

q) Minus recte ergo Linnaeus asseruit "darri simias erecto corpore binis aequae ac homino pedibus incedentes, et pedum et manus ministerio humanam referentes speciem."

„*Unica gens hominum celum levat altius cacumen,*
„*Atque levis recto stat corpore.*”

§. III.

D) *Dentium humanorum proprietates.*

Dentes homini magis quam ceteris mammalibus *aequali serie approximati sunt.*

Incisores inferiores magis erecti, quod ad principes humani corporis characteres distinctivos resero.

Laniarii neque exserti, neque remoti, sed eodem ordine vicinis iuncti.

Molares apicibus singulariter obtuse gibbis, quibus a dentibus molaribus simiae satyri, et longimanae et quotquot aliarum huius generis specierum crania indagavi, evidentissime differt.

Man-

Mandibula denique humana tribus characteribus insignis est; *brevitatem* inquam eximia, tum *mento prominulo* quod incisoribus erectis respondet, maxime vero *condylorum* singulari forma, directione, et cum ossibus temporum iunctura, quibus certe ab omnibus quas novi aliorum mammalium maxillis differt, et quae manifeste monstrant hominem a natura omnis generis victui ceu animal vere *omnivorum* destinatum esse.

§. 12.

Reliqua quae exteriori homini propria videntur, ut corpus depile etc.

Taceo nonnullā minoris momenti quae itidem ad characteres distinctivos hominis referri solent, ut *auriculae appendiculam*, *labia tumidula*, praesertim inferius et quae sunt id genus alia.

Pau-

Paucis saltem de *glabra* corporis humani *laevitate* agere oportet et inquirere, quatenus ea inter signa diagnostica referri possit quibus homo ab aliis mammalibus, ipsi quodammodo similibus, differt. “*Dantur*” quidem, ex Linnaei asserto, „*alicubi terrarum simiae minus quam homo pilosae;*” candide vero profiteor me hactenus *ubinam* terrarum simiae hae extent, frustra quaesivisse. Contra vero eas simias anthropomorphos quae vulgo sub communi Malaico nomine *Orangutan* complectuntur, et quidem tam Angolenses, quam insulae Borneo indigenas, aeque ac simiam longimanam *natura sua* longe magis quam hominem hirsutas esse, unanimi itinerariorum fide dignorum consensu, tum et exemplis istorum animalium in Europa passim visorum, constat: utpote quae, etiamsi nondum adoleverint et tenui valetudine

usa

usa sint, nihilominus tamen *magis* quam homo pilosa fuerint.

Illud vero extra dubitationem positum, observatos passim esse et quidem maxime in quibusdam maris pacifici insulis, incolas hirsutiore corpore insignes; quorum tamen curatior descriptio hactenus desideratur.

Primus eorum mentionem fecit nauticis expeditionibus cel. Spangberg ^{r)} qui a Japoniae oris Kamtschatkam reversus in australiore Kurilium insularum (latit. 43°. 50') eiusmodi gentem se reperisse refert ^{s).}

Passim tantummodo eiusmodi individua anomala inter incolas insularum Tanna, Mallicolo et Novae Cale-

^{r)} Müller's *Sammlung Russischer Geschichtte* T. III. pag. 174.

^{s)} Procul dubio Nadigsda insula, de cuius incolis idem, sed fando solum, accepit magni Cookii sodalis, Jac. King in *voyage to the northern hemisphere* T. III. pag. 377.

30   SECTIO I. DE HOMINIS

Caledoniae observavit cl. J. R. Forster *t).*

De simili stemmate Sumatrae fama est, quod interiora insulae habitare dicitur et *Orang gugu* vocatur *u).*

Uti vero in universum homo glabra magis et laevi cute conspicuus est, ita contra partes nonnullae singulares corporis humani magis quam in brutis animantibus pilosae videntur, ut pubes et subaxillaris scrofululus, quas ideo veteres itidem ad characteres homini proprios retulerunt.

§. 13.

e) v. Ej. Bemerkungen auf seiner Reise um die Welt pag 2 8.

u) Refert quae de iis relata audivit classicus de ea insula auctor cl. Marsden, history of Sumatra pag. 35. not. *)

OMINIS
cl. J. R. For.
Sumatrae fa.
insulae habi.
gugu voca.
homo gla.
onspicuus
ullae sin.
agis quam
osae viden.
aris scrobi.
itidem ad
os retule.
§. 13.

A CETERIS ANIMALIBUS DIFFERENTIA. 31

§. 13.

II. *Memorabiles corporis humani proprietates, respectu fabricae internae.*

Absolutis quae de proprietatibus corporis humani externi monenda erant, jam ad alterum tractationis momentum (§. 2.) *fabricam* scil. eius *internam* delati sumus; circa quam tamen Neoptolenum sequi, et paucis philosophari angusti huius loci limites nos iubent. Universam hanc disquisitionem ad bina iterum capita referre licebit,

A) ea indagando quibus homo aut solus, aut cum paucis tantum aliis animantibus *caret*;

B) ea, quae ipsi contra *propria* sunt.

§. 14.

A) *Partes internae quibus homo caret.*

Partes haec in brutis mammalibus, maxime domesticis reperiundae, quon-

32 SECTIO I. DE HOMINIS

quondam, cum humana cadavera secandi rarer opportunitas esset, aut zootomiae amore negligeretur ad unum fere omnes homini quoque vulgo tributa sunt.

Pertinet hoc v. c. *panniculus carnosus* s. *musculus subcutaneus* a Galeno eiusque sequacibus, imo vero et ab ipso anatomes humanae restauratore et a Galenicis erroribus acerrimo vindice, Vesalio inquam, male homini tributus, a Nicolao Stenonis vero huic recte negatus et unice brutis animantibus adscriptus.

Rete mirabile arteriosum itidem a Galeno inter partes corporis humani relatum, Vesalius post Berengarium Carpensem huic deesse monstravit.

Musculo oculi suspensorio s. *bulboso*, s. *septimo* quo quadrupeda mammalia instructa sunt, hominem carere primus ad naturae veritatem docuit Fallopius.

Nul-

A CETERA
Nulla
sam esse
reliquis
omnibus
evictum

Tace
saltum b
ribus repre
tamen al
so tributa
Asellii,
pus Hig

aut
tum ma
ita etiam
gatae sun
tribuere p
nam nict
dimis in d
nominand
externa p
mentum s
sunt id ge

Nullam humano foetui concessam esse membranam *allantoidem*, reliquis mammalibus tantum non omnibus communem, serius demum evictum est.

Taceo alias partes in paucioribus saltem brutorum animantium generibus repertas quidem, nihilominus tamen aliquamdiu homini etiam falso tributas, ut *pancreas* sic dictum *Asellii*, *ductus hepaticysticos*, *corpus Highmori* etc.

aut eas quae uti quibusdam tantum mammalium ordinibus datae, ita etiam tam manifeste homini negatae sunt, ut nemo facile eas ipsi tribuere potuerit, quo v. c. *membranam nictitatem* refero (quam ordinis in disserendo caussa aptius hic nominandam censui, etsi potius ad externas partes pertineat), et *ligamentum suspensorium colli*, et quae sunt id genus alia.

Foramen incisivum pone dentes primores superiores homini quidem cum quadrupedibus commune est, pro portione tamen minus, et simplex, cum in plerisque ceteris mammalibus duplex sit et in multis ingentis magnitudinis.

§. 15.

Os intermaxillare.

Memorabilis ossis non unam ob caussam seorsim mentio injicienda est. Quae enim in homine contigua sibi sunt ossa maxillae superioris, omnesque ac singulos dentes superiores infixos tenent, in brutis antrosum tertio quodam singulari osse cunei in modum ipsis interjecto ab invicem separantur, cui Hallerus ideo quod dentes incisores superiores (si qui adsint) ipsi insideant ossis incisivi nomen dedit. At enim vero cum et in iis reperiatur mammali-

malibus quae istis dentibus prioribus destituuntur, ut pecora, et elephas, et rhinoceros bicornis africanus, aut quae plane edentula sunt ut myrmecophagae et balaenae, potius *os intermaxillare* vocandum censui w). Aliis hocce *os* unicum est et indivisum, multis contra bipartitum, omnibus vero suturis propriis a vicinis calvariae ossibus distinctum, faciali altera plerisque utrinque secundum nasum ad extremos incisorum alveolos tendente, palatina altera ab istis alveolis versus foramina palatina antica arcuata. Cum ergo desideratis simus Camper defectum huius ossis ad principes characteres retulerit quibus homo ab aliis mammalibus differat, duplex sane oritur quaestio

- 1) num vere homo eo careat,
- 2) numque omnia reliqua mammalia eodem instructa sint?

C 2

Pri-

w) clarissimis zootomis Vitet et Vicq. d'Azyr audit *os maxillare inferius*, Blairio in osteographia elephantina *os palati*.

Prius ante bina cum dimidio secula acerrimae inter anatomicos id temporis disputationi ansam praebuit. Cum enim Galenus eas quas diximus ossis intermaxillaris suturas inter reliquas cranii recenseat, Vesalius hoc argumento post tot alia utebatur ut demonstret istum non ad humanum sceletum sed ad simiae, enchiridium suum osteologicum tam diu pro canone habitum, composuisse. Post vana autem Jac. Sylvii tentamina miseris praetextibus Galenum suum vindicandi *x)* totam hanc quaestionem tam perfecte diremtam putabamus ut praeter omnem opinionem

x) Adeo se torquet in salvando divino suo Galeno, ut denique et ad eam excusationem delabatur, etiamsi *hodieum* homines osse intermaxillari careant, Galeni tamen tempore eos utique eodem instructos esse potuisse, neque ideo hunc anatomicorum principem accusandum esse — “*sed naturae impedimenta quaedam, nostris corporibus in vicetu et venere intempestiva, ac immodica vitiis succendentia.*”

nionem acciderit quando cl. Vicq-d'Azyr nostris temporibus analogiam inter hominis et brutorum fabricam quoad os intermaxillare tanquam rem inexpectatam demonstrare conatus est *y*). Unicum enim quo ea analogia nititur similitudinis vestigium, rimula scil. semilunaris in foetuum humanorum et infantum ossibus maxillaribus ex transverso pone dentium incisorum alveolos spectanda, et quandoque etiam in adultis superstes pridem tritissimum est *z*). Male autem eam fissuram suturae nomine insigniri, jam ante ducentos et quod excurrit annos sapienter et ad naturae veritatem monuit acutissimus Fallopius *a*). Facialem vero ossi-

y) v. Mémoires de l' acad. des sciences de Paris a. 1780.

z) v. iam Vesali et Coiteri icones.

a) "dissentio, inquit, ab iis qui publice testantur reperiri sutura m sub parlatu per transversum ad utrumque caninum pertinentem, quae in pueris pateat,

ossum maxillarium superficiem in humano cranio ne fissura quidem eiusmodi, nendum sutura, in simiis tam conspicua *b)*, notari, monitu haud opus est.

Quod vero alteram quaestionem attinet, num *solus* inter mammalia homo osse intermaxillari careat, fateri utique oportet, me in pluribus quadrumanorum craniis incassum id quaevisse.

Desunt enim suturae hocce os desinientes in sceleto Cercopithei mortae quod in museo academico asservatur; cuius ceteroquin cranium reliquas suturas satis distincte monstrat.

Neque

*„in adultis vero ita obliteretur, ut nullum
„ipsius relinquatur vestigium. Nam re-
„periò bunc, divisionem vel rima m po-
„tius esse quam suturam, cum os ab
„osse non separet ne-
„que in exterioribus
„appareat.”*

b) v. Eustachii tab. anat. 46. fig. 2.

A CETERIS ANIMALIBUS DIFFERENTIA. 39

Neque magis istas in alio eiusdem speciei sceleto reperi, quod cl. Billmann, chirurgus Cassellanus dexterinus servat, quod vero senioris mortae fuit et plerasque suturas obliteratas habet, adeo ut ex unico hocce specimine nihil colligere liceat.

Verum tertium mihi innotuit eiusdem cercopitheci exemplum cuius notitiam amicissimo Schacht Professori Harderovicensi meritissimo debeo, quod itidem isto esse caret. Ita ut utique operae pretium videatur in aliis speciminibus huius animantis ultro circa intermaxillaris ossis praesentiam aut defectum inquirere.

In horrendo immanis vere simiae anthropomorphae sceleto ex insula Borneo, quod in thesauro rerum naturalium Principis Arausionensis Haga Comitum curate et repetitis vici bus perquisivi, ne minimum quidem istarum suturarum vestigium vidi; verum grandem natu fuisse hanc si-

C 4

miam

miam uti universus sceleti habitus ita praesertim plurimarum suturarum cranii coalitus docet c).

Aliter vero se res habet cum crano junioris eiusmodi anthropomorphi animantis, cuius sceleti reliquias Londini in museo Britannico detexi, appensa adhuc schedula vetusta, quae docet esse simiae quam *Orang utang* vocant, ex insula Sumatra allatae a praefecto navis Aprice. In hocce quippe crano intermaxillaris ossis suturarum ne umbra quidem aderat, quamquam reliquae ad unam omnes manifeste extarent.

Verum quoque nec Ed. Tyson in Angolensi suo satyro eas reperit, neque Daubentonii icon cranii similis

ex

c) Miror contrariam sententiam tueri potuisse Camperum, utpote qui sceletum hunc aetatis nondum proiectae simiae anthropomorphae fuisse, contendit. v. Ej. *Naturgeschichte des Orang-Utang* p. 146.

ex eodem natali loco animantis, eas exhibet.

Ut ut interim sit hoc sane certum quod itidem ad hominis characteres referri potest, hisce quae dixi simiarum craniis aequae ac reliquis mammalibus maxillas magis esse prominentes et antrorum porrectas.

§. 16.

B) *Partium quarundam hominis internarum ab iis aliorum mammalium differentiae.*

Non nisi de paucis iisque maxime singularibus eiusmodi differentiis, hic nobis sermonem esse posse, facile intelligitur.

Ut ergo a capite incipiamus homini, praeter varia minoris momenti, lentem v. c. crystallinam ipsi (si ce-

G 5 tacea

42   SECTIO I. DE HOMINIS

tacea exceperis) pro portione ut videtur minimam, et adulto minus quam aliis animantibus convexam, foramen occipitale magnum magis quam in quadrupedibus antrorum locatum d), et quae sunt id genus alia *cerebri moles* contigit maxima, non quidem (quae inde ab Aristotelis temporibus praevaluerat opinio) pro portione universi corporis, sed ex eleganti cl. Soemmerringii observatione respectu habito *tenuitatis nervorum* exinde orientium e). Quodsi ergo universum sistema nervosum respectu physiologico in binas partes dividitur, alteram scil. nervosam proprię sic dictam, quae quidem

d) Daubenton in *Memoires de l'Acad. des sciences de Paris* a. 1764.

e) v. Ej. *diss. de basi encephali* Goetting.

1778. pag. 17.

Id. über die körperliche Verschiedenheit des Negers vom Europäer pag. 59.

It. J Gottfr. Ebel *observationes neurolog. ex anatome comparata* Francof. ad Viadr. 1788.

HOMINIS

A CETERIS ANIMALIBUS DIFFERENTIA. 43

dem ipsos nervos et eam utriusque cerebri et spinalis medullae portionem complectitur quae proxime ad origines eorum pertinet, et sensorialem alteram, quae proprius ad vinculum spectat quo ipsae nervorum functiones cum animae facultatibus nec-tuntur, homini maxima portio nobilioris istius partis sensorialis conces-sa est.

Aequem memorabile est quod itidem acutissimi Soemmeringii sagaci-tas detexit, *arenulas glandulae pi-nealis* toties quidem iam ab aliis ob-servatas, a 14to inde aetatis anno adeo constanter et perpetuo in hu-manis cerebris reperiendas esse ut itidem ad homini peculiaria referri me-reantur f). Semel tantum similes arenulas in cervi damae pineali glan-dula

f) cl. Soemmering *de lapis vel prope vel intra glandulam pinealem sitis.* Mogunt.

1785.

iconem dedit *diss. de decussatione ner-vorum opticorum* ib. 1786.

dula reperit. Et si quando in adulti hominis encephalo vere defuerunt, ad rarissimas certe anomalias referendum est, cuius defectus exemplum debo egregio physiologo Patavino L. M. A. Caldani, utpote qui litteris me docuit inter quaterna quae anno 1786 simul eo scopo indagaverit cerebra humana, unum fuisse et quidem senescentis viri, in quo nullum infuerit arenulae pinealis vestigium.

In thorace *situs cordis* homini proprius nominandus venit quod quidem viscus non ut in quadrupedibus sterno incumbit, sed ut statura erecta secum fert, diaphragmati. Basis quoque eius non ut in istis capiti obversa sed thoracis vertebris, ut apex sinistram mammillae, hincque istis contra dextrum et sinistrum quod huic contra anterius potius est et posterius. Paucissimis etiam praeter hominem aliis mammalibus *pericardium dia-phragmati coalitum.*

Tu-

A CETERIS ANIMALIBUS DIFFERENTIA. 45

Tubus alimentarius perfecte talis qualem animal omnivorum habere oportebat.

Carnivoris scil. quodammodo similem dixeris ventriculi structura et intestini caeci brevitate:

herbivoris contra intestini tenuis longitudine et insigni a crasso differentia; colo bulboso; defectu glandularum odoriferarum smegma pone anum secernentium etc.

Muliebria denique praeter ea quae supra iam enarravimus, singulari uteri parenchymate; conceptus autem tum placentae textura tum funiculi umbilicalis longitudine et vena umbilicali unica insignis est.

Tenello vero *embryoni* humano quantum scio propria est aenigmatica hactenus *vesicula umbilicalis* quam omnibus humanis foetibus ad quartum circiter usque post conceptionem mensem, communem et se-

cun-

46   SECTIO I. DE HOMINIS

cundum naturam convenientem esse,
alias monui *g)* ubi et de aliqua eius
analogia cum sacco vitellari pulli in-
cubati, disserui.

§. 17.

III. *Homini propria, respectu functionum oeconomiae animalis.*

Maxime hic nominanda venit
peculiaris plane humanae *telae mucosae* (quam vulgo cellulosam vo-
cant) *teneritudo et obsequiosa mol-
lities*. Ut enim notum est quam
quid notissimum insignem intercede-
re varia animantium genera eorum-
que species differentiam quoad mu-
cosae huius telae tenorem; tenacio-
rem v. c. esse anguillae, teneriorem
contra farioni: ita et iam pridem a
Zinnio quondam nostro, anatomico
oculatissimo observatum est homini
prae

g) *Commentationum societatis Regiae scien-
tiar. Gottingensis T. IX. pag. 116.*

A CETERIS ANIMALIBUS DIFFERENTIA. 47

prae reliquis mammalibus, ceteris paribus, cellulosam esse subtilissimam et tenerimam.

Ego vero aut graviter fallor aut eandem istius parenchymatis molitudinem ad principes praerogativas referendam esse censeo, quibus homo prae ceteris animantibus eminet. Cum enim ea tela ab una parte per universum corpus a corio ad intima usque eius meditullia perfusa sit et omnibus ac singulis totius machinae partibus tanquam commune vinculum intertexta; ab altera autem sedem constituat maxime universalis omnium virium vitalium, *contractilitatis* nempe, a qua tonus Stahlio dictus proxime abesse videtur; mihi sane persuasum est, eidem telae mucosae in homine obsequiosae teneritudini maxime deberi quod ipse facilis quam ullum aliud mammale cuivis climati adsuesci, sub quavis caeli plaga degere possit.

Uti

Uti ergo natura hominem respectu victus ut supra vidimus, omnivorous fecit; ita respectu habitationis eum omnissoli et climatis (*παντοδεπον*) esse voluit; ideoque corpus eius ex maxime subsequoso contextu mucoso fabricata est, ut eo facilius ad multifarios diversorum climatum impulsus se aptare et accommodare possit.

Eidem autem adsuescendi aptitudini egregie respondet alia hominis proprietas physiologica, *tardum nempe incrementum, longa infanthia, sera pubertas.* Nulli alii mammalium tam sero calvaria coalescit et dentes erumpunt, nullum praeter hominem tam sero pedibus inniti discit, et in staturam plenam adolescit, aut ad sexuales functiones exercendas maturescit.

Nullum vero ab altera quoque parte mammale quod respectu modicæ corporeæ molis tam serotinum

num vitae terminum h) habeat a natura praefixum.

Staturaem mentio quam inieci, in mentem revocat singularem proprietatem itidem praeter hominem in nullo alio animanti quod sciam observatam, et a situ eius erecto pendentem, quod scil. *matutina corporis* eius *mensura transversum digitum* et quod excurrit, *vespertinam excedat i).*

Sexua-

b) Terminum vitae humanae naturalem (qui nempe pro frequentiore et quasi regulari proiectioris senii meta haberi possit) definire vix quidem licet. Memorabile tamen, quod plurimum tabularum curata comparatione didici, satis multos pro portione senes Europaeos annum aetatis 84 attingere, paucos contra eum vivendo superare. Ratione ergo habita *humanae longae aevitatis*, comparando eam cum aliorum mammalium vitae terminis, facile patet quanta vel eo quoque nomine homini concessa sit praerogativa, aut saltem longae infantiae cum fenore compensatio.

i) primum id observante a. 1724. clerico

D

Anglo,

Sexuales vero quorum meminimus functiones de quibusdam ad eas pertinentibus sigillatim enarrandis monent.

Homini ergo in universum nullum ut bestiis *statutum* est peculiare *anni tempus* quo coitum appetat k).

Viris in specie concessa praerogativa *pollutionum nocturnarum* quas quidem eatenus ad naturales hominis sani excretiones referto, ut iisdem si pro temperamenti et constitutionis ratione congruum ipsi fuerit a molesto et alias stimulante superfluo semine liberetur.

Feminis contra non minus proprius sed magis universus et omnibus com-

Anglo, Wasse. v. *Philosophical Transactions* T. XXXIII.

k) Nisi Augustino Nipho fidere malis, qui singulari *de amore* libro (quem Joannae Arragonensi ob eximiam pulcritudinem famosissimae dicavit), de caussis disputat, qui fiat "ut aestate puellae sint libidinosiores et amantiores: viri autem contra hyeme."

HOMINIS

A CETERIS ANIMALIBUS DIFFERENTIA. 51

communis videtur *fluxus menstruus*, ita ut recte Plinium mulierem solum animal menstruale vocasse putem. Novi quidem aliis quoque animantibus femineis et quidem maxime ex quadrumanorum ordine, passim ab auctoribus tributum esse eiusmodi fluxum, simiam v. c. dianam ex caudae apice menstruare dictum esse etc. At enim vero quoties a viginti inde annis aut in vivariis aut a circumforaneis monstratas femineas simias, papiones etc. mihi videre licuit, de ea re quaesivi, et passim quidem unam alteramve earum quandoque uterinae haemorrhagiae obnoxiam esse didici, quam vero in nulla periodum servare, asserebant cordatores custodes qui ipsi eam pro morbosa contra naturae ordinem affectione habebant, quorumque plures candide fatebantur, vulgo eandem pro fluxu menstruo declarari ut plebis admiratio eo maior moveatur.

D 2

Fabu-

Fabulosas contra credulæ antiquitatis relationes de universis gentibus quarum seminae menstruo fluxu destitutæ sint, alio loco paucis tangentemus.

§ 18.

IV. *Quae homini respectu animæ facultatum propria sunt.*

Omnis uno ore huc referunt tamquam summam et maximam hominis prærogativam, *rationis usum*. Curiatius vero inquirenti quid ipsae haec voces sibi velint, mirationem subire necesse est, quam longe diversissimas de rationis notione reddant rationes philosophi maxime rationales. Aliis enim est peculiaris plane et homini unice propria animi facultas, aliis eximius saltem et valdopere excellens gradus facultatis, cuius in brutorum anima non nisi tenuia vestigia extent. Aliis complexus omnium ac singularum humanae mentis altiorum facul-

facultatum. Aliis singularis directio
facultatum mentis humanae et s. p.

Non nostrum inter hos tantas
componere lites.

Brevius autem et tutius expediri
quaestionem confido, si, *a posteriori*
ut dicunt, istam hominis praerogati-
vam in eo ponimus quod ipsum re-
liquorum animantium imperantem et
dominum facit *I*). Esse ipsi hoc
imperium in propatulo est. Aequo
vero manifestum, caussam eius impe-
rii non in corporeo hominis robore
positam esse. Unice ergo ad ani-
mae dotes earumque praestantiam
referenda est. Hasque dotes, quibus
ergo homo reliqua animantia longis-
sime superat, cuiuscunque ceterum
indo-

I) „*Quisquis es iniquus aestimator sortis
„humanae, cogita quanta nobis tribuerit
„parens noster, quanto valentiora anima-
„lia sub jugum miserimus, quanto velo-
„ciora assequamur, quam nihil sit morta-
„le non sub ictu nostro positum.*” Seneca.

D 3

indolis et naturae fuerint, *rationem* appellemus.

Natura hominem ut vidimus ita fabricata est ut omnivorus sit et universi terrarum orbis habitator. Illimitata autem haecce in victu et in sede libertas pro infinita fere varietate climatis, soli, aliarumque circumstantiarum, aequo multifariis affert indigentias quibus non uno modo obviam ire et mederi potest. Rationis ergo et inveniendi ingenio munivit eum creator quibus se istis conditionibus accommodare possit.

Hinc et jam vetustissimis temporibus a sapientissimis gentibus hic summus hominis principatus *inventionis* scil. *genius* divino cultu celebratus est. Thoth nempe ab Aegyptiis, Hermes a Graecis.

Ita enim, ut paucis multa complectar, *instrumenta* sibi conficit homo, adeoque acute eum definit

Frank-

Franklinus tanquam animal instrumentificum (*a tool-making animal*); ita arma et tela sibi ipsi paravit; ita ignem excitandi modos sibi excogitavit; ita et, ut alterius adminiculo et auxilio uti posset, *loquela* sibi *invenit*, itidem inter ea quae homini propria sunt *m*), referendam, cum non ut vox animalium ipsi connata, sed, quod vel linguarum arbitraria varietas docet ab eo facta et in usum versa sit *n*).

§. 19.

m) Infinitae sunt veterum et nuperorum scholasticorum de loquela brutorum argutiae. Speciminis loco Albertum cognomine magnum citasse sufficiat, qui unipraeter hominem simiae anthropomorphae, pygmaeo inquam, loquela concedit, attamen non sine memorabili restrictione. “*Pygmaeus, inquit, loquitur quidem cum tamen sit irrationabile animal, verum non disputat, nec loquitur de universalibus rerum, sed potius suae voces diriguntur ad res particulares de quibus loquitur.*”

n) Loquela ab homine sibi *inventam esse* (de quo nostris adhuc temporibus dubitabat

§. 19.

Obiter de risu et fletu.

Praeter istam quam modo diximus animi explanationem, loquela inquam, aliae binae nominandae veniunt de quibus minus adhuc extra dubitationem positum est, num unice ut loquela homini convenient, ut pote quod non ab eo inventae sed ipsi connatae quasi sint, neque tam ad rationis usum quam ad animi pathemata pertineant; *risus* nempe, *hilaritatis comes, et fletus*

— — haec nostri pars optima sensus.

La-

bat meritissimus ceteroquin Sussmilch), jam perspexit Hobbesius: “*The most noble and profitable invention of all other, was that of Speech, whereby men declare their Thoughts one to another for mutual utility and conversation; without which there had been amongst men, neither common-wealth, nor Society, no more than amongst Lyons, Bears, and Wolves.*” v. Ej. *Leviathan* pag. 12. ed. 1651.

Lacrumas quidem secernere multa praeter hominem animalia, tritisimum est. Quaeritur autem num et ex moerore plorent. Afferunt quidem de nonnullis idonei testes; ut de phoca ursina Steller *o*), de camelis cl. Pallas *p*). Ridendo vero hilaritatem manifestare bruta animantia magis dubium videtur; etsi passim ab auctoribus exempla notata sint. Le Cat v. c. simiam satyrum angolensem et plorantem et ridentem vidisse asserit *q*).

§. 20.

V. *Morbi maxime memorabiles homini proprii.*

Quamquam haec pathologica primo intuitu minus ad historiam hominis

o) nov. comment. acad. scient. Petropolit.

T. II. pag. 353.

p) v. Ej. Nachrichten über die Mongolischen Völkerschaften. T. I. p. 177.

q) v. Ej. Traité de l'Existence du fluide des nerfs pag. 35.

minis naturalem spectare videantur, tribus tamen verbis principalium inde mutuari liceat morborum recentum, qui itidem homini proprii sunt, cum utique etiam haec contra naturam phaenomena ipsi peculiaria in naturali corporis sui dispositione et habitu et animali oeconomia nitantur: eodemque adeo jure et hic notari mereantur, quo et animalium quorundam morbi ipsis proprii in historia eorum naturali recenseri soleant, ut lues bovilla, aut coryza maligna equorum, aut rabies spontanea canino generi frequentior etc.

Per se interim intelligitur non nisi de maxime memorabilibus morbis hic loci nobis sermonem esse posse, neque haec pauca e pluribus selecta extra omnem dubitationis aleam adhuc posita esse, cum nosologia brutorum si a paucis animantibus nobis domesticis discesseris, ob graves et partim insuperabiles difficultates ferre inculta adhuc iaceat.

Magna

Magna tamen cum probabilitate
inter morbos humano unice generi
proprios nominandi veniunt:

Febres exanthematicae tantum non omnes; aut sane
ex his praesertim

Variolae, r)

Morbilli,

Scarlatina,

Miliares,

Petechiae,

Pestis.

Ex

r) Simiae ante aliquot annos Amstelodami
ex contagio varioloso locale quidem ul-
cus neutiquam vero febrem variolosam
contractum fuisse, litteris tunc temporis
me docuit medicus egregius cl. Jansen.

60   SECTIO I. DE HOMINIS

Ex haemorrhagiis

Epistaxis (?)

Haemorrhoides,

Menorrhagia.

Ex nervorum affectionibus

Hypochondriasis,

Hysteria,

*Morbi mentis propriæ sic dicti, ut melancholia,
Nostalgia etc. forte et Satyriasis et Nym-*
phomania.

Cretinismus.

Ex cachexiis

Rhachitis (?)

Scrofula (?)

Venerea lues,

Pela-

A CETERIS ANIMALIBUS DIFFERENTIA. 61

Pelagra,

Lepra cum Elephantiasi.

Ex localibus morbis

Amenorrhoea,

Cancer (?)

Clavus,

Hernia congenita (?)

*Prolapsus variae species, ut
ille vesicae urinariae
inversae cuius cura-
tiorem notionem de-
bemus acumini egre-
gii Bonn s).*

Her-

s) Caussam, cur memorabile hoc confor-
mationis vitium in humanis partibus to-
ties, in aliorum vero mammalium foeti-
bus, quantum mihi constat, nunquam ob-
servatum fuerit, in angustiore pro por-
tione homini pubis synchondrosi, singula-
ri fissura (quam itidem cl. Bonn accura-
tissime indagavit) quasi bipartita, quae-
ren-

Pela-

Herpes (?)

Tinea capitis.

Anceps haereo anne et hoc referam vermes intestinales hominis, et binas ex *pediculorum* genere species, praeter ipsum quantum novi in nullo alio mammali observatas.

Taceo eos morbos qui etsi homini non proprii, tamen longe quam aliis animantibus frequentiores sunt, ut *dentitio gravis, mola, abortus, partus difficilis* etc.

§. 21.

VI. *Brevis recensus eorum quibus vulgo, ast falso, hominem a brutis differre putarunt.*

In plura huc pertinentia jam supra ut occasio ferebat, animadver-

sum

rendam esse censeo. — cf. cl. Roose *diss. de nativo vesicae urinariae inversae prolapsu.* Gotting. 1793. 4. c. tab. aen.

E HOMINIS

▲ CETERIS ANIMALIBUS DIFFERENTIA. 63

sum est. Reliqua quae succurrunt succincte enarrantor.

Pertinet ergo hoc v. c. *oculorum vicinitas*, utpote qui in simiis longe magis quam in homine invicem approximati sunt.

Cilia in utraque palpebra, quae praeter hominem multis aliis animalibus quadrumanibus praesertim, verum et elephanti concessa sunt.

Naso prominente hominem prae-cellit simia rostrata t).

Auriculae non omnibus hominibus immobiles sunt, neque omnibus reliquis mammalibus mobiles. Excipiendae enim v. c. myrmecophagae.

Organon tactus plurimis quadrumanibus cum homine commune.
ita

t) v. Buffon, *hist. des quadrupèdes*, Supplément T. VII, tab. II. 12.

64 SECTIO I. DE HOMINIS A CETER. etc.

ita et *uvula*.

Verum pudet fere ea enarrare,
quae nimis inepta sunt, ut *ructus* in-
ter hominis praerogativas relatos *u*),

et quod homo *non* ut bruta *sa-*
ginari possit *w*), et quae sunt huius
farinae alia.

u) v. Aemylianus *de ruminantibus*. pag. 50.
,,cum rectè solus incedat homo, solus etiam
,,inter tot animalia ructat; nam cum le-
,,ves sint flatus, sublimiorem exposunt
,,regionem, naturelique impetu quodam ad
,,sublime attolluntur."

w) Lorry in *histoire de la Société de mede-*
cine a. 1779.

SECTIO

SECTIO II.

DE
GAUSSIS MODISQUE
QUIBUS
ANIMALIUM SPECIES DEGENE-
RANT, IN UNIVERSUM.

---

§. 22.

Instituti ratio.

Hactenus ea indagavimus quibus homo a ceteris animalibus differt. Jam ergo scopo totius dissertationis primario proprius accedimus, tum inquisituri qualis et quanta diversitas nativa ipsas hominum gentes et nationes multifarias intercedat; tum ponderaturi an haec diversitas

E dege-

66 SECTIO II. DE CAUSSIS MODISQUE

degenerando ortum suum traxisse potuerit, anve tanta sit ut plures potius generis humani species primigenias statuere oporteat. Antequam vero hoc fiat, binae adhuc considerandae sunt quaestiones

I) *quid sit species in zoologia?*

II) *quomodo in universum species primitiva in varietates degeneret?*

atqui de utrisque seorsim.

§. 23.

I) *quid est species?*

Ad unam eandemque speciem pertinere dicimus animantia quodsi forma et habitu ita convenient ut ea in quibus differunt, degenerando solum ortum duxisse potuerint.

Diversas contra species vocamus quarum differentia tam essentialis

: est

est ut ex notis fontibus degeneratio-
nis (sit venia verbo) explicari ne-
queat.

Hactenus bene, *in abstracto*
quod vocant.

Jam vero characteres exhibere
quibus *in ipsa rerum natura* meras
varietates et genuinas species ab in-
vicem distinguere possimus, hoc
opus, hic labor.

Raius quidem, vir immortalis,
praeterito jam seculo, adeoque diu
ante Buffonium ea animantia ad ean-
dem speciem referenda esse cen-
suit, quae invicem coéant et foecun-
dam prolem gignant.

Cum vero in domesticis animan-
tibus quae homo sibi subegit ob co-
actum quod agunt vitae genus, an-
ceps videatur et dubius iste charac-
ter, ineunte jam quod agimus seculo,
acutissimus Frisch eum unice ad fera
animantia restrinxit, eaque eiusdem

68 SECTIO II. DE CAUSSIS MODISQUE

esse speciei declaravit, quae secundum naturam suam *x)* invicem coeant.

Sed et hac limitatione parum nobis profecisse, fateri oportet.

Primo enim quam nulla fere spes est tot animalia fera, in primis exotica, circa quae maxime nostra intererat nosse anne pro meritis varietatibus anve pro diversis speciebus habenda sint,

x) „wenn sich Thiere von Natur mit einander gatten, so ist solches ein unfehlbares Kennzeichen, dass sie von einerley Specie sind.” —

Eundem speciei characterem nuper recepit cl. Berthout van Berchem fil. “si les animaux se mêlent dans l'état de nature &c.” Verum nec Frischii nec ipsius Raii mentionem facit, imo vero assent: “Mr. de Buffon, qui le premier a abandonné les distinctions peu sûres des nomenclateurs, est aussi le premier qui a fait sentir que la copulation étoit le meilleur guide pour reconnoître les espèces.” v. Mem. de la Société des sciences physiques de Lausanne T. II. pag. 49.

sint, unquam ad istam copulae trutinam revocandi? praesertim si longe diversa ipsis patria fuerit: satyrum v. c. Angolensem (*Schimpansé*) cum isto insulae Borneo (*Orang-utang*).

Tum vero in universum longe minor neque tanti momenti dubitatio et obscuritas hocce de quo agimus respectu, est circa animantia fera, quam circa ipsissima ea quae hac ratione excluduntur, *domestica*.

Hic enim maxime haeret aqua. Hincque miri auctorum dissensus, circa canem v. c. familiarem cuius gentes ab aliis ad plures species primivas referri videoas; ab aliis proximeris varietatibus ab eo stemmate quod domestici nomen fert (*chien de berger*) degeneratis haberi; iterum ab aliis omnes has varietates a cane aureo (*Schakal*) derivari; ab aliis denique contendit et hunc ipsum junctim cum omnibus canis domestici

70 SECTIO II. DE CAUSSIS MODISQUE

ci varietatibus a lupo ortum duxisse
et s. p.

Uti vero hoc a copula petitum principium non sufficit ad speciei notionem eiusque a varietate differentiam, definiendam, ita nec alia quae hoc scopo adhibita sunt, v. c. constantia characteris cuiusdam; nam color niveus et pupillae rubrae in cuniculorum varietate alba adeo constantissimae sunt ut unquam specificus character esse possit etc.

Adeo ut fere desperem posse aliunde quam *ex analogia* et verisimilitudine notionem speciei in zoologiae studio depromi.

Video v. c. molares dentes elephantis Africani ab iis Asiatici conformatione sua mirum quantum differre. Nescio quidem an unquam istarum dissitarum orbis partium elephantes invicem coituri sint; neque magis scio quam constans sit haec den-

dentium in utroque conformatio;
cum vero hactenus in iis quae mihi
videre contigit speciminibus eandem
differentiam observaverim; cumque
nullum mihi hucusque innotuerit ex-
emplum dentium molarium *degene-
rando* solum ita immutatorum, ex
analogia coniicio elephantes istos
non pro meris varietatibus sed pro
vere diversis speciebus esse habendos.

Mustela contra furo non pro peculiari specie sed pro mera varietate putorii mihi habenda videtur, non tam quod utramque invicem coire sciam, quam quod illa pupillas rubras habeat, mihiique ex analogia omnia ea mammalia quae pigmento fusco oculi interni destituuntur, pro meris varietatibus a speciebus suis primitivis degeneratis habenda sint.

72 SECTIO II. DE CAUSSIS MODISQUE

§. 24.

*Applicatio dictorum ad quaestio-
nem de humani generis aut va-
rietalibus, aut speciebus con-
stituendis.*

Facile patet quorsum huc usque dicta tendant. Non altera ergo et nobis praeter analogiam patet via qua ad problematis supra (§. 22.) propositi solutionem pertingere licet.

Hac vero via incedentes semper ante oculos habere oportet aureas binas regulas philosophandi magni Newtonis.

Alteram nempe: «*Effectu-
um naturalium eiusdem ge-
neris easdem assignandas es-
se caussas.*»

Gentium ergo in genere humano diversitati corporeae easdem ut as- signe-

signemus caussas necesse est quas simili diversitati corporeae aliorum animantium *domesticorum* late per orbem dispersorum assignamus.

Alteram vero: «*Caussas rerum naturalium non plures admitti debere, quam quae earum phaenomenis explicandis sufficient.*»

Quodsi ergo apparebit *degenerationis* caussas phaenomenis circa diversitatem corpoream in genere humano explicandis sufficere, nulla alia a pluribus hominum *speciebus* pectita admitti debet.

§. 25.

II) *Quomodo species primitiva in varietates degenerat?*

Jam ergo de modis degenerandi acturi optime perspicuitati tractatio-

74 SECTIO II. DE CAUSSIS MODISQUE

nis cavere speramus si eam sub bina
iterum capita redigimus:

quorum *primum* A) phaenome-
na principalia degenerationis bruto-
rum animalium nude e-
narrabit;

alterum B) in causas huius
degenerationis brutorum animalium
inquiret;

quibus perspectis facilius erit se-
quenti Sectione phaenomena varie-
tatis in genere humano
tam cum istis phaenomenis degenera-
tionis brutorum animalium, quam
cum caussis hisce, comparare.

§. 26.

A) *Phaenomena principalia dege-
nerationis brutorum ani-
malium.*

Pauca eaque unice ex calidi san-
guinis animantibus, et quidem, quan-
tum

tum fieri potest, praesertim mammalibus utpote homini omnium maxime quoad oeconomiam corpoream similibus, deprompta exempla sufficient ad demonstrandum, nullam plane esse in genere humano varietatem nativam, quam non et inter alia animantia domestica itidem tanquam meram varietatem degenerando ortam observare liceat.

Verum et haec sigillatim in capita distribuere praestat.

§. 27.

i) Color.

Ita v. c. respectu *coloris* sues in Normannia, ad unam omnes albae; in Sabaudia nigrae; in Bavaria spadiceae etc. y).

Pecus bubulum in Hungaria plerumque ex griseo albidum; in Franconia rufum etc.

y) cf. coniunctissimi Voigt *Magazin* T. VI.
P. I. pag. 10.

76 SECTIO II. DE CAUSSIS MODISQUE

in Corsica ins. canes et equi ele-
ganter maculati.

in Normannia gallopavones nigri;
nostrates contra plerumque albi.

in Guineae oris uti homines indi-
genae ita et aves gallinacei praeser-
tim generis z), et canes nigri; et
quod in primis memorabile cani guineensi (quem Linnaeus nescio quo
jure *aegyptium* vocat) aequa ac isti-
us climatis hominibus et holosericea
glabrae cutis mollities et maior et fe-
re specifica perspiratio cutanea a).

§. 28.

2) *Pilorum textura.*

Respectu *texturae pilorum* quan-
ta quaeso varietas vel in sola ovium
diversorum climatum lana, inde a
tener-

z) v. Dan. Beeckman's *voyage to and from
Borneo* Lond. 1718. 8. pag. 14.

a) cf. Pechlin *de habitu et colore Aethiopum
Kilon.* 1677. 8. pag. 56.

tenerrima Tibetana usque ad crassam et fere rigidam Aethiopicam.

aut in setis suillis, quae v. c. adeo molles suibus Normanniae ut nec scopolis parandis idoneae sint.

Et quanta hoc respectu differentia inter aprum et suem domesticam, praesertim quoad brevem lanuginem setis interspersam.

Et quam mirandus contra singularis cuiusdam orbis plagae in pilos non unius generis mammalium domesticorum effectus, ut Galatiae climatis in Ancyranas barbigeras pecudes, cuniculos, et feles, bombycina mollitie et memorabili longitudine tum et plerumque niveo candore pilorum aequa conspicuas.

§. 29.

3) *Statura.*

Respectu *statura* differentia Patagonem inter et Lapponem longe minor

78 SECTIO II. DE CAUSSIS MODISQUE

minor quam quae passim in aliis animalibus domesticis diversarum orbis plagarum observatur. Ita v. c. sues in Cubam insulam ex Europa translatae in duplo maiorem statu ram excreverunt b).

Ita boves in Paraguayam transpositae c) etc.

§. 30.

4) *Figura et proportio partium.*

Quoad proportionem partium quam insignis varietas equos inter Arabes aut Syriacos et Germaniae borealis; boves inter altipedes capitis bonae spei et brevipedes Angliae.

Suibus Normanniae crura posteriora longe altiora anterioribus etc.

Cornua bobus quarundam provinciarum Angliae, Islandiae cet. plane

b) v. Voigtii *Magazin* I. c.

c) cf. F. Saver. *Clavigero storia antica del Messico* T. IV. pag. 142.

ne nulla sunt *d)*; Siculis contravae-grandia; ut ingentia cornua Habes-siniaae boum, quale gener. Baron. Banks mihi monstravit, sicco praeter-eam pede, quod, si Bruceo fides, ad morbosam potius caussam refe-renda videantur.

Verum ovis polycerata jure hic nominanda venit.

et quoad unguilarum varietatem, integrae stirpes suum tam solidungu-larum quam trisulcarum *e)*.

Respectu aliarum partium oves laticaudae; fringillae canariae cri-statae (nostratibus vulgo *Kapp-Vö-gel*) et quae sunt id genus alia.

§. 31.

5) *Craniorum praesertim formae.*

Craniorum formae in generis humani varietatibus passim ab invi-cem

d) cf. etiam Hippocrates *de aëribus aquis et locis* S. 44.

e) Voigtii *Magazin* I. c.

80 SECTIO II. DE CAUSSIS MODISQUE

cem differre observantur; verum omnis haec differentia ne hilum major imo vix aequiparanda ei quam inter aliorum animantium domesticorum diversas gentes observare licet. Aethiopis v. c. cranium non magis ab Europaeo abhorret quam suis domesticae ab apri capite osseo; aut equi Neapolitani caput quod a similitudine arietinum vocant ab eo equi Hungarici quod singulari brevitate et maxillae inferioris amplitudine conspicuum esse periti norunt.

In uro, stirpis bovinae domesticae auctore, ex observatione Camperi insignes spectantur foveae lacrymales; quae in nostratibus contra bobus degenerando plane obsoletae sunt.

Taceo prodigiosam plane cranii degenerationem in varietate gallinarum quas Patavinas vocant f).

§. 32.

f) v. cl. Pallas *spicileg. zoologic.* fasc. IV.
pag. 22. et cl. Sandifort *museum anatomic.* acad. *Lugd. Batav.* T. I. pag. 306.

§. 32.

B) Causae *degenerationis.*

Vita animalis duas facultates, a viribus vitalibus pendentes tanquam conditions primas et principes omnium ac singularum ejus functionum supponit:

alteram scilicet, stimulorum in corpus agentium, vim ita suscipiendo, ut partes inde afficiantur;

alteram vero, ex hac affectione ita reagendi ut motus corporis vivi dehinc excitentur et perficiantur.

Nullus ergo motus in machina animali absque stimulo praegresso et absque actuoso exin reagente.

Hi cardines in quibus omnis physiologia oeconomiae animalis versatur.

Et hi quoque fontes ex quibus, ut ipsum generationis negotium, ita

F

et

82 SECTIO II. DE CAUSSIS MODISQUE

et caussae degenerationis diminant; quod vero quo clarius pateat etiam parum physiologice doctis, pauca ex ista disciplina praemitti debent.

§. 33.

Nodus formativus.

Alias jam ex professo et singulari de hocce argumento libello monstrare studui, vulgare istud evolutionis quod vocant systema, (quo quidem nullum animal nullamve plantam generari, sed omnia corporum organicorum individua prima statim creatione involutorum germinum specie praiformata jam successive evolvi tantum docent), nec ipsis phaenomenis naturae nec sobriae philosophandi rationi respondere: contra vero aptissime jungendo bina principia explicationis naturae corporum organicorum, physico-mechanicum scilicet cum *teleologico*, tum generationis

tionis phaenomena, tum sanum ratiocinium eo ducere ut potius ponamus:

Genitale liquidum non nisi informem materiem esse organicorum corporum, a materie inorganici regni innata sed ex phaenomenis manifesta vi differentem, qua certis sub circumstantiis maturitatis, mixtionis, loci, etc. statutam ipsis et destinatam formam generationis negotio primo induat, nutritionis posthac functione perpetuo conservet, et si ea forte mutilata fuerit, quantum fieri potest ope reproductionis iterum restituat.

Hancce vim, ne cum aliis vis vitalis generibus aut cum vagis et indeterminatis veterum vocibus, vis plasticae etc. confundatur, n i s u s f o r m a t i v i nomine distinguere licet: quo tamen nomine non tam caus-

84 SECTIO II. DE CAUSSIS MODISQUE

sam quam effectum quendam perpetuum sibique semper similem, a posteriori ut dicunt ex ipsa phaenomenorum constantia et universitate abstractum insignire volui: eadem fere ratione qua attractionis aut gravitatis nomine ad denotandas quasdam vires utimur, quarum tamen *caussae* etiam cimmeriiis quod aiunt tenebris sepultae latent.

Uti ergo aliae vires vitales, quando statutis suis sibique convenientibus stimulis excitantur, actuosae fiunt et ad reagendum promptae; ita et natus formativus stimulis ipsi respondentibus excitatur, caloris v. c. fotu in ovo incubato etc.

Cum vero aliae vires vitales, ut contractilitas, irritabilitas etc. non nisi motu se exserant, ea contra, de qua hic agimus incremento et determinatam formam materiei impertiendo sese manifestat; qua quidem fit, ut

ut quaevis planta, quodvis animal, sui speciem (sitve hoc immediate, sitve gradatim successivo aliorum stimulorum adventu et vicissitudine, per metamorphosin) in foetus suos propaget.

Triplex autem maxime modus est quo nisus formativus a statuta sibi directione et norma deflectere potest. Monstrosa scilicet fabrica; tum hybrida generatione ex diversarum specierum genitalis liquidi miscela; deinde degeneratione in varietates, proprie sic dictas.

Monstrosa fabrica, qua, sitve nisus formativi turbatione et quasi errore, sitve etiam casu fortuito et adventitio, ut pressione externa etc. vitiosa plane et deformis structura contra naturam corporibus organicis inducitur, in praesenti nihil ad nos attinet.

Neque magis hybrida ex commixtione geniturae diversarum *specie-*

DEGEN

86. SECTIO II. DE CAUSSIS MODISQUE

cierum nata huius loci sunt, cum ex sapientissima naturae lege, (qua nempe formarum specificarum infinitae confusione praecavetur), eiusmodi hybrida, in animali praesertim regno, vix unquam nisi hominis coactu oriantur; tumque tantum non semper sterilia sint, ita ut novam sui ex anomala venere ortam formam heteroclitam ultro propagare nequeant. Interim tamen et hanc circa quam versamur disquisitionem, illustrare potest historia hybridorum ex diversis *speciebus* natorum; partim ob analogiam cum iis hybridis quae ex diversis *varietatibus* oriuntur, de quibus infra sermo erit; partim quod vel instar omnium argumento sint ad refutandam istam de germinum praeformatorum evolutione theoriam, et ad manifeste contra declarandam natus formativi vim et efficaciam, quae neminem fugiet rite considerantem notissima illa et maxime memorabilia experimenta, quibus, in rarioribus

hybri-

hybridorum *prolificorum* exemplis, per plures generationes saepius iterata eorum foecundatione ope virilis ejusdem speciei seminis, adeo sensim a primaeva materna forma deslexit nova ea pronepotum hybridorum facies, ut potius magis magisque in paternam alterius speciei formam abiret, et sic denique ista in hanc (— arbitaria quasi metamorphosi —) tota quanta transmutata videretur g).

Uti vero geniturae specifice diversae miscela etiamsi non omnem natus formativi excitationem praevertat et quasi suffocet, tamen singularem et anomalam directionem ipsi impertit, ita et perennis et aeviterna per longas generationum series continua-

g) Kölreuter dritte Fortsetzung der Nachricht von einigen das Geschlecht der Pflanzen betreffenden Versuchen &c. p. 51. §. 24. cum epigraphe: "Gänzlich vollbrachte „Verwandlung einer natürlichen Pflanzengattung in die andere.“"

88 SECTIO II. DE CAUSSIS MODISQUE

tinuata peculiarium quorundam stimulorum in corpora organica actio, itidem multum valet ad nisum formativum sensim a sueto tramite deflectedum; qui quidem deflexus uberrimus *degenerationis* fons, et varietatum proprie sic dictarum, mater est.

Jam ergo agamus et principes istorum stimulorum sigillatim recente-
seamus.

§. 34.

Clima.

Infinitam fere esse climatis, ut in omnia corpora organica, ita maxime in calidi sanguinis animantia potentiam, facile patebit cuivis perpendenti primo, quam intimo quamque perpetuo nexu haec animalia dum vivunt aëris atmosphaerici in quo degunt actioni obnoxia sint; porro quam multifariis elementis ut vocant, tum

tum constitutivis gasiformibus, tum accessoriis luminis, caloris, electricae materiei etc. aér iste (quem ipsum quondam pro elemento simplici haberunt) mirum in modum compositus sit; denique vero quam multimodis pro portione istorum elementorum variet, quamque diversa pro hujus varietatis ratione actio atmosphaerae in ea quae diximus animantia esse debeat: maxime ubi tot aliorum ratio habita fuerit, quorum accessus climata tantopere variant, ut situs regionum respectu zonarum globi, elevationis soli, montium, maris vicinitatis aut lacuum et fluviorum, ventorum endemiorum, et quae sunt id genus innumera alia.

Quem ergo animalia quae diximus inde a partu inspirando hauriunt aér, tantopere climatum varietate modificatus, in pulmonibus eorum tanquam in laboratorio vivo decomponitur; pars istius haustus cum san-

90 SECTIO II. DE CAUSSIS MODISQUE

guine arterioso per universum corpus distribuitur, pro portione vero hujus partis alia contra elementa hinc liberantur et partim ad integumenta corporis peripherica deponuntur, partim venosi sanguinis fluento ad viscera respiratoria revehuntur:

hinc sanguinis ipsius variae modificationes, harumque in secretiones humorum, praesertim oleosorum, adipis, bilis etc. memorabilis influxus:

hinc denique horum omnium, tanquam totidem *stimulorum* in solidum vivum actio, indeque pendens tum hujus solidi actuosi reactio, tum, quod proxime ad nostram disputationem attinet, n i s u s f o r m a t i v i directio et determinatio.

Ingens ~~hic~~ et perpetua climatis in oeconomiam animalem et corporis habitum et conformatiōnē potestas etsi nullo non aevo ab attentis obser-

observatoribus agnita fuerit, maxime tamen nostris temporibus tum ingenti quod chemia cepit incremento, tum subtiliore physiologiae studio maxime illustrata est et confirmata.

Nihilominus tamen difficile saepe et arduum in disquisitione varietatum definire quid unice climati, quid potius aliis degenerationis causis, quid denique istius cum his concursui tribuendum.

Interim tamen liceat unum alterumve degenerationis exemplum proferre quod apertius ex climatis influ xu derivandum videtur.

Color v. c. albidus multorum sub septentrionibus animalium, quae in temperatis zonis aliter colorata sunt. Exempla praebent vulpes, lepores, jumenta, falcons, corvi, monedulae, merulae, fringilla caelebs etc.

Frigori tribuendum esse hunc candorem analogia docet ejusmodi
ani-

DEGEN

92 SECTIO II. DE CAUSSIS MODISQUE

animalium quae eadem sub caeli plaga hyberno tempore aestivum colorem in albidum aut griseum mutant; ut mustelae herminei et vulgares, lepores, sciuri, rangiferi, tetrao lagopus, emberiza nivalis, alia h).

Ita et sericea mollitie conspicuum et ut plurimum niveum vellus animalium quae diximus Ancyrae (§. 28.) climati potius tribuo quam victus generi, quod diversissimis alimentis vescentibus, carnivoris v. c. ut feli, aequa ac herbivoris ruminantibus ut caprae, commune sit.

Similisque ratio esse videtur carbonaceae nigredinis quam sub quibusdam torridae zonae plagis, ut in Guineae oris, diversi ordinis animantia, tam mammalia quam aves, aethiopum colore inducere vidimus. (§. 27.)

Et

b) cf. post alios Linnaeum in *flora Lapponica* pag. 55. 352. ed. cl. Smith.

Et maxime memorabile, hancce aethiopicam nigredinem aequē ac istum Syriae animalium candorem, etiamsi in remotas diversi longe climatis regiones translata fuerint, constanter tamen per longas generacionum series servari.

Neque minor climatis in *statu-ram* corporum organicorum vis et potentia; cum frigus incremento eorum obstet, quod contra calore manifeste augetur et promovetur. Ita v. c. equi Scotici, aut frigidae North-wales pusilli; in Scania equi et pecora ut homines indigeni statura procula et lacertosa, in Smalandia sensim minora, in boreali Ostrogothia demum pro portione minima.

§. 35.

Viciss.

Verisimillimum quidem est, quod maxime cl. G. Fordyce sagacitas evicit,

94 SECTIO II. DE CAUSSIS MODISQUE

cit, prima elementa ut vocantur omnis generis alimentorum sintve ex animali regno desumta sive e vegetabili, eadem esse; hincque a multifariis calidi sanguinis animantibus tam carnivoris quam herbivoris, ex diversissimis nutrimentorum ordinibus, dummodo haec a digestionis organis rite subacta fuerint, similem chylum, similemque in universum sanguinem parari. At enim vero ut ut haec a veritatis specie proxime absunt, neutquam tamen inficiandum, adventitias diversorum alimentorum qualitates innumeratas, in immutandis animalium naturis et proprietatibus magnum habere momentum.

Paucis hoc probasse exemplis sufficientiat.

Specificam v. c. singularium quorundam alimentorum in *colorem* animalium esse potentiam, aviculae docent canorae, praesertim ex alaudarum

rum et fringillarum generibus, quas,
si cannabis semine unice pascuntur,
sensim nigrescere, constat.

Texturam pilorum mutato victus
genere mirum quantum mutari, ovis
africana exemplo est in Angliam
translata, cuius lana natura sua vilos
et camelini pili ad instar recta, post
annum anglici graminis pastum no-
bilissimam nacta est teneritudinem i).

Quanta vero in *statura* et *pro-
portione* immutanda victus sit po-
tentia, aperte liquet ex animalium
domesticorum comparatione. Equi
v. c. qui in terris uliginosis (quas
vernacula *Maschländer* vocant)
pingui utuntur alimento, ut Frisici
etc., maxime grandescunt, cum con-
tra in saxosis et lapidosis terris, qua-
les sunt Oelandicae, aut in aridis eri-
cetis, pumiles maneant. Ita boves
in

i) cf. Jam. Bates *on the literal doctrine of
original Sin.* Lond. 1766. 8. pag. 224.

96 SECTIO II. DE CAUSSIS MODISQUE

in solo pingui mire quoque pingues
et ventriosae fiunt sed cruribus pro-
portione brevioribus; sicciore vero
gramine pastae, quale v. c. capense
est, minus adipis secernunt, cruribus
vero validis et carnosis insignes sunt;
ut multifarias diversitates *saporis* car-
nium, aut *ponderis* etc. taceam, iti-
dem a victus varietate pendentes.

§. 36.

Vitae genus.

De vitae genere tanquam caussa
degenerandi locuturus, omnia ea
momenta illuc referto quae praeter
clima et victum ita oeconomiam na-
turalem animalium spectant, ut diu
et continuo in eandem agentia cor-
poris habitum aliquo demum modo
immutare valeant; quo quidem ma-
xime *cultura* et *vis consuetudinis*
faciunt, quorum vis et potestas iti-
dem omnium maxime in animanti-
bus

bus nostris domesticis manifeste conspicua est.

Cogitemus v. c. ingentem differentiam quae conformatiōnē et proportionē partium ēqui generosi in schola ficti et sylvestris, quem ferum vocant, intercedit. Hic cum aliis dimicans mordet magis quam calcitrat; ille contra frenatus et soleis ferreis armatus his potius hostem petit et mordere dediscit quasi. Pleraque a homine subjugata mamma- lium genera cauda pendula et auriculis demissis, mitem et servitio abjectum animum demonstrant. In multis ipsissimae functiones corporae, secretionis, generationis etc. mirum quantum mutantur. Sui v. c. domesticae ingens panniculi adiposi moles succrescit qua aper caret, cuius contra teneriores et quasi lanuginosi pili, setis interjecti, in ista domestica varietate sensim evanescunt. Domestica haec animantia longe ma-

G gis

98 SECTIO II. DE CAUSSIS MODISQUE

gis quam ferae eorum aborigines monstrosis partibus obnoxia; et novorum morborum cohortibus, quid quod et plane novis vermium generibus quorum in fera et primigenia eorum varietate ne vestigium quidem reperitur: cujus asserti, etsi paradoxi minime tamen infitiandi, veritatem hydatidis intercutis (vernacula vocant *Finnen*, ital. *Lazaroli*) exemplo demonstrare licet k). Refero huc etiam staturam pumilam ex prae-matura et intempestiva venere, et quae sunt id genus alia.

§. 37.

Generatio hybrida.

Hactenus enarrati triplicis generis fontes degenerationis non nisi longa et

k) v. Malpighii *opera postuma* pag. 84. ed. Londinens. 1697. fol. — it. J. A. E. Goeze *Entdeckung: dass die Finnen im Schweinefleisch keine Drüsenerkrankheit, sondern wahre Blasenwürmer sind.* Hal. 1784. 8.

et diurna, perque plurimas generationum series continuata, actione primigenium animalium characterem et habitum sensim paulatimque immutare et varietates producere valent.

Aliter vero se res habet et proximae jam progeniei novus impertitur character, quando diversae hujusmodi varietates, e caassis istis tandem ortae, invicem copula junguntur, quae hybridae proli ortum praebet, neutri parentum in totum simili, sed utriusque formae participi, et medium quasi inter utramque prae se ferenti.

Vulgo quidem hybrida vocantur ex parentibus diversae plane *speciei* oriunda, ut muli ab equa ex asino prognati, aut aviculae ex fringillae canariae copula cum cannabina ortae etc. De his vero hic loci nobis sermo non est, utpote quibus in humani generis varietatibus nullus da-

100 SECTIO II. DE CAUSSIS MODISQUE

tur locus. Non desunt quidem historiae nefandae hominum cum brutis copulae, quando aut viri cum bestiarum femellis rem habuerunt (sive effrenata libidine rapti *l*), sive ex vesana continentiae opinione *m*), sive

l) cfr. v. c. Th. Warton ad *Theocriti Idyll.* I. 88. pag. 19. "Audivi ex docto quodam amico, qui per Siciliam insulam iter faciens, ibidem cum vetera monumenta, tum populi mores accuratius investigaverat, inter confessionis articulos a Siculis caprariis apud montes vitam solitariam degentibus, etiamnum per sacerdotes proprios rite solere exigi, an rem cum hircis suis habuerint?"

m) v. Mart. à Baumgarten Equ. Germ. peregrinatio in Aegyptum, Arabiam &c. pag. 73. "Ex Alchanica Aegypti egressi, venimus ad casale quoddam Belbes dictum, ubi carabenae eunti Damascum sumus conjuncti. Ibi vidimus sanctum unum Saracenicum, inter arenarum cumulos, ita ut ex utero marris prodiit, nudum sedentem. — Audivimus sanctum illum, quem eo loco vidimus, publicitus a prime commendari: eum esse hominem sanctum, divinum ac integritate praecipuum,

sive quo^d medicum usum ex ejusmo-
di facinore sperarent *n*) aut feminas
a brutorum masculis subactas esse
relatum est (sive violento stupro id
acciderit *o*), sive sollicitantibus ex
libidine insanientibus feminis *p*), si-
ve

*„puum, eo quod nec foeminarum unquam
„esset nec puerorum, sed tantummodo asel-
„larum concubitor atque mularum.”*

n) hoc fine v. c. Persas ischiade laborantes
onagras inire cl. Pallas auctor est, in
neuen nordischen Beyträgen P. II. pag. 38.

o) v. c. Papionum; confer Th. Phillips iter
Guineense in Churchill's *collection of vo-
yages* T. VI. pag. 211. “*Here are a vast
„number of over+grown large baboons,
„some as big as a large mastiff dog,
„which go in droves of 50 and 100 to-
„gether, and are very dangerous to be met
„with, especially by women; who I have
„been credibly assured they have often
„seiz'd upon, ravish'd, and in that kind
„abus'd one after another, till they have
„kill'd them.*”

p) Ita feminas Kamtschadalicas quondam
cum canibus coivisse, Steller refert, in
Beschreibung von Kamtschatka pag. 289.

ve prostituentibus sese ex religiosa superstitione q)) nullum tamen unquam a teste fide digno relatum compemus exemplum , ubi fecunda evaserit ejusmodi copula, hybridumque ex hominis cum bestia immanni coitu prognatum fuerit.

Verum de iis unice agimus hybridis, quae ex copula diversarum *varietatum* unius ejusdemque speciei animalium ortum habent, quando v. c. fringilla canaria viridis varietati albidae jungitur etc. qualis quidem coitio insignem in immutanda novae prolis exin oriundae colore aut conformatione exerit effectum; adeo ut et in animalium domesticorum fetura utilissime adhibeatur ad emendandam et nobilitandam prolem, equariam praesertim et ovillam.

§. 38.

q) ut Mendesiac feminae cum hirco sacro: de quo singulari ritu videsis uberrime disserentem cl. D'Hancarville in *Recherches sur l'origine des arcs de la Grèce*, T. I. pag. 320.

§. 38.

Hereditariae proprietates animalium ex morbosa intemperie.

Morbosa ex hereditate dispositio primo quidem intuitu ad pathologiam potius quam ad historiam animalium naturalem pertinere videtur. Curatius vero rem perpendenti facile patebit non una ratione utique etiam ad has quas agimus caussas degenerationis referri posse.

Primo enim quaedam animalium qualitates externae etsi ex vulgi notione minime ad vere morbosam constitutionem referri soleant, proxime tamen ab ea abesse videntur, utpote quae plerumque cum valetudinaria praeter naturam affectione conjunctae sint. Refero huc ex. gr. peculiarem quorundam animalium albedinem, quam quidem sapiens Verulamius pridem imbecillitatis colorem r) appell-

r) “the colour of defect.”

DECE
mine not
radice u
ripit (se
tio est) a
hibet, qua
constituti
hereditaria
nerationes
turam abii
rum alba v
dem prist
restet, (a
alii anim
veis cum
manifeste
cullan spe
tus fierit a
nisi omnia i
mera variet
morbosae e
habendum e
(\$ 23.)

appellavit. Non raro certe vitiosam constitutionem et defectum oeconomiae corporeae pro caussa agnoscerre, boves Hungarici docent, quibus non nisi castratione niveum vellus nascitur; ab altera vero parte etiam morbosa symptomata eiusmodi singularem candorem sequi, canum et felium Ancyranorum exemplis constat, utpote quas tantum non semper auditu difficulti laborare, vulgata observatio est.

Tum vero et genuini nonnulli morbi, quando natura animalium per longas generationum series iis quasi adsueta est, sensim sensimque leniores et minus incommodi ipsis evadere videntur, ita ut denique vix amplius pro morboso pathemate haberi soletant. Exemplum praebet ea vitiosae albedinis species, quae, cum defectu pigmenti nigri quod oculum internum calidi sanguinis animantium investit, conjuncta, leucaethiopiae nomine

mine nota est. Haec, quando spopradice unum alterumve foetum corripit (semper enim congenita affectio est) aperte cachexiae genium exhibet, quae passim ad leprosam fere constitutionem accedit; in aliis vero hereditario quasi jure per multas generationes inveterata in alteram naturam abiit, ita ut v. c. in cuniculorum alba varietate ne vestigium quidem pristinae morbosae affectionis restet, (quam tamen analogia cum aliis animalibus per anomaliam niveis cum pupulis oculorum rubris manifeste demonstrat); sive pro peculiari *specie* generis mustelini habitus fuerit a zoologis, quem tamen, nisi omnia me fallunt, non nisi pro mera varietate putorii, et quidem morbosae ex leucaethiopia originis, habendum esse, supra jam monui (§. 23.).

§. 39.

*Quaestio problematica: anne et
mutilationes aliave artifia nati-
vis animalium varietatibus an-
sam praebere possint?*

Disputatum est, anne et deformations aut mutilationes, sive casu sive studio animantibus illatae, maxime sicubi per longas generationum series repetitae fuerint, demum temporis progressu in alteram quasi naturam abire possint, ita ut quod antea arte effectum fuerit nunc in connatam conformatiōnem degeneraverit. Assertum ab aliis s), ab aliis contra reprobatum t).

Qui asserunt, ad exempla provo-
cant catulorum diversi generis ani-
malium

s) Jam ab Hippocrate et Aristotele. Nu-
perrime adhuc a cl. Klügel T. I. *Encyclo-
paediae* pag. 541 edit. 2^{dae}.

t) v. c. a cl. Kant in *Berliner Monatsschrift*
1785. T. VI. pag. 400.

mantium, canum v. c., felium etc. quae cauda aut auriculis muticis nata esse, postquam parentibus eorum eaedem partes truncatae fuerant, idonei testes extant: item puerorum qui inter gentes circumcisas passim natura sua *apellae* nascuntur u): aut cicatricum parentibus ex vulnere ortarum, quarum notas infantibus postea connatas fuisse constat. Quid quod et Buffonius ex simili fonte peculiares quosdam animalium nonnullorum characteres derivabat, ut callos in pectore et cruribus camelorum, aut frontem nudam furfuraceam corvi frugilegi.

Qui haec admittere recusant, hancce Buffonii opinionem tanquam principii, quam vocant, petitionem non inepte rejicient; reliqua autem quae diximus exempla casui potius fortuito tribuenda censebunt.

Neu-

u) cl. Voigt *Magazin* T. VI. P. I. pag. 22.
sq. et P. IV. pag. 40 sq.

108 SECTIO II. DE CAUSSIS MODISQUE

Neutram quidem harum sententiuarum, neque affirmantem, neque negantem, hactenus meam facio; libens vero negantibus calculum meum adjiciam, quando rationem reddiderint, cur ejusmodi singularia conformatioonis, primitus sive studio sive fortuito effecta, in posteros nullatenus propagari possint, cum tamen aliae notae gentilitiae ab aliis caussis hucusque ignotis, in vultu praesertim oriundae, ut nasus, aut labia, aut supercilia etc. passim in familiis per plures paucioresve generationes, majori minorive constantia propagentur, aequa ac morbi *organici* w), ut loquela et pronunciatio- nis vitia et quae sunt id genus alia; nisi forte et haec omnia casu tantum contingere malint.

§. 40.

w) Memorabile exemplum perhibet cl. Hacquet in Voigtii quod modo citavimus promptuario T. VI. P. IV. pag. 34 sqq.

§. 40.

Cautelae quaedam in scrutinio caussarum degenerationis observandae.

Multae ex hactenus enarratis caussis degenerandi tam luculenter patent adeoque extra omnem dubitationis aleam positae sunt, ut plurima degenerationis phaenomena supra enumerata facili negotio et indubitate ad easdem, tanquam effectus ad caussas suas, referri possint.

Ab altera vero parte tanta etiam subinde contingit plurium ex istis caussis sive conspiratio sive contraria adversitas; tum et tam diversa et multifaria organicorum corporum ad degenerandum sive pronitas sive renisus; porro et varius istarum caussarum in haecce corpora effectus prout vel immediate (ut ita dicam) vel mediate magis agunt; denique et ea horum effectuum differ-

ren-

110 SECTIO II. DE CAUSSIS MODISQUE

rentia qua sive tenaci quasi constan-
tia per longas generationum series
intemerati servantur, sive mutabili
magis genio brevi temporis spatio
iterum se subducunt; ut pro multi-
moda hacce et varia relatione, in
scrutinio varietatum summa quoque
cautione opus sit.

Liceat ergo, vel tironum in gra-
tiam, ad calcem hujus tractationis,
antequam ad ipsas hominum varia-
tes transimus, aliquot saltem caute-
las principes, in ea quam agimus dis-
quisitione probe ponderandas, tan-
quam corollaria subjungere:

i. *Quo plures caussae degene-
randi junctim concurrunt, et quo
diutius in eandem animalium spe-
ciem agunt, eo luculentius haec a
primigenia conformatione deflecte-
re poterit.*

Nul-

DEGEN-

Nullum
spectu hom
omnivoro
genti, et or
maxime et
domestico;
climatis, et
diutissime ag

2. Contr
degenerand
tari imo et
aliarum c
si isti tang
santur.

Hinc v.
terraquei pla
latitudinis geo
tae sint, div
temporibus et a
subinde fere c
um habitum
prout sit elat
tu, aut maris

Nullum itaque animal hoc respectu homini comparandum, utpote omnivoro et sub quovis coelo degenti, et omnium animantium longe maxime et a primis sui generis initiosis domestico; in quem ergo juncta vis climatis, et victus, et vitae generis diutissime agere debuit.

2. *Contra vero quoque caussa degenerandi alias satis efficax mutari imo et infirmari potest accessu aliarum conditionum, praesertim si isti tanquam contrariae adversantur.*

Hinc v. c. passim in variis orbis terrauei plagis etiam si sub eodem latitudinis geographicae gradu positae sint, diversissima tamen aëris temperies et aequa diversus ejus et subinde fere contrarius in animantium habitum effectus observatur, prout sive elatiore sive humiliore situ, aut maris, aut paludum, aut mon-

DEGEN

112 SECTIO II. DE CAUSSIS MODISQUE

montium, aut silvarum vicinia, aut coeli vel nebulosi vel sereni differentia, aut soli peculiari ratione, aliisque id genus circumstantiis variant.

3. Quandoque insigne degenerationis phaenomenon non tam ad immediatum quam ad mediatum, remotiorem, primo intuitu latentem caussae cuiusdam influxum referri debet.

Hinc v. c. color obscurior populorum non unice ex solis in cutem directa actione, verum etiam ex remotiore, ut in hepatis functionem insigni eius potentia, derivandus est.

4. Mutationes ex mediato ejusmodi caussarum influxu ortae, tanto altius subinde radices agere, tantoque tenacius etiam in sequentes generationes propagari videntur.

Hinc

Hinc e. gr. ni fallor ratio petenda, cur fuscus cutis color sub torrida zona contractus (§. 35.) alio quoque sub coelo magis perennet quam albidus borealium color quodsi versus austrum translata fuerint.

5. Denique et mediati istiusmodi caussarum influxus tam remoti latere possunt, ut nondum vel conjectura eosdem assequi, et hactenus aenigmatica phaenomena degenerationis ad istos, tanquam ad fontes suos, referre licuerit.

Ita v. c. procul dubio ad medianas ejusmodi et magnam partem adhuc nos latentes caussas referre oportet gentilitias et constantes craniorum formas, colores gentilitios oculorum etc.

SECTIO III.
DE
CAUSSIS MODISQUE
QUIBUS
HUMANUM GENUS DEGENERAVIT, IN SPECIE.

---

§. 41.

Ordo tractationis.

Jam ergo agamus et ea quae hactenus de modis caussisque quibus animalia in universum degenerant, exposuimus, ad generis humani varietatem nativam applicemus, ita ut modos degenerandi sigillatim enarremus, et cuivis quicquid de caassis innotuit ad quas referri possit, sub-
junga-

jungamus: auspicaturi a cutis colore, quod etsi non fallere nescius, tamen prae reliquis valde constans sit et hereditarius character *x*), et qui in hybrida progenie, ex copula diversi coloris varietatum orta, (§. 37.) luctulentissime utriusque parentis tinctura mixtus appareat, cuius porro magna cum capillorum et iridis oculorum colore consensio, et ad temperamentum hominum relatio sit; quique in universum vel indoctorum oculos omnium maxime feriat.

§. 42.

sedes coloris cutanei.

Tela mucosa, quam vulgo cellulosam vocant, de cuius summa in oeconomia corporis humani dignitate supra locuti sumus (§. 17.), uti totius

x) v. cl. Kant in Berliner Monatsschrift 1785. T. VI. pag. 391. et in Teutschen Merkur 1788. P. I. pag. 48.

tius machinae fundamentum quasi praebet, utpote ceteris partibus similaribus tantum non omnibus ad ossium usque medullam intertexta, ita in extima corporis superficie in candidum et tenax integumentum commune, *corium* nempe, coacta est, quo reliquum corpus ambitur et includitur, et quod praeter alia, maxime ingenti apparatu tum nervorum cutaneorum, tum venarum lymphaticarum, denique vero et arctissimis subtilissimisque reticulis vasorum sanguiferorum scatet.

Illi, nervi scilicet, corio sensum impertiunt, ut tactus organon, et universi corporis quasi vigil sit.

Istae, venae nempe lymphaticae, idem *corium* resorptionis et inhalationis instrumentum faciunt.

Haec vero, vascula inquam sanguifera, proxime ad hanc quam agimus disputationem attinent, utpote qui-

DEGEN

quibus int
muniā, ae
tinalis tub
manae pur
chemicum
mae quoque
lorem cutan
es sunt.Oblitum
muco, que
description
vocant, et
colum pra
que integu
dermis nem
superficiem
gens, semipi
nato proxime
posita, corioReticulum
structura sim
que plane de
in natura dif

quibus integumenta corporis communia, aequa ac pulmones et intestinalis tubus magnum machinae humanae purgatorium et laboratorium chemicum constituunt, cuius summae quoque, ut mox patebit, ad colorem cutaneum constituendum, partes sunt.

Oblitum est corium tenerrimo muco, quem ex erronea inventoris descriptione *reticulum Malpighii* vocant, et qui glutinosum quasi vinculum praebet, quo extimum denique integumentorum stratum, *epidermis* nempe s. cuticula, corporis superficiem obducens et supercontegens, semipellucida, et in homine nato proxime aëri atmosphaerico exposita, corio adhaeret.

Reticulum aequa ac epidermis structura simplicissima nervis vasisque plane destituta, longissime a corii natura differunt, invicem vero

118 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

non uno modo conveniunt, ita ut cognatas esse has partes similares, imo extimam cuticulam a substrato reticulo quodammodo ortum duce-re, verisimillimum videatur.

Utrumque quoque hocce affine stratum *sedem coloris* integumentorum ita constituit, ut in candidis hominibus, nullo pigmento infectum, corii nativam albedinem subrubellam pellucere sinat; in fuscis vero aut alio colore infectis princeps pigmentum cutaneum reticulo Malpighiano inhaereat, epidermis vero etsi pallidior, manifeste tamen de ejus tinctura participet; et quo fuscius reticulum sit eo crassius quoque et propius ad membranulae sui generis speciem accedens, quo pellucidius contra eo tenerius et non nisi diffui mu-ci habitum prae se ferens.

§. 43.

§. 43.

varietates coloris gentilitiae.

Etsi inter niveum candorem Europeae puellae et summam aethiopissae Senegambicae nigredinem innumeris modis *y*) ludere videatur cutaneus hominum color: neque ullus horum modorum sive omnibus ejusdem gentis hominibus communis, si
ve

y) Quod in universo historiae naturalis studio ingentes difficultates parit, indefinitus scil. et arbitrarius sensus, quo plurimi auctores colorum nominibus utuntur; id certe in ea quam hic tractamus disquisitione anthropologica imprimis molestum accidit. Ne ergo ejusdem vitii arguar, monere oportet, me quidem minime omnia quae cuivis quinorum quos distinxii colorum principalium subjunxi nomina, pro genuinis synonymis habere, anglicas v. c. voces *yellow* et *olive ringe* &c.: verum hoc unice me voluisse, has voces a diversis auctoribus, iisque classicis in denotando unius ejusdemque gentis colore gentilitio adhibitas fuisse.

H 4

120 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

ve ulli genti adeo proprius sit, quin et in aliis, magnopere ceteroquin ab ea diversis, quandoque occurrat; in universum tamen omnes gentilitiae coloris varietates aptissime ad 5 sequentes classes principes referendae videntur.

1^{mum} scil. locum teneat albus color, qualis v. c. est plerorumque Europae populorum. Huic varietati generum rubor fere proprius; in reliquis saltem rarius observabilis.

2. gilvus s. buxeus, (angl. *yellow, olive-tinge,*) medius quasi inter tritici granorum, et malorum cydoniorum coctorum, aut corticis exsucci et aridi malorum citriorum colorem; Mongolicis gentibus familiaris.

3. cuprinus (angl. *copper-colour* gall. *bronzé,*) s. obscure aurantius et

et quasi ferrugineus, cinnamomi aut coriario contuso cortici non absimilis; Americanis fere proprius.

4. badius (angl. *tawny*, gall. *ba-sané*) s. medius inter ligni recentis mahagoni et caryophyllorum aromaticorum vel castaneorum colorem; Malaico stemmati et australis archipelagi hominibus communis.

5. denique fuscus, s. fuligineus, (angl. *tawny-black*) ad piceam usque nigredinem (angl. *jet-black*) in Aethiopicis quibusdam gentibus spectandam: quae vero fuliginosa nigredo neutiquam Aethiopibus propria est verum et in aliis maxime diversis et ab invicem remotissimis varietatibus generis humani, principali cutis colori admixta reperitur; ut in Brasilianis, Californiis z), Indis, et australi-

z) De Brasilianis cf. v. c. G. Forster ad Wilson's
H 5

122 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

stralis oceani insulanis, ubi v. c. Novo-Caledonii hoc respectu insensilem transitum a badio colore Otaheitarum per castaneum insulae Tongatabu incolarum ad fuscum Novo-Hollandorum faciunt.

§. 44.

Caussae hujus varietatis.

Sedes coloris cutanei hodie extra dubitationis aleam posita est. Varietatum coloris divisio et in classes distributio, etsi arbitraria, satis plana tamen et perspicua videtur. At enim vero *caussas* hujus varietatis eruere, hoc opus, hic labor. Et maxime quidem in aethiopum colore explicando desudarunt auctores, ut pote qui prae reliquis coloribus gentilitiis vel antiquissimis temporibus

ocu-
son's *Nachrichten von den Pelew-Inseln*
pag. 36

de Californiis Begert, *Nachrichten von
Californien* pag. 89.

oculos Europaeorum ferire et ingenia ad inquirendum excitare debuit. Neque mirum eo fine multifarias hypotheses excogitatas esse, quas vero ut satis notas a) et jam ab aliis junc-
tim

a) Climati v. c. plurimum tribuunt Buffon, *histoire naturelle* Tom. III. pag. 526. cl. Zimmermann, *geograph. Geschichte des Menschen &c.* T. I. pag. 77. Abb. Nau-ton in *Journal de Physique* T. XVIII. m. Sept. 1781.

bili ex professo Petr. Barrere, *diss. sur la cause physique de la couleur des negres.* Perpign. 1741. 12.

sanguini praeter tot alios prae-sertim Th. Towns in *philosophical Transactions* T. X. pag. 398. qui contra de solis ad inficiendam cutem Aethiopum efficacia dubitabat.

globulosae sanguinis ad cutem appelle-lentis parti, auctor quaestionis medicae Parisinae non una vice defensae. v. c. a des Moles 1742. a Muniero 1775.

ferri in sanguine aethiopum abundan-tiae, transpiratione acidi phosphorei in reticulo mucoso praecipitatae, cl. Kant in cl. Engel *Philosoph für die Welt* P. II. pag. 151.

taceo

124 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

tim expositas b), intactas relinquo,
eam unice sententiam expositurus,
quae nisi me omnia fallunt, proxime
a naturae veritate abesse videtur.

Caussam equidem proximam ad-
usti aut fusti coloris externalorum cu-
tis

taceo, nescio quam mixturam succi
nervei et liquidi cuiusdam secreti in pa-
pillis nervosis et arteriosis integumento-
rum, quam sibi ad aethiopum nigredinem
explicandam fingebat magnus per insom-
nia physiologus le Cat in *Traité de la
couleur de la peau humaine*. Amst. 1765. 8.

aut in Nubiae aboriginibus fibras elon-
gatas, sanguinem rubrum dissolutum, se-
rum evaporatum, et particulas fixas sali-
nas, oleosas et adiposas sanguinis in cute
restantes, quibus omnibus nigredinem
aethiopum explicare studet cl. Attumonel-
li, *elementi di fisiologia medica*. Neap.
1787. T. I. pag. 140.

b) Ita v. c. veterum opiniones concessit B.
S. Albinus *de sede et causa coloris aethio-
pum &c.* Lugd. Batav. 1737, 4.

Recentiorum v. Haller, *element. phy-
siolog.* T. V. pag. 20.

farraginem auctorum citat cl. Krüniz
in *Hamburgischen Magazin* T. XIX. pag.
379.

tis integumentorum, in abundante *carbonaceo* corporis humani elemento quaerendam censeo, quod cum hydrogenio per corium excrenitur, oxygenii vero atmosphaericci accessu praecipitatum, Malpighiano muco insigitur.

Hinc gentilium cutis colorem etiam ipsis aethiopibus non connasci, sed post nativitatem et postquam commercium quod foetus cum matre hactenus aluerat sublatum est, *aëris externi accessu* acquiri, notissimum est. 22

Porro vero etiam tum secernendo tum figendo carbonaceo elemento, *actione vasculorum sanguiferorum* corii (§. 42.) opus esse videtur.

Hac enim aut turbata aut cessante niveus contra naturam et viciosus passim cuti inducitur candor fuscis aeque hominibus ac aethiopibus.

Con-

126 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

Contra vero in candida cute quodsi ea vasorum corii actio excitata fuerit, ephelides et badii coloris maculae oriuntur, quid quod et fere aethiopicam nigredinem eam induisse, compertum est.

In universum autem carbonaceum istud elementum maxime in atrabilariis praevalere videtur; manifestus enim officinae *bilis cum integrumentis* communibus, (et qui ad eadem pertinent, pilis,) *consensus*. utraque quippe organa, hepar nempe et cutis, ad maxime principalia et invicem consentientia sanguineae massae purgatoria referenda.

Tum autem ingens *climatum in hepatis actionem potentia*, utpote quae intra tropicos coeli ardore mirum quantum excitatur et augetur. Hinc morbi biliosi intra tropicos multifarii et endemii. Hinc porro temperamentum plerorumque indigenarum

DEG
rum intra
nicum et
que, qu
vatum es
gentibus,
rum ibide
tatio et ha

Nullum
vehementi
tum singul
qualitatib
ventis v.
fervido
dum, qu
cae tam
lis regioni
cumbit.

Aethiop
simile jam ei
num series
noxii fluere,

i) v. De Ha
institutio, p.

rum intra tropicos populorum chole-
ricum et in iram proclive. Hinc quo-
que, quod pridem a medicis obser-
vatum est c), Europaeis in Indiis de-
gentibus, et maxime infantibus eo-
rum ibidem terrarum natis, consti-
tutio et habitus biliosus.

Nullum autem aliud clima, tum
vehementia et diuturnitate ardoris,
tum singularibus plane atmosphaerae
qualitatibus chemicis hue facientibus,
ventis v. c. specificis, pluviis etc. isti
fervido et urenti coelo comparan-
dum, quod uidis et paludosis *Afri-
cae* tam orientalis quam occiden-
talis regionibus *sub torrida zona* in-
cumbit.

Aethiopes vero indigenae diutis-
sime jam et *per longas generatio-
num series* climatis istius actioni ob-
noxii fuere, utpote qui procul dubio
inter

c) v. De Haen *praelectiones in Boerhaavii
institut. pathologicas* T. II. pag. 155.

inter antiquissimas orbis gentes refe-
rendi d). Hinc non mirum eosdem
quoque eandem dispositionem post-
quam in proavis a remotissimis inde
aboriginibus tam altas et aeviternas
egerat radices, etiam alieno sub coe-
lo in proximas generationes inteme-
ratam propagare. Ab altera autem
parte ex eadem habitus aethiopum
tenacitate et constantia illud ipsum
eo luculentius patere videtur, scili-
cet non nisi per longas generatio-
num series eundem contrahi potuisse,
adeoque contra naturam miracu-
lis annumeranda si vera essent quae
passim relata legimus, colonorum Lu-
sitanorum, sec. 15to in Guineam mi-
gratorum, hodiernos nepotes tam
brevi jam paucorum seculorum inter-

vallo

d) adeant, quorum interest, opera trium
virorum doctissimorum: Jac. Bryant *new
System of ancient mythology*, T. I.

Jac. Bruce *Reisen zur Entdeckung der
Quellen des Nils*. T. I.

et Guil. Jones *dissertationes in Asiatick
Researches* T. II. et III.

vallis climatis tantum potentia e) habitum istum aethiopicum contraxisse!

§. 45.

Caussarum coloris cutanei ulterior illustratio.

Quae modo summatim et succincte de caussis coloris cutanei exposuimus, curatiore indagine argumentis multifariis sed ad amussim sibi invicem respondentibus et ex ipsa

e) Nigros quidem ad Gambiam reperiri homines a proavis Lusitanis ortos, omnes novimus. Verum horum nigredinem maxime e patrum cum aethiopissis indigenis connubio derivandam esse, vel eo jam argumento verisimillimum fit, quod *feminas* Europeas *immediate* ex patria sua in Guineam translatas, non nisi rarissime illic durare posse, constet, utpote ex climatis potentia tunc menstruis nimiis obnoxias, quae tantum non semper brevi temporis spatio in lethales uteri haemorrhagias abire assolent.

I

130 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

sa naturae humanae observatione de-
promptis, egregie confirmantur.

Carbonaceam equidem materiem
tum ad radicalia corporis animalis
elementa pertinere, tum vero et ob-
scerioris coloris sitve flavus, sitve
fuscus et nigricans caussam esse, Gal-
lofrancorum chemia antiphlogistica
docuit f).

Porro vero ne redundantia istius
materiei oeconomiae animali moles-
ta et periculosa evadat variis emunc-
toriis cautum est, in quibus hepar et
cutis non ultimum tenent locum.

Bilis vero officinae cum integu-
mentis communibus consensionem
declarat, praeter phaenomena jam-
jam memorata, pathologia quoque,
uti toties ita et hic physiologiam in-
formans. Quanquam enim non ni-
mis urgere vellem icteri cum tinctu-
ra

f) v. cl. Girtanner *Anfangsgründe der an-*
tiphlogistischen Chemie pag. 202.

ra gentilitia cutis analogiam, varia tamen intercedunt phaenomena peculiaria et quae attentionem merentur, regio morbo laborantibus et gentibus coloratis (ut ita dicam,) communia, quo v. c. albugineam oculi flavedine infectam referto, fuscis nationibus et nominatim quidem Indis *g*), Americanis *h*) et Aethiopibus *i*) familiarem.

Tum et quod non raro ictericis, pro morbi ipsius varietate, diverso gradu tincta cutis, coloratarum gentium

g) In Cisgangetanis toties ipse observavi.

De Transgangetanis monet De la Loubere in *Descript. du Royaume de Siam* T. I. pag. 81.

De Nicobaris Nic. Fontana in *Asiatick Researches* T. III. pag. 151.

h) de Caribaeis v. Rochefort *histoire naturelle des Antilles* pag. 383.

i) cl. Soemmerring *über die körperliche Verschiedenheit des Negers vom Europäer.* pag. II.

132 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

tium cuti simillima, etiam sublato
morbo perennis perstet k).

Verum et genuinam fuligineam
nigredinem passim in morbis atrabi-
lariis critica quasi metastasi in cutem
depositam fuisse, exempla extant l).

Ex bilis vero cum adipe affinita-
te m) liquet porro hujus ceracea qua-
si

k) videsis v. c. cl. Strack *observationes de febribus intermittentibus* L. III. c. 2. de ictero ex febre intermitente.

“vidi” (inquit pag. 194.) “ex tali ic-
tero, cutim olivei coloris, qualis Asiae
„populo est, imposterum mansisse.”

„alius niger, fere ut Indus, ex febre
„factus est.”

„alius universam corporis cutim ni-
„gram, quasi natus ex patre Indo, et Eu-
„ropaea matre esset, retinuit: manuum
„etiam volas et pedum plantas similiter al-
„bas habuit.” &c.

l) cfr. v. c. Lorry *de melancholia* Tom. I.
pag. 273.

m) v. c. Fourcroy *philosophie chimique* pag.
III.

si tinctura in fuscis gentibus observata n).

Hinc et ni fallor caussa repetenda cur gentes qui oleo animali copiose vescuntur uti eum adipem olenita et fuscum cutis colorem sibi contrahunt o); cum contra O-taheitenes elegantiores qui pallido colore esse student, quotannis per aliquot menses unice artocarpi fructu vivant, cui quippe victui magnam in dealbanda cute vim tribuunt p),
quan-

n) in aethiopibus notata a J. Fr. Meckel in *Histoire de l'academie des sciences de Berlin* a. 1753. pag. 92. et a cl. Soemmering l. c. pag. 43.

o) Groenlandorum v. c. fuscum cutem maxime victui eorum oleoso tribuit Cranz in *Historie von Grönland*. T. I. pag. 178.

Ab esu copioso ferculorum ex testudine myda paratorum cutem Europaeorum in Indiis occidentalibus flavescere Sloane auctor est. v. Ej. *voyage to Jamaica* T. I. introd. pag. 18. et T. II. pag. 331.

p) v. chirurgi Anderson relatio in Cook's *voyage to the northern hemisphere* T. II. pag. 147.

quanquam et pars hujus effectus eo referri debeat, quod simul per id tempus domi manentes, et vestimentis onusti, publico abstineant.

Quantum enim ejusmodi abstinentia a coelo aperto et libero ad nitorem cuti conciliandum valeat, annua et apud nostrates experientia docet, cum verno tempore feminæ elegantiores et delicatulae candidissimam præ se ferant cutis albedinem, hyemali domestica vita contractam; quae vero in iis quae ejusmodi cultus minus studiosae postea aëri solique aestivo temere se exponunt, ante proximi autumni adventum vernalem istam gratiam perdit et sensim obfuscatur q).

Quod-

- q) Ex nube testium qui eundem notissimum vitae generis effectum et in aliis terrae plagiis observarunt, unicum citare liceat Poiret, de Mauris agentem, in *voyage en Barbarie* T. I. pag. 31. "Les Maures ne sont point naturellement noirs, malgré , , le

Quodsi vero jam uno eodemque
sub coelo diversa saltem anni tempo-
ra cutis tincturam mutare valent,
quid mirum climatibus, eo quem su-
pra definitivimus sensu (§. 34.) ab in-
vicem diversis, maximam et peren-
nem in colorem genitilium poten-
tiam esse; passim vel intra pauco-
rum latitudinis geographicae gradu-
um limites r), imo vero quando mul-
tata-

, le proverbe, et comme le pensent plusi-
, eurs écrivains ; mais ils naissent blancs,
, et restent blancs toute leur vie, quand
, leurs travaux ne les exposent pas aux
, ardeurs du soleil. Dans les villes les
, femmes ont une blancheur si éclatante,
, qu'elles eclipseroient la plupart de nos eu-
, ropéennes ; mais les Mauresques monia-
, gnardes, sans cesse brûlées par le soleil et
, presque toujours à moitié nues, devien-
, nent, même dès l'enfance, d'une couleur
, brune qui approche beaucoup de celle de
, la sueie."

r) Pauca ex multis attulisse exempla suffi-
ciat : Biscayas feminas nitide candidas esse
novimus, Granadenses contra subfuscas,
ita ut et in hac provincia australiore san-

136 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

tifarius caussarum supra dictarum
concurrus s) accesserit, etiam sub ea-
dem

etiae Mariae imagines eodem gentilitio co-
lore pingi observatum sit ab Ol. Toree
Reise nach Surate &c. pag. 9.

De Malabaris expressis verbis memo-
riae proditum est nigrum eorum colorem
eo proprius ad badium et flavum accedere
quo magis versus septentrionem degunt;
in *Tranquebarischen Missions-Berichten*
continuat. XXII. pag. 896.

Qui boreale Senegae litus inhabitant
aethiopes fusti sunt, qui australe, nigri.
v. post alios Barbot in Churchill's *collec-
tion of voyages* T. V. pag. 34.

s) ita v. c. a ē r i s m a r i n i in co-
lorem cutis effectum notat cl. Marsden,
history of Sumatra pag. 43. it. Wallis in
Hawkesworth's *collection of voyages* T. I.
pag. 260.

s i l v a r u m, Hartsink, *Beschry-
ving van Guiana* T. I. pag. 9.

m o n t i u m, Bouguer, *figure de
la terre*, introduct. pag. 101.

c l e-

dem latitudine τ), luculenta incola-
rum coloris varietate observabilem.

§. 46.

Creoli.

Praeclare etiam eadem de qua
agimus climatis ad colorem concili-
andum potentia, elucet in *Creolis*,
quo quidem nomine (passim ab auc-
toribus, iisque classicis υ), male
cum Mulatorum vocabulis con-
fuso)

elevationis territorii,
de Pinto in Robertson's *history of Amer-
ica* T. II. p. 403.

- τ) v. de hoc argumento, occasione proble-
matis quare non etiam in Americae zona
aequatori subjecta aethiopes gignantur,
studiose et docte disputantem cl. Zimmer-
mann, *geograph. Geschichte des Menschen*
T. I. pag. 86.
- υ) v. c. a Th. Hyde in notis ad Abr. Pe-
ritsol *itinera mundi*, in Ugolini *thesauro
antiquitatum sacrarum* T. VII. pag. 141.

DEG

138 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

fuso) angustiore sensu *w)* eos intel-
ligimus homines in Indiis quidem,
sive occidentalibus *x)* sive orientali-
bus, sed *a parentibus Europaeis na-*
tatos. His equidem tam constans et
fallere nescius, austrum quasi spi-
rans vultus et color, maxime quo-
que comae et ardentium quasi ocul-
lorum est, ut et nitidissimae cetero-
quin

w) Primam quidem originem dicit ea vox
a servis aethiopibus, seculo XVI ad ope-
ras in Americam translatis, qui quidem
infantes suae gentis illic natos omnium
primi *Criollos* et *criollas* appellarunt;
quod quidem nomen postmodum Hispani
ab ipsis mutuarunt, et propriae proli in
novo orbe natae imposuerunt. v. Garcí-
lasso *del origen de los Incas* p. m. 255.

Hodie vero in India occidentali idem
vocabulum ad ipsa quoque animalia do-
mestica extenditur quae non Americae in-
digena, ab Europaeis istuc transplantata
sunt. v. Oldendorpii *Geschichte der Mis-
sion auf den Caraib. Inseln* T. I. p. 232.

x) de his, Creolis scil. antillicis, curiose et
egregie agentem vides cl. Girtanner *über
die französische Revolution* T. I. pag.
60 - 72 ed. secundae.

quin et pulcherrimae feminae facile eo charactere peculiari ab aliis etiam si consanguineae earum fuerint sed in Europa natae, distinguantur y). Imo nec de Europaeis tantummodo valet, sed et de Asiatis qui in India orientali a parentibus Persis aut Mongolis istuc migratis, gignuntur z).

§. 47.

Mulati etc.

Memorabilis porro est constantia qua proles ex parentibus diversi coloris

y) cf. Hawkesworth's *collection of voyages* T. III. p. m. 374. "If two natives of „England marry in their own country „and afterwards remove to our settlements in the West-Indies, the Children „that are conceived and born there „will have the complexion and cast of „countenance that distinguish the Creole; „if they return, the children conceived and „born afterwards, will have „no such characteristiks;" &c.

z) v. cl. Hodges's *Travels in India* pag. 3.

loris nata, medium et ex utroque parental quia mixtam corporis tincturam prae se fert. Quanquam enim passim relata legamus singularia exempla infantum hybridorum ex ejusmodi diversarum *varietatum* copula (§. 37.) natorum, qui unice alterutrius parentis colorem habuerint *a*); in universum tamen adeo stabilis est hereditarius iste tenor mixtus, ut suspecta videatur narratio Jac. Bruce de aethiopibus quorundam pagorum regni Tigre qui nigrum colorem intemeratum servent, etiamsi alteruter parens eorum aliter coloratus fuerit; et de Arabibus qui cum Aethiopissimis infantes albos, unice patri similes, gignant *b*).

Cum

a) cfr. v. c. Jac. Parsons in *philosophical Transactions* T. LV. pag. 47.

b) *Reisen nach den Quellen des Nils* T. III. pag. 106. et T. IV. pag. 470. cfr. animadversiones cl. Tychsen ad h. l. T. V. pag. 357.

Cum vero hybridii istiusmodi partus e diversi coloris parentibus, peculiaribus nominibus insigniantur, operaे pretium erit ea hic in ordinem redacta synoptice exhibere.

A) pri-

A) primae generatio-
n i s.

Ex Europaeis cum Aethiopibus
nascentur *Mulati c).*

Ex Europaeis cum Indis nati vo-
cantur *Mestissi d).*

Ex Europaeis cum Americanis
geniti itidem *Mestissi e)* audiunt s.
Mestin-

c) v. item forensem, circa habitum et
characteres Mulatorum versantem, in cl.
Klein Annalen der Gesetzgebung in den
Preussischen Staaten T. VII. pag. 116.

d) v. iconem Mestissae Cingalensis in de
Bruin Reizen over Moskovie &c. p. m. 358.

Ternatanae vero (ast minus insignem),
in Valentyni oud en nieuw Oost-Indien
T. I. P. 2. pag. 18.

e) Garcilasso l. c. “por dezir que somos me-
”zelados de ambas Nasciones.”

Mestindi f) item *Metifi g)* et *Mamelucki h)*.

Ex Aethiopibus cum Americanis
Zambi i), quos vero alii itidem *Mulatos* vocant *k)* alii *Lobos l)*, alii
Curibocas et *Kabuglos m)*.

Hi omnes medium ex utroque parente mixtum prae se ferunt vul-
 tum et colorem, huncque plus mi-
 nus subfuscum aut luteum, vix ullo
 genarum rubore conspicuo; capilli
 Mulatis plerumque crisi, reliquis
 prolixo, omnibus tantum non semper
 nigri; oculorum irides autem fuscae.

B) s e-

f) Twiss's *Travels through Portugal and Spain* pag. 332. ex tabulis Malagae a se visis.

g) Labat, *voyage aux Isles de l'Amerique* T. II. pag. 132.

h) de Hauterive in *Histoire de l'acad. des sc. de Paris* a. 1724. pag. 18.

i) Gily, *storia Americana* T. IV. p. 320.

k) Garcilasso l. c.

l) Twiss l. c.

m) Marcgrav, *tractatus Brasiliae* pag. 12.

B) secundae generationis.

Mulati inter se coëuntes *Cas-*
quos n) generant.

Europaei cum Mulatis *Tercerones o)*, quos vero alii *Quarterones* vocant *p)*, alii *Moriscos q)*, imo et *Mestissos r)*. His vultus et coma ut Europaeis, cutis levissime ex subfusco tincta, sed genae rubescentes. Feminis labia oris et pudendi, violacea, masculis scrotum nigricans.

Aethio-

n) de Hauterive l. c.

o) (Ed. Long) *History of Jamaica* T. II.
 pag. 260.

p) Aublet, *histoire des plantes de la Guiane* T. II. append. pag. 122.

q) Twiss.

r) v. Moreton's *manners and customs in the West-India-Islands* pag. 123.

Aethiopes cum Mulatis (*Griffoss*),
alias quoque *Zambos de Mulata* t)
vocatos, item *Cabros u*).

Europaei cum Mestissis Indis,
Castissos w).

Ex Europaeis et Mestissis Ameri-
canis vero nati vocantur *Quartero-
nes x*), s. *Quatralvi y*), ab Hispa-
nis quoque *Castissi z*).

Ex

s) de Hauterive l. c.

t) *History of Jamaica* l. c.u) Bomare, *Dictionnaire d'histoire naturelle*
ed. 4. T. IX. art. *Nègre*.w) *Tranquebarische Missions-Berichte Con-*
tin. XXXIII. pag. 919.x) Gumilla, *Orinoco illustrado* T. I. pag.
83.y) Garcilasso l. c. "por dezir que tienen
„quarta parte de Yndio y tres de Es-
„pañol."

z) Twifs.

K

146 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

Ex Americanis autem et iisdem
Mestissis nascuntur quos *Tresalvos*
vocant *a*).

Ex Americanis et Mulatis nati iti-
dem passim *Mestissi* appellantur *b*).

Ex Europaeis et Zambis s. Lobis
prioris generationis nati passim ite-
rum *Mulati* dicuntur *c*).

Ex Americanis et iisdem Zambis
s. Lobis *Zambaigi d*).

Ipsorum vero Zamborum s. Lo-
borum prolem Hispani contemptim
Cholos e) vocabant.

C)

a) Garcilasso, “por dezir que tienen tres
„partes de Yndio y una de Español.”

b) History of Jamaica.

c) Fermin sur l'oecon. animale T. I. pag. 179.

d) Garcilasso. “C h o l o es vocablo de las
„Islas de Barlovento, quiere decir Perro,
„no de los castriños, sino de los mui bel-
„lacos goçones: y los Espanoles usan dèl
„por infamia y vituperio.”

e) Twiss.

C) tertiae generatio*nis.*

Ex Europaeis et Terceronibus genitos quidam *Quaterones* vocant *f).* alii *Ochavones* *g)* sive *Octavones*. Hispani quoque *Alvinos* *h).* Jam in his nullum amplius aethiopicae originis restare vestigium asserunt acutissimi observatores *i).*

Ex Mulatis et Terceronibus natos, *Saltatras* vocant *k).*

Ex Europaeis et Castisis Indis,
Postisos l).

Ex

f) History of Jamaica. — Quateronis hujusmodi e Tercerone secundae generationis natam prolem vocari *Tente-enel-ayre.*

g) Gumilla l. c. pag. 86.

h) Twifs.

i) v. c. Aublet.

k) History of Jamaica.

l) Tranquebarische Missions-Berichte l. c.

148 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

Ex Europaeis et Quarteronibus Americanis secundae generationis, *Octavones m).*

Ex Quarteronibus et Mestissis Americanis primae generationis *Coyotas n).*

Ex Griffis s. Zambis de Mulata cum Zambis primae generationis *Gi-veros o).*

Ex Zambaigis et Mulatis *Cambujos p).*

Sunt quidem qui in quartam usque generationem hybridorum genealogiam extendunt et ex Europae-

is

m) Gumilla l. c. pag. 83.

n) Twiss.

o) *History of Jamaica.*

p) Twiss.

is et Quarteronibus tertiae generationis natos *Quinterones* *q)*, Hispanice Puchuelas *r)* dici referunt quod autem nomen itidem natis ex Europaeis et Octavonibus Americanis tribuitur *s)*; verum in his partibus vel minimum constans vestigium superesse mixtae originis *t)* post ea quae a testibus auctoptis sive dignissimis de tertiae generationis hominibus quod quoad colorem et habitum abavis Europaeis perfecte simillimi sint, relata accepimus, vix ac ne vix quidem credibile videtur.

q) History of Jamaica.

r) Guinilla. pag. 86.

s) Id. pag. 83.

t) Ita et ex Coyotis tertiae generationis et Americanis natos, Harnizos vocari; ex Cambujis et Mulatis genitos, Albarassados; denique ex his et Mulatis ortos, Barzinos appellari, idem quem modo saepius citavi, Twiſs, refert.

150 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

§. 48.

*Cutis fusca maculis candidis va-
riegata.*

Iis quae supra (§. 44.) de actione vasculorum sanguiferorum corii ad excernendam materiem carbonaceam, oxygenii accessu postmodum praecipitandam diximus, singulare pondus accedit exemplis fusci coloris hominum, praesertim Aethiopum, quibus cutis, et quidem tantum non semper inde a prima tenella infantia, u), nivei coloris maculis distinguitur. (gall. *Nègres - pies*; angl. *piebald-Negroes*).

Vidi ejusmodi Aethiopem Londini, cui nomen Joannis Richardson, servum T. Clarkii qui animalia exotica

- u) Exemplum pueri Aethiopis in quo maculae quarto demum aetatis anno apparuerant, temporisque progressu ambitu increverant, refert W. Byrd in *philosophical Transactions* T. XIX. pag. 781.

tica viva ibi (in aedibus *Exeter-change* dictis) spectanda et vendenda exhibet. Adolescens erat perfecte ater excepta abdominalis regione umbilicali et epigastrica, ut et media utriusque cruris parte quae genua cum vicinis femoris et tibiae regionibus occupat, utpote quae candidissima et fere nivea albedine insignes erant, ipsae tamen iterum sparsim maculis nigris, pantherae quasi ad similitudinem, distinctae. Capillus ipsi itidem bicolor. Media nempe ejus sincipitalis pars a vertice versus frontem in acutum angulum descendens alba, non tamen ut cutis quas diximus regiones, nivea sed pauxillum potius subflavescens. Ceterum ut reliqui crines, ceu in Aethiopibus vulgo solent, crisi: quam quidem crispitudinem specimen utriusque coloris pilorum quod ab ipso redemi, hodieque post biennium adhuc intereratam servat. Picturam quoque hominis retuli, qua collata cum aliis

152 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

ternis, similium Aethiopum quas ad manus habeo, pueri et binarum puellarum, memorabile videtur in omnibus abdominis et crurum regiones aliis maiores aliis minores albas fuisse, pedes vero manusque, partes scilicet quae cum inguine in neonatis Aethiopibus omnium primae nigrescunt, perfecte fuscas, in universum autem regionum candidarum dispositionem satis symmetricam. Gingivis, ut hoc quoque addam, in eo quem vidi, aequa ac linguae et universis fauibus, aequabilis et pulcher rubor.

Uterque parens tum hujus de quo ago, tum reliquorum quotquot ab aliis descriptos invenio Aethiopum maculosorum *w*), perfecte niger fuerat,

w) v. iconem puellae ejusmodi apud Buffon,
Supplementi T. IV. tab. 2. pag. 565.

Ni fallor eadem est quam prolixe describit Gumilla, *Orinoco illustrado* T. I.
pag. 109.

Alia

rat, adeo ut male fundata sit Buffonii conjectura qui hos partus connubio tribuit Aethiopum cum leucaethiopissis, morbosa cutis et oculorum affectione laborantibus, de qua infra ex professo agendi locus dabitur.

In universum etiam probe cayendum ne male confundantur maculae de quibus hic nobis sermo est, intermerata ceteroquin epidermide non nisi niveo candore a reliqua cute distinguenda cum aliis quibus passim integumenta corripiuntur, quae autem non tantum diverso colore verum et ipsa textura corii depravata, aspera, quasi squamosa aut furfuracea dignoscuntur: qualem quidem cutaneum morbum praesertim apud

Mala-

Alia hujusmodi Aethiopum exempla exhibent v. c. La Mothe in *Bibliothèque impartiale* m. Apr. 1752.

D. Morgan in *Transactions of the philosophical Society at Philadelphia* T. II.
pag. 392.

K 5

154 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

Malabaros *x*) et Tataros Tschulymicos *y*) observarunt auctores.

Niveae vero istae et aequabiles mollesque maculae quae non nisi actionem alienatam vasculorum minimorum corii sequuntur, neutiquam inter Aethiopes tantum verum etiam passim inter nostrates occurrunt; mihiique ipsi bina istiusmodi exempla in Germanicis hominibus observandi occasio fuit, alterum viri juvenis, alterum senis sexaginta et quod excurrit annorum. Utrique cutis subfuscata.

x) Tranquebarische Missions-Berichte Contin. XXI. pag. 741. leprae affine malum esse.

y) v. Strahlenberg, Nord-Ostlich Europa und Asien pag. 166. qui proprium hujusmodi gregem Tataricum quondam fuisse autumnabat cui nomen *Piegaja s. Pestraja Orda*.

Morbo tribuit J. G. Gmelin, *Reise durch Sibirien* praefat. T. II.

Et quidem scorbuticae affectioni J. Bell, *Travels from St. Petersburg to diverse parts of Asia* T. I. pag. 218.

ca hic illic maculis diversae magnitudinis candidissimis distincta: quae vero neutri connatae, sed isti infantili aetate, huic contra virili sensim et sua sponte subortae fuerant.

§. 49.

Similes coloris cutanei mutationes singulares.

Uti haec quae modo enarravimus exempla actionis vasorum minimorum corii ad colorem cuti concilandum potentiam demonstrare videntur; ita et alia passim occurunt phaenomena huc spectantia, quibus, ni graviter fallor, ea quae supra (§. 44. 45.) de carbonaceo elemento abundante et muco Malpighiano infixo tanquam caussa proxima istius coloris conjeci, egregie illustrantur.

Refero huc ante omnia singularem coloris mutationem toties in feminis

156 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

minis Europaeis observatam z), quibus quippe ceteroquin candidissimis,

z) „Bey vielen Weibern wird der untere
„Theil des Körpers“ (der Unterleib)
„und die Ringe um die Brüste“ (um die
Papillen) „so oft sie schwanger sind,
„ganz schwarz“ Camper, kleinere Schrif-
ten T. I. P. I. pag. 47.

„De nos jours une pareille métamor-
„phose s'est renouvelée annuellement dans
„la personne d'une Dame de distinction,
„d'un beau teint et d'une peau fort blan-
„che. Dès qu'elle étoit enceinte, elle com-
„mençoit à brunir et vers la fin de sa
„grossesse elle devenoit une véritable Né-
„gresse. Après ses couches la cou-
„leur noire disparaisoit peu à peu, sa
„premiere blancheur revenoit, et son fruit
„n'avoit aucune teinte de noir.“ Bomare
l. c. art. Nègre.

pluribus cf. le Cat l. c. — v. c. pag.
141. „une Paysanne des environs de Pa-
„ris, nourrice de son métier, a réguliere-
„ment le ventre tout noir à cha-
„que grossesse, et cette couleur se dissipe
„par l'accouchement.“

„Une autre a toujours la jambe gauche
„noire, dans cette circonstance.“ &c.

it. Lorry de melancholia T. I. pag.
298. &c.

graviditatis tempore plures paucioresve corporis partes carbonacea nigredine obfuscatae sunt, quae vero post puerperium sensim sensimque iterum evanuit et pristinus corpori nitor restitutus est. Solutionem aenigmatische problematis praebet chemia recentior ad physiologiam graviditatis applicata. Evidem matri non praegnanti modica corporis proprii carbonacea portio superflua perspiratione cutanea commode excernitur, gravidae contra praeter propriam istam portionem alia quoque accedit *a foetu*, qui liquori amnii immersus ipse nondum perspirat. Nimis ergo tunc abundat sanguis maternus carbonaceo elemento a binis quasi humanis corporibus junctim in unum congesto ita ut non omnis ejus copia solito more a matre perspirando excerni possit, sed pars ejus praeципitata muco Malpighiano inhaerens restet et cutim tingat, donec partu absoluto pristinum istud aequipondium

158. SECTIO III. DE GENERIS HUM.

dium inter carbonaceam materiem proprii corporis et vasa perspirantia cutis restitutum et epidermis quae cum subjecto muco perpetuo sensim et deteritur et vicissim renovatur nativam albedinem denuo induerit.

Neque, mutatis mutandis, disparatio videtur fuisse in tot aliis Europeorum exemplis quibus praeter naturam variae corporis partes fuliginosa nigredine infectae sunt: utpote quae itidem ad carbonacei elementi congestionem referre licebit. Ita v. c. similis nigredo in feminis observata est quae menstruum tributum nunquam solverant a). Ita et in aliis hominibus b) praesertim infimae

sor-

a) cf. v. c. Jac. Yonge in *philosoph. Transact.* Vol. XXVI. pag. 425.

b) Ipse in supellecstile anatomica specimen integumentorum abdominis mendici ante aliquot annos hic mortui servo, nigredine sua vix ac ne vix quidem aethiopum cuti cedens.

Copio-

sortis, atrabilariis et qui cachexia ex inopia et sorditie laborant. Hinc quoque passim in scorbuticis c) etc.

Vice

Copiosa id genus exempla in Europaeis observata alii exhibent v. c. v. Haller *elementor. physiologiae T. V.* pag. 18.

Ludwig in *epistolis ad Hallerum scriptis T. I.* pag. 393.

de Riet *de organo tactus* pag. 13.

Albihus *de sede et caussa coloris aethiopum* pag. 9.

Klinkosch *de cuticula* pag. 46.

cl. Soemmerring *über die körperl. Verschiedenheit des Negers vom Europäer* pag. 48.

cl. Loschge in *Naturforscher P. XXIII.* pag. 214.

Fuscas maculas (*dunkelbraun*) diversae magnitudinis, partim spithameae diametro, in viro tunc sexagenario observatas, cui juvenili aetate ex febre quartana subortae erant, descriptas v. ib. P. XVI. pag. 170.

c) cfr. v. c. post tot alios, Jo. Narborough's *voyage to the Streights of Magellan* p. m. 64: "their Legs and Thighs are turned „as black as a black hat" &c.

it. cl. Phillip's *voyage to Botany bay* pag. 229.

DEGE

160 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

Vice versa autem Aethiopum nigredinem non adeo constantem esse quin et passim sive pallidior reddita sive plane in album colorem mutata fuerit, experientia docuit. Utique enim Aethiopes quodsi tenella infanta coelum mutarunt et ab eo inde tempore temperatam magis zonam inhabitarunt, subinde sensim palluisse, memoriae proditum est d). Idem quoque et quidem citius accidere solet iisdem Nigritis gravioribus morbis decumbentibus e).

Verum

d) „*Sutor de hac gente adhuc Venetiis vivit, cuius nigredo, longo annorum intervallo, (puer enim ad has oras appulit) ita sensim imminuta est, ut leni ictero labore rare videatur.*” cl. Caldani *institutio-nes physiologicae* pag. 151. ed. 1786.
cfr. etiam Pechlin *de habitu et colore Aethiopum* pag. 128.

it. Oldendorp T. I. pag. 406.

e) „*On en a vu d'une telle paleur, qu'à peine les distinguoit-on d'un Blanc d'une foible complexion.*” Labat, *Relation d'Afrique occidentale* T. II. pag. 260.

it. Klinkosch l. c. pag. 48.

Verum et absque notabili valetudine passim Aethiopibus sponte sua atrorem nativum cutis in albedinem, qualis Europaeorum esse solet; sensim mutatum esse, notissima exempla prostant f).

§. 50.

Aliae quaedam cutis proprietates gentilitiae.

Praeter colorem aliae adhuc qualitates singulares cuti quarundam gentium passim tribuuntur, quas itidem vel tribus saltem verbis tangere liceat.

Refereo huc laevorem et mollitem cutis, quam holoserico comparant, passim ab auctoribus in variis gentibus v. c. Caribaeis g), Aethiopibus

f) cfr. v. c. Jac. Bate in *philosophical Transactions* Vol. LI. P. I. pag. 175.

g) „Leur chair est basanée et fort douce, il semble que ce soit du satin quand on

pibus *h*), Otaheitis *i*), imo et Turcicis *k*) notatam. In omnibus sive a teneriore epidermide, sive a crassiore muci Malpighiani strato pendere, in aprico est.

Alia contra et ad chemicas potius corporis et atmosphaerae elementorum affinitates referenda caussa videtur subfrigidae ad tactum cutis in variis Africæ *l*) et Indiae orientalis *m*) gentibus memorabilis.

Huc

„touche leur peau.” Biet, *voyage de la France équinoxiale* pag. 352.

- h*) Pechlin l. c. pag. 54.
cl. Soemmerring l. c. pag. 45.
- i*) „their skin is most delicately smooth and „soft” Hawkesworth’s collection T. II. p. m. 187.
- k*) „Il n’y a femme de quelque laboureur ou „rustique en Asie” (Turquie) „qui n’ait „une peau si polie, qu’il semble toucher à „un fin velours.” Belon, *observations* p. m. 198.
- l*) Bruce’s *Reisen nach den Quellen des Nils* T. II. pag. 552. T. IV. pag. 471 et 489.
- m*) de Indis v. cl. Kant in cl. Engel *Philosoph für die Welt* P. II. pag. 154.

Huc denique etiam perspirabile Sanctorianum pertinet, itidem in quibusdam nationibus ut v. c. Caribaeis *n*), Aethiopibus *o*), aliisque *p*) singulari odore praeditum; simili adeo ratione qua et aliorum animantium

de Sumatratis cl. Marsden pag. 41.
classici operis.

n) „Ils ont tous une odeur forte et désagréable. Je ne puis rien indiquer qui pût en rapprocher l'idée. Quand on trouve ailleurs une odeur semblable, on l'appelle aux Isles” (Antilles) “une odeur de Caraïbe: ce qui prouve l'embarras où l'on est de la désigner.” Thibault de Chanvalon, voyage à la Martinique pag. 44.

o) cfr. post alios Schotte *on the synochus atrabiliosa* pag. 104.

History of Jamaica T. II. pag. 352.

425.

p) Ita v. c. Pausanias in *Phocicis* narrat Ozolas populos indigenas Locri secundum totum foetere propter aëris proprietatem.

cfr. etiam cl. Lavater *physiognomische Fragmente* T. IV. pag. 268.

it. cl. Jac. Frid. Ackermann *de discrimine sexuum praeter genitalia* pag. 10.

lum domesticorum quibusdam *varietatibus*, ut inter canes Aegyptio, inter equos ex albo rufescens *tibus* (germ. *Rothschimmel*) specificam et plane singularem perspirationem esse, vulgo notum est.

§. 51.

Capillorum cum cute consensus.

Pilis, et maxime quidem capillis, uti ex ipsis integumentis communibus dignuntur et nutriuntur, ita et in universum magna et multifaria cum his consensio est. Hinc v. c. Aethiopibus de quibus egimus variegatis, crines quoque diversi coloris; hominibus quibus cutis albida *ephe-*
lidibus maculosis distincta est, rufi
capilli q) etc. Imo vero et memoria-
bilis

q) Inter nostrates res vulgatissima est. Verum et inter remotissimas gentes observata: v. c. in insula Otaha maris pacifici.

v. cl.

bilis capillorum ad totam corporis constitutionem et temperamentum relatio est. Docent hoc vel pathologica phaenomena quibus v. c. constat, iis qui flavam caesariem habent (gall. *Blondins*) ex teneriore et magis obsequioso contextu celluloso ceteris paribus variolas similiaque exanthemata facilius erumpere; nigro contra capillo praeditis tantum non semper habitum strictum esse et temperamentum atrabilarium, adeo ut et in hospitiis insanorum et ergastulis longe plurimos reperiri homines atro crine insignes pridem observatum sit.

§. 52.

v. cl. J. R. Forster, *Bemerkungen auf seiner Reise um die Welt* pag. 205.

Multos Timorenses cuprei coloris esse et rufos capillo, van Hogendorp in *Verhandelingen van het Bataviaasch Genootschap* T. I. p. m. 319.

Africanam feminam rufa plane cute et pilis ac capillis rufis vidit Marcgrav, *Tractatus Brasiliae* pag. 12.

L 3

166 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

§. 52.

Varietates capillorum principes gentilitiae.

In universum quidem gentilitia diversitas capillorum ad quatuor varietates principes redigenda videtur:

1. subfuscus aut nucei coloris (gall. *cendré*), ab una parte in flavum ab altera in nigrum abiens. Mollis idem et prolixus undulatimque flexus. Frequens in Europae temperatae nationibus: quondam praesertim in veteris Germaniae incolis celebratus r).

2. Niger, rigidior, rectus et rarus: qualis Mongolicis gentibus et Americanis esse solet.

3. Ni-

r) Conring *de habitus corporum Germanicorum antiqui ac novi causis.* pag. 85.

3. Niger, mollier, cincinnatus,
densus et uber: qualem plerarum-
que maris pacifici insularum incolae
prae se ferunt.

4. Niger, et crispus, quem vulgo
ovium lanae comparant; Aethiopibus
communis.

Hujusmodi quidem divisio in uni-
versum locum habere et utilis esse
poterit. Non magis vero eam ab ip-
sa natura definitam esse quam alias
varietatum gentilitiarum generis hu-
mani divisiones, hodie non amplius
monitu opus est. Ita enim ut hoc,
etsi praeter necessitatem, uno tamen
alterove argumento probem, neque
crispitudo Aethiopum capillis, neque
nigredo ternis quas postremo loco
dixi varietatibus communis et pro-
pria est. Dantur siquidem Aethio-

pum stemmata prolixia coma ^{s)}; dantur contra gentes cuprei coloris attamen criso, qualis Aethiopum esse solet, capillo ^{t)}; dantur alii, v. c. Novo-Hollandi, quorum caesaries, ut ex speciminibus video quae mihi ad manus sunt, tam perfecte medium tenet locum inter Aethiopum crispitudinem et cincinnos hominum qui maris pacifici insulas inhabitant, ut mirus inde dissensus natus sit in itinerum relationibus a primis inde seculi praeteriti Batavorum ad nuperimas usque Anglorum, num scilicet potius ad unam numve rectius ad alteram

^{s)} cfr. v. c. de Gallarum gente Bruce, *Reise nach den Quellen des Nils* T. II. pag. 214.

de incolis regni Bornu, *proceedings of the African Association* p. m. 201.

^{t)} v. c. incolae insulae Ducis Eboraci (*the Duke of York's Island*) haud procul a Nova-Hibernia oceani australis. v. J. Hunter's *historical Journal of the Transactions at Port Jackson &c.* pag. 233.— „*They are of a light copper colour — the hair is woolly.*”

teram varietatem pilorum referenda sit.

Quod vero varium pilorum colorem attinet, eas quoque gentes intercedentem, quibus plerumque niger solet esse capillus, citasse sufficiat idoneos testes, qui in omnibus tribus quas praeter primam recensui varietatibus, quamplurimos rufos reperiri referunt u).

§. 53.

u) cf. v. c. de Estonibus, Anon. in *Teutschchen Merkur* 1788. P. II. pag. 341.

Plerosque Wotjakos, sibi visos, rufos fuisse, J. G. Gmelin, *Reise durch Sibirien* T. I. pag. 89.

Flavi capilli Eskimotas memorat Charlevoix in *Histoire de la nouvelle France* T. III. pag. 179.

De Aethiopibus rufis v. Lopez, *Relazione del Reame di Congo* p. m. 6.

Mulatum rufu capillo ipse vidi, et pilorum specimen servo. Idem de Mulatis a se in Sierra Liona visis notat von der Gröben, *Guineische Reisebeschreibung* pag. 29.

De Papuis prope Novam Guineam Sonnerat, *voyage à la nouvelle Guinée*. p. 153.

§. 53.

*Irides oculorum cum capillorum
colore consentientes.*

Capillos cum integumentis corporis communibus consentire vidi-
mus. Verum et colorem oculorum colorem cutis sequi pridem Aristoteles w). Eos qui albi colore sunt, caesios habere oculos; qui autem nigri, nigros. Hinc v. c. neonatis inter nostrates plerumque oculi caesii et capilli pallidi, qui postmodum in iis qui subfuscii (gall. *brunet*) fiunt, pari quasi passu sensim obfuscantur. Hinc contra senio confectis cum pilis canescensibus oculi quoque interni pigmentum multum de sueto colore obscure fusco perdit. Leucaethio-
pibus

De Novo-Zeelandis, Marion et Duckles-
meur, *nouveau voyage à la Mer du Sud*
pag. 138.

De Otaheitis, Wallis in Hawkesworth's
collection T. I. pag. 260.

w) *Problemat.* Sect. 10. pag. 416. edit. Ca-
saub.

pibus denique de quibus infra ex professo sermo erit uti capillus ex subflavescente peculiariter albidus ita pigmentum oculi plane nullum, hincque iris pallida subrubella.

In universum etiam memorabile non nisi iis animantibus oculorum varietatem esse, qui et cutis et pilorum colore variant, id quod non solis hominibus et equis, quae veterum opinio fuit, sed et aliis, ex domesticorum maxime tribu, contingere novimus.

Quid quod et in iis quorum pellis variegata est, saepissime quoque iris non uno colore variegata cernitur. In canibus v. c. diversicoloribus pridem observatum *x).* Simile quid in ovibus et equis animadverti, in nullis aliis autem tam luculenter ac in cuniculis; ubi griseis, qui nempe

x) cfr. Molinelli in *commentar. instituti Bononiensis* T. III. pag. 281.

pe nativum et silvestrem colorem retinuerunt, irides in totum fuscas, in variegatis autem, quorum pellis nigro et niveo maculata est, subinde evidentissime irides quoque identidem maculatas reperi: in plane candidis demum, qui leucaethiopibus similes sunt, pallide roseas esse, vulgo notum est.

§. 54.

Colores principes oculorum.

Ternos colores primarios iridis oculi humani idem jam quem modo citavi Aristoteles et quidem bene constituerat:

1. caeruleum scilicet;

2. obscure aurantium, quem caprinum vocat (gall. *yeux de chévres*) y)

y) Medius inter caesium et aurantium color est

3. denique fusco-nigricantem.

Omnis tres uti passim in singulis hominibus unius ejusdemque gentis occurunt, ita et in diversis passim stemmatibus ejusdem terrae intra paucorum latitudinis geographicae graduum limites magis constantes et quasi gentilitii observantur. Hinc v. c. Linnaeus z) inter Sveciae populos *Gothis* capillos albidos, oculorum autem irides cinereo-coerulescentes tribuit: *Fennonibus* capillis flavis, irides fuscas: *Lapponibus* denique capillis nigris, irides nigricantes.

Caerula lumina quondam aequae ac flava caesaries ad veterum Ger-

est singulariter viridescens et quasi prasinus subinde in hominibus observabilis qui flammeam fere comam et cutem epithelibus valde maculosam habent.

cfr. liber singularis de coloribus oculorum Sim. Portii. Florent. 1550. 4.

z) *Fauna Suecica* pag. I.

mānorum characteres nativos relata.
Verum et passim inter remotissimas
gentes reperiuntur a).

Nigerrimae irides Aethiopibus,
ita, ut in vivis praesertim, non nisi
propius inspectis oculis ab ipsa pu-
pilla distingui possint b).

§. 55.

Facies gentilitia.

Jam ab oculis aptissime ad reli-
quam faciem, cuius quidem in uni-
versum tanta est et memorabilis in
singulis hominibus diversitas ut pro-
xime a miraculo absit quodsi vel duo
occurrant indiscreto, et quod vulgo
ajunt ad eandem formam fuso, ore.

Imo

a) Exempla congessi in notis ad Jac. Bruce
Reise zu den Quellen des Nils T. V. pag.

239.

b) Ita enim interpretari oportet voces cl. J.
Gottl. Walter *de venis oculi* pag. 23. “*iris*
„*in aethiope nulla est*” &c.

Imo et haec facierum discrimina non solum in Europaeis verum et inter barbaras gentes observabilia esse certo certius constat c). Quanquam vero haec vera sint ut sunt verissima, non minus tamen extra dubitatione n^o positum est, esse utique diversis humani generis varietatibus (quid quod

et

c) Ita v. c. de indigenis insularum amicorum oceanii australis (*the Friendly Islands*) oculatissimus observator Guil. Anderson: “*their features are very various; in so much that it is scarcely possible to fix on any general likeness by which to characterize them, unless it be a fulness at the point of the nose, which is very common. But, on the other hand, we met with hundreds of truly European faces, and many genuin Roman noses, amongst them.*” v. Cookii iter ultimum T. I. pag. 380.

Alia id genus exempla inter Aethiopicas et Americanas gentes observata, infra dicentur.

Vice versa Europaeorum singulorum quod ad faciem cum Aethiopibus aut Mongolis similitudo satis frequens vel vulgo in proverbium abiit.

et passim singularum provinciarum incolis *d)* in universum faciem gentilitiam cuivis earum propriam et communem et qua a reliquis varietatibus facile distinguantur.

§. 56.

Varietates faciei gentilitiae.

Periculum itaque feci, postquam copiam iconum exoticorum hominum a peritis artificibus ad vivum factarum mihi assiduo studio comparaveram, tum vero in emporiis quae ab exteris gentibus maxime frequentantur, Londini praesertim et Amstelodami magnum eorum hominum numerum

d) Hinc pridem ante ducentos annos Libavius, non contemnendus auctor: "alia facies est Thuringorum, alia Saxonum, alia Suevorum, et in singulis pagis fere sua, ut si liberet aliquid studii in hoc reponere, pene agnoscas ex aspectu patriam." libro de Aethiopibus Virgilianis, Singularium T. IV. p. m. 659.

merum ipse videram, hasce faciei gentilitiae varietates in classes certas redigendi, quae nisi me omnia fallunt, etsi exceptionibus singularibus obnoxiae, proxime tamen ad naturae veritatem sequenti modo ad quinariū numerum redibunt, tanquam reliquarum minoris momenti diversitatum exempla et formae principales:

1º. Facies ovalis, rectior, partibus modice distinctis.

Frons planior.

Nasus angustior, leviter uncus, aut dorso saltem gibbosiore.

Ossa jugalia nuspiam protuberantia.

Os parvum, labris (praesertim inferiore) molliter explicatis.

Mentum plenum, rotundatum.

M

In

178 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

In universum ea vultus species,
quam ex nostratum de symmetria
judicio maxime venustam et formo-
sam censemus.

Eadem haecce faciei species *me-
dium* quasi constituit quod utrinque
in *extrema* maxime sibi opposita de-
generando abiit, quorum alterum fa-
ciem latius diductam, alterum infe-
rius porrectam exhibit.

Utrumque vero iterum binas di-
versas varietates complectitur, facie
a latere spectata (*en profil*) maxime
ab invicem distinguendas. Tunc
nempe altera harum varietatum na-
sum reliquasque partes monstrat mi-
nus distinctas sed quasi confluentes.
Alteram vero easdem profundius ut ita
dicam exscalptas et angulose quasi
proslientes.

Sequen-

Sequentes hinc constituendae
praeter primam istam medium,
quatuor reliquae varietates. viz.

A) *binae, faciei latius diductae:*

2°. nempe, facies lata, simulque
plana et depressa, partibus ideo mi-
nus distinctis sed quasi confluentibus.

Glabella s. oculorum interfinium
planum, latissimum.

Nasus simus.

Genae fere globosae, extrorsum
eminentes.

Palpebrarum apertura angusta,
linearis (gall. yeux bridés).

Mentum prominulum.

M 2

Hic

180 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

Hic vultus Mongolicis gentibus communis (hinc angl. *the Tartar face*, ex vulgari loquendi ratione quam infra tangemus, Tataros cum Mongolis confundente).

3°. Facies lata quidem, malis eminentibus, sed non plana et depre-
sa, verum partibus a latere spectatis magis elaboratis et quasi profundius exscalptis.

Frons brevis.

Oculi profundius locati.

Nasus subsimus quidem, attamen prominens.

Haec facies plerorumque Ameri-
canorum.

B) *binae varietates faciei inferius porrectae.*

4°. Facies angustior, inferius prominens.

Frons gibba, fornicata.

Oculi magis eminentes (*à fleur-de-tête*).

Nasus crassus et cum porrectis genis quasi confusus. (*le nez épate*).

Labia (praesertim superius) tumore impleta.

Mandibulae porrectae.

Mentum retractius.

Hic vultus Aethiopum (angl. *the Guinea face*).

M 3

5°. Fa-

5°. Facies minus angustior, inferius quidem aliquantum prominens, sed partibus ejus a latere spectatis magis prosilientibus et ab invicem distinctis.

Nasus plenior, latiusculus, quasi diffusus, apice crassiore. (angl. *bottled*).

Os magnum.

Haec Malaicae stirpis facies, praesertim qui oceanii australis insulas habitant incolarum.

§. 57.

Caussae faciei gentilitiae.

Ante omnia monere oportet hic loci non esse sermonem de vultu, physiognomico sensu sumto, (*Blick, Ausdruck*) temperamenti indice, qui quidem et ipse nonnunquam gentilius et quibusdam nationibus proprius

prius atque ex communi fonte derivandus esse potest.

Siquidem hoc conferre probabile est v. c. victum, cui placidum vultum in abstemiis Braminis et Bania-
nis Indiae, atrocem contra in anthro-
pophagis Boticudis Brasiliae e) vero-
similiter tribuas:

Item religionem, exemplo pii et
devoti vultus quo sequior praesertim
sexus in australioris Europae quibus-
dam terris excellit (vernacula *Ma-
donnen-Gesichter*):

aut cultum et luxuriem, quibus
v. c. molles et effeminati Otaheita-
tantum superant viriles et strenuos
Novo-Zelandos:

Verum

- e) Notitiam ferocissimae hujus gentis an-
thropophagae debo cl. duumviris Lusi-
tanis Brasiliensibus, de Camara et d'An-
drada.

M 4

DEGEN

184 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

Verum de caussis faciei gentilitiae, ipsissimae nempe figurae et proportionis et directionis partium ejus, agimus, quae quidem omnia diversis generis humani varietatibus utique propria et characteristica esse vidi-mus.

At enim vero ipsa harum caussarum disquisitio tantis premitur difficultatibus, ut non nisi probabilia conjectura sequi liceat.

Clima sane principem faciei gentilitiae caussam esse, mihi tribus praesertim argumentis persuasum est:

i. videmus faciem gentilitiam quibusdam certi cuiusdam coeli populis adeo communem esse et in diversi ordinis et vitae generis hominibus unam eandemque, ut vix ad aliam caussam referri possit. Exemplo sint Sinenses, quibus characteristica quasi complanata facies aequa ac inter ipsos nostros Europaeos Anglis et

et Majorcanis *f)* symmetrica et eximia pulchritudo communis est.

2. Ni fallor exempla extant populorum qui postquam sedes mutarunt et aliorum migrarunt, temporis progressu pristinam quoque faciem cum nova, novo climati propria, permutarunt. Jacutae v. c. a plurimis antiquitatum septentrionalium auctoribus ad Tataricam stirpem referuntur. Faciem vero eorum hodie Mongolicam esse, curati autopatae asserunt, et ipse in Jacutae cranio quod gener. L. B. ab Asch munificentia supellectilem meam anthropologicam ornat, coram video *g).* Simile quid de Americanis utriusque zonae frigidissimae infra notabitur (*§. 88.*).

Ita et Creolos ab Anglis parentibus et proavis in Antillicis insulis ortos

f) v. *Mémoires du Cardinal de Retz* T. III.
pag. 343.

g) *Decas craniorum altera* pag. II.

186 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

tos demum nativum Britannicum vultum cum characteristico indigenarum Americae quodammodo commutasse, horumque oculos profundiores, malasque elatiores accepisse, pridem annotatum est *h).*

Verum omnium luculentissima exempla praebent Aegyptus, et India Cisgangetana.

Uti enim haec peninsula a diversissimis jam populis subacta est; ideo quod priores, postquam in tam emolliente climate effeminati erant, denuo ab aliis ipsis succendentibus fortioribus gentibus borealibus devicti sunt, ita et facies eorum novo coelo se quasi accommodasse videtur, adeo ut v. c. vetustissimorum Indiae possessorum vultum gentilitum et plane characteristicum hodie non nisi ex antiquissimis Indiae artis operibus, stupendis scil. statuis noscamus, insigni

h) History of Jamaica T. II. pag. 261.

signi artificio in templis subterraneis insularum Salsette et Elephanta exscalptis, quarum specimina admiranda Londini vidi tum in Museo Britanico tum inter thesauros antiquarios viri humanissimi cl. Car. Townley *i).* Verum etiam nuperiores Indiae victores, Mongolos scil. a Timuri inde temporibus multum a nativa sua facie novo sub coelo perdidisse et proprius ad Indicam accessisse, ibidem adhibitis imaginibus Indicis ad oculum mihi demonstravit cl. Jo. Walsh, rerum Indicarum peritissimus.

Quod vero Aegyptiorum veterum faciem gentilitiam attinet, mirari satis nequeo, qui celeberrimi archaeologi Aegyptiacae artis veteris studiosissimi omnibus ac singulis unum eundemque communem vultum tribuere potuerint *k)*; cum curatior horum

i) Archaeologia T. VII. tab. 25. 26. 27.

k) v. c. Winkelmann, description des pierres gravées de Stosch pag. 10. et alias.

188 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

horum monumentorum contemplatio et comparatio me apertissime docuerit tria in iis faciei genera distinguenda esse; alterum scilicet Aethiopicae affine; alterum Indicae; tertium vero in quod utrumque istorum temporis progressu, et climatis specifici Aegypto proprii influxu, abiit, habitu spongioso et flaccido, mento brevi, et oculis prominentibus insigne *D*.

3. Videmus gentes quae tantum pro coloniis unius ejusdemque stirpis habentur diverso sub coelo diversam quoque faciem gentilitiam sibi contraxisse. Hungari v. c. ad eandem cum Lapponibus stirpem primitivam refe-

cl. D'Hancarville, *Récherches sur l'origine des arts de la Grèce* Tom. I. pag. 300.

l) pluribus de triplici hoc charactere artis veteris Aegyptiacae monumentorum egi in *philosophical Transactions* a. 1794. P. II. pag. 191.

referuntur *m*). Hi autem ultimo sub septentrione faciem induerunt borealibus maxime gentibus familiarem, cum isti contra in temperata zona et Graeciae ac Turciae vicinia elegantiorem faciei formam nacti sint.

Multum quidem in his omnibus quoque tribuendum esse connubiis diversarum gentium, omnes novimus, et ipse mox de eorum in immutanda facie gentilitia potestate, quaedam in medium proferam. Magnam vero utique et ipsius climatis per se jam spectati in haec potentiam esse, maxime sicubi cum iis confrantur quae supra de caussis modisque monuimus quibus bruta anima-

lia

m) cfr. Ol. Rudbeckii fil. *analogia linguae Finnonicae cum Ungarica ad calcem Specim. usus linguae Gothicæ*. Upsal. 1717.

4. praesertim pag. 77.

et post alios nuperos cl. J. Hager, *neue Beweise der Verwandtschaft der Hungarn mit den Lappländern* Wien 1794. 8.

DEGEN

190 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

lia degenerant, verisimillimum apparet.

Rationem vero reddere, cur hoc clima hanc, illud illam faciem gentilium effingat, difficultimum videtur; et tamen acutissimi viri in explicantia diversarum gentium facie id tentarunt; ut cl. Kant in Mongolica *n*) cl. Volney in Aethiopica *o*).

Accessorias passim singulari climati caussas endemicas, v. c. perpetuas

n) in cl. Engel *Philosoph für die Welt* T. II. pag. 146.

o) *Voyage en Syrie et en Egypte* T. I. pag. 74. ‘En effet, j’observe que la figure des „Nègres représente précisément cet état de „contraction que prend notre visage, lors- „qu’il est frappé par la lumière et une „forte réverbération de chaleur. Alors le „sourcil se fronce; la pomme des joues „s’élève; la paupière se serre; la bouche „fait la moue. Cette contraction, „qui a lieu perpétuellement dans le pays „nud et chaud des Nègres, n’a-t-elle pas „dû devenir le caractère propre de leur „figure?’’

tuas culicum nubes, aliquid ad faciem propriam incolarum contrahendam conferre posse, Dampieri de Novo-Hollandiae occidentalis accurcis observatio, docere videtur p).

Anceps haereo anne et de climatis in conformatiōnem hominis aequa ac brutorum animalium influxu interpretanda sit Leibnitii nostri opinio de similitudine gentium cum animalibus terrae ipsarum indigenis: videri scil. Lappones vultu ursum referre, Nigritas simiam, de qua vero et extremi orientales aliquid habent etc. q).

Prae-

p) „Leurs paupieres sont toujours demi fermées pour empêcher que les mouches ne leur donnent dans les yeux. — De là vient, qu'etant incommodéz de ces insectes dès leur enfance, ils n'ouvrent jamais les yeux comme les autres peuples.”

T. II. pag. 169.

q) v. Felleri *otium Hanoveranum* pag. 150.

Liceat ob argumenti affinitatem his subjugere locum ex el. Marsden *history of*

Praeter clima vero etiam vitae genus nonnihil ad faciei formam gentilitiam conferre posse, assertum legimus exemplo Aethiopum, quorum nasum crassum et labia turgida passim tributa sunt modo quo tenella adhuc aetate a matribus lactantibus dum sorgum tundunt aliisve sub diris earum et gravissimis laboribus dorso portari soleant r).

Imo

of Sumatra pag. 173. "Some writer has
 „remarked, that a resemblance is usually
 „found, between the disposition and qua-
 „lities of the beasts proper to any coun-
 „try, and those of the indigenous habi-
 „tants of the human species, where an in-
 „tercourse with foreigners has not de-
 „stroyed the genuineness of their character.
 „The Malay may be compared to the buf-
 „faloë and the tiger. In his domestic
 „state, he is indolent, stubborn, and volup-
 „tuous as the former, and in his adven-
 „tureous life, he is insidious, blood-thir-
 „sty and rapacious as the latter. Thus
 „the Arab is said to resemble his camel,
 „and the placid Gentoö his cow."

r) cfr. v. c praeter tot alios, Barbot in Churchill's collection of voyages T. V. pag.

DEGEN

Imo ver-
gentes, Aet-
ies t), Caril

36. "The
 „men being
 „as the men
 „their chil-
 „, flat noses
 „be infern-
 „, infants a
 „ried abou
 „cause th
 „on them,
 „nor bodies
 „ly when
 „their miller
 „constant eas
 „rank"

1) v. post silvan

of the Lords o

al for the con

1710. fol. P. I.

t) Lays, voyage e

98. atk.

2) De la Borde

Melchior. There

(Paris. 1674. 4.

cl. Mardon, h

IMO vero et apud varias barbaras gentes, Aethiopes *s)* v. c. Brasilien-ses *t)*, Caribaeos *u)*, Sumatranos *w)*, insu-

36. "The wives of the better sort of men being put to no such hard labour as the meaner, it has been observed, that their children have not generally such flat noses as the others; whence it may be inferr'd that the noses of these poor infants are flatten'd by being so long carried about on their mother's backs, because they must be continually beating on them, when the motion of their arms or bodies is any thing violent; especially when they are beating or pounding their millet every morning, which is the constant task of the women of inferior rank"

- s)* v. post silvam aliorum testium, Report of the Lords of the Committee of Council for the consideration of Slave-Trade. 1789. fol. P. I. fol. C. I. b.
- t)* Lery, voyage en la terre du Bresil p. m. 98. 265.
- u)* De la Borde relation des Caraibes in Melchis. Thevenoti minore collectione (Paris. 1674. 4.) pag. 29.
- w)* cl. Marsden, history of Sumatra pag. 38.

insularum societatis in oceano australi incolas *x*) etc. neonatorum nam sum studio et vi illata deprimi et quasi subigi avtoptarum fide dignissimorum uberrimis testimoniiis extra dubitationem positum est; etiamsi nimia sint quae passim de fractis seu disjunctis hac ratione ipsis nasi ossibus perhibentur *y*).

Verum istiusmodi violenta et diu continuata nasi mollis compressione augeri tantum et tueri nativam ejus configurationem, neutquam vero primitus formari, vix monitu opus est, cum jam in foetibus abortivis gentilitiam faciem agnosci posse vulgo notum sit.

Denique autem gentilitia ista facies in prole ex connubiis diversarum gene-

x) cl. J. R. Forster, *Bemerkungen auf seiner Reise um die Welt* pag. 482. 516.

y) cf. v. c. Kolbe, *Beschreibung des Vor-gebürges der guten Hoffnung*, pag. 567.

generis humani varietatum non minus ac color earum cutaneus miscetur et quasi confluit, ita ut medium tunc inter utriusque parentis vultum prae se ferat. Hinc mixta facies Mulatorum, hinc Cosaccorum *z)* et Kirgisarum *a)* progenies connubiis cum Calmuccis sensim deformata, Tatarorum contra Nogaiensium proles copula cum Georgianis, venustior reddita *b)*.

Exempla autem intemerati vultus populorum nullis aliis aliarum nationum connubiis infectorum quondam praebebant veteres Germani *c)*, hodiendum vero Cingari genuini Transylvaniae indigeni *d)*, et instar omnium Judaeorum gens sub quovis coe-

z) Decas craniorum prima pag. 18.

a) Decas craniorum altera pag. 8.

b) Peyssonel sur le commerce de la mer noire T. I. pag. 177.

c) Tacitus de moribus Germanorum c. 4.

d) Decas craniorum altera pag. 3.

coelo, quod ad fundamentalem facie configurationem attinet *e*), sibi similis, et gentilitio quodam charactere insignis tantum non omnibus communi, et vel a parum physiognomice doctis primo intuitu dignoscendo, etsi difficulter verbis concipiendō et exprimendo *f*).

§. 58.

- e*) Hinc vulgo pro summo artis documento Batavi chalcographi Bern. Picart habetur, quod in notissimo opere, *Ceremonies et coutumes religieuses*, fere innumeros exhibuerit Judaeos, quod ad faciei lineamenta singulos quidem a singulis diversos, at tamen omnes gentilitio isto charactere insignes et ab aliarum gentium hominibus, ipsis intermixtis, luculentissime distinguendos.
- f*) Summo artifici cl. Benj. West, academiae regiae artium Praesidi, quocum de judaeorum facie gentilitia disserui, videbatur, eam praeter alia maxime caprini quid peculiaris et characteristici prae se ferre, quod non tam in naso adunco, quam in transitu et confluxu sepimenti quod nares discriminat ad labii superioris medium, ponendum esse censebat.

Minus

§. 58.

Craniorum forma gentilitia.

Intimam esse relationem faciem inter externam et substratam ipsi ossam compagem, per se patet ^{g)} adeo, ut vel coecum, dummodo aliquam ingentis differentiae notitiam habuerit, qua Mongolica facies ab Aethiopica abhorret, vel solo tactu statim cranium Calmucci ab eo Nigritae distinguere posse, nullum dubium sit; neque vel indoctissimo

per-

Minus accurate itaque cepisse viri humanissimi sententiam videtur desideratiss. Camper, *über den natürlichen Unterschied der Gesichtszüge* p. m. 7. ubi etiam, quod equidem miror, Judaeorum nasum isti Mogolorum similem esse asserit.

^{g)} cf. Sr Th. Brown's *Discourse of the Sepulchral Urns found in Norfolk.* p. m. 13. Idem vir acutissimus primus quantum novi ad gentilitiam formam craniorum Aethiopum attendit: "it is hard to be deceived in the distinction of Negro's Scull's."

198 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

persuadere possis alterutrum eorum capiti inhaesisse istis simili ad quorum exempla divina artis antiquae Graecae opera exsculpta sunt. Haec inquam quoad generalem habitum plana et evidentia.

Verum a curatiore anatomica indagine craniorum genuinorum *h)* diversarum gentium plurimum adhuc lucis in studio varietatis generis humani vel ideo expectare licebat, quod, a molibus et inconstantioribus partibus nudata, firmum et stabile capitum fundamentum exhibeant, et commode tractari et explorari, diverso sub aspectu considerari et invicem comparari possint.

Patet quidem ejusmodi comparatione formas craniorum non minus quam colores cutis aut alias hujusmodi

h) Regulas et criteria quibus hoc respectu in dijudicandis craniis utor, enarravi *Decade prima collectionis craniorum* pag. 5.

modi varietates in singulis hominibus passim ludere, unam cum aliis affinibus gradatim et inobservabili transitu quasi confluere, attamen in universum haud inficiandam imo insignem ipsis inesse constantiam characterum ad habitum gentilitium plurimum facientium et faciei nationibus propriae ad amussim respondentium. Induxit etiam ea constantia egregios quosdam anatomicos inde ab Adr. Spigelio *i)* ut dimensionum normam quandam constituerent ad quam tanquam ad trutinam craniorum varietates revocari et in ordines redigi possent; in quibus equidem prae certis peculiarem mentionem meretur ingeniosi Camperi linea facialis *k).*

§. 59.

- i) de corporis humani fabrica p. m. 17.*
- k) v. Ej. kleinere Schriften T. I. P. I. pag. 15. Ej. Naturgeschichte des Orang-utang p. 181. 212. et librum singularem über den natürlichen Unterschied der Gesichtszüge &c.*

N° 4

200 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

§. 59.

Linea facialis Camperi.

Evidem animo sibi concipit, cranio a latere viso, binas lineas rectas se invicem secantes. Primam nempe horizontalem per meatum auditorium externum et narium fundum ductam. Alteram vero quae ossis frontis supra nasum prominentem partem tangit et inde ad extremum usque limbum alveolarem superioris mandibulae decurrit. Ex angulo qui binarum istarum linearum concursu efficitur, aestimandam putabat vir egregius differentiam craniorum tam in brutis animantibus quam in diversis generis humani nationibus.

§. 60.

In eandem animadversiones.

At enim vero, si quid recte video, haec regula non uno vitio laborare mihi videtur.

1°.

1º. enim, quod equidem ex iis quae de varietatibus faciei gentilitiae diximus (§. 56.) per se patet, universa haecce linea facialis ad summum non nisi in eas generis humani varietates quadrat quae mandibularum directione ab invicem variant, neutquam vero in eas quae contraria plane ratione facie potius in latera diducta insigne sunt.

2. Saepissime diversissimarum gentium craniis toto quod ajunt coelo ab invicem discrepantibus una tamen eademque lineae facialis directio esse solet; vice versa pluribus unius ejusdemque gentis craniis, quae in universum eodem habitu invicem convenienter linea facialis valdopere diversa. Parum enim ex sola directione faciei in craniis a latere visis judicare licet, nisi simul respectus habeatur latitudinis eorum. Ita v. c. dum haec scribo coram video craniorum bigam, Ae-

thiopis scil. Congensis *l*) et Sarmatae Lithuani *m*); utrisque linea facialis fere una eademque; habitus tamen maxime diversus si angustum et quasi carinatum Aethiopis caput cum quadrato magis Sarmatae comparaveris. Contra vero alia bina Aethiopum crania ad manus habeo, faciali linea mirum quantum ab invicem abhorrentia *n*), utroque vero, si a facie spectetur, angusta et quasi compressa calvaria, fronte fornicata etc. Aethiopicam originem aperte testante.

3. Denique vero Camperus ipse, in iconibus operi suo subjunctis, lineis suis binis normalibus adeo arbitrarie et inconstanter usus est, toties punctis contactus variat, secundum quae lineas istas dirigit, et a quibus omnis

l) Decade altera collectionis craniorum. tab.

18.

m) Decade tertia tab. 22.

n) cfr. Decadis primae tab. 7 et 8.

omnis earum vis et fides pendet, ut se ipsum in earum usu incertum et ambiguum haesitantem tacite profiteatur.

§. 61.

Norma verticalis ad characteres gentilitios craniorum definiendos.

Equidem quo major mihi indies usus et quasi consuetudo cum collectione mea craniorum diversarum gentium, eo minus possibile mihi videtur varietates hasce gentilitias, in tanta proportionis et directionis partium capitis ossei vere multiformis differentia, plus minus ad characterem gentilium faciente, ad gradus et angulos generalis cuiusdam regulae reducere.

Quum tamen ille craniorum aspectus in hac de qua agimus diagnosi ce-

204 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

ceteris praeferrendum videatur qui plurimas et maxime principales et ad comparationem characterum gentiliorum in primis idoneas partes uno intuitu simul offert, eum prae aliis huic scopo egregie respondere experiendo didici, quando crania ossibus suis jugalibus versus eandem lineam horizontalem directis ~~junctim~~ ^{cum} maxillis suis inferioribus eidem tabulae una serie imposita retro a vertice intuemur. Tunc enim quicquid maxime ad gentilitium craniorum characterem confert, sitve mandibularum, sitve jugalium ossium directio, latitudo calvariae, aut angustia, planities frontis aut tuberositas, etc. uno obtutu tamque distincte oculos ita feriet, ut eum aspectum non inepte normam verticalē appellare liceat; cuius rationem et usum tab. I^{ma} facile illustrabit; utpote quae speciminis loco tria crania, ea quam diximus ratione disposita, exhibet. Medium scil. (fig. 2.)

remittit modum inferendam
Sect. III. 1600. p. 12.

2.) maxime symm̄etricum et venustissimum feminae Georgiana; utrinque vero bina capita ossea opposito plane modo ab eo discrepantia. Alterum nempe (fig. 3.) antrorsum elongatum et quasi rostratum Aethiopissae Guineensis; alterum vero (fig. 1.) ad latera extrorsum diductum et quasi complanatum Tungusae rangiferini.

In illo tum orbitarum limbus tum jugalia ossa eleganter angustata ipsaeque mandibulae sub ossis frontis modice explanati peripheria absconduntur;

in isto contra maxillaria ossa utrinque compressa prominent;

in hoc denique jugalia ossa cum nasi ossiculis et glabella in eodem fere plano horizontali posita, utrinque enormiter exorrecta eminent.

§. 62.

Varietates craniorum gentilitiae.

Omnis capit is ossei diversarum gentium diversitas aequa ac ea faciei gentilitiae quam supra recensuimus (§. 56.) ad quinas quoque varietates principes redigenda videtur; quarum specimina e multis selecta *tab. II^{da}* exhibet.

i. Medium in his locum tenet optime symmetricum, subglobosum, cui frons modice explanata, ossa jugalia angustiora, nusquam protuberantia, a processu malari ossis frontis deorsum decurrentia;

limbus alveolaris rotundior; dentes primores utriusque maxillae ad perpendicularm positi.

Speciminis loco inservit *tab. II.*
fig. 3. seminae Georgiana elegantissimum cranium.

(— cfr. §. 56. n. i. —)

Media

Media est haec venusta cranii forma inter bina *extrema*; quorum alteri

2. caput quasi quadratum; ossa jugalia extrorsum eminentia;

glabella et nasi simi ossicula fere in eodem cum ossibus jugalibus plano horizontali posita;

arcus superciliares vix ulli;

nares angustae;

fossa malaris leviter tantum sinuata;

limbus alveolaris antrorum obtuse arcuatus;

mentum prominulum.

Haec cranii forma Mongolicis gentibus propria.

Hujusmodi est *tab. II. fig. 1.* Tungusae rangiferini.

(— cfr. §. 56. n. 2. —)

Alteri

alteri contra extremo

3. caput angustum a lateribus
compressum;

frons tuberosa, fornicata;

ossa jugalia antrorum prominentia;

nares ampliae;

fossa malaris pone foramina infraorbitalia profundius sinuata;

mandibulae porrectae;

limbus alveolaris angustior, elongatus, magis ellipticus;

dentes primores superiores oblique porrecti;

inferior mandibula magna, robusta;

cranium plerumque crassum, ponderosum.

Hujus-

Hujusmodi Nigritis commune;
quale est *tab. II. fig. 5. Aethiopissae
Guineensis.*

(— cfr. §. 56. n. 4. —)

Sequuntur denique binae varie-
tates inter primam illam et extre-
mas istas *intermediae*:

4. nempe ea, cui

malae latiores quidem, attamen
magis arcuatae et rotundatae quam
in Mongolica varietate (— n. 2. —)
non ut in hac utrinque exorrectae
et angulosae;

orbitae plerisque profundae;

frontis et verticis forma plurimis
arte efficta;

cranium plerisque levius.

Haec Americana varietas.

O

vide-

210 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

videsis *tab. II. fig. 2.* caput ducis
Caribaei ex insula S^ti Vincentii.

(— cfr. §. 56. n. 3. —)

5. Calvaria modice angustata;
frons subtumida;
malarum ossa haud protuberan-
tia;

mandibula superior aliquantum
prominens;

bregmatis ossa ad latera protube-
rantia.

Haec Malaico stemmati per oce-
anum australem communia.

Specimen exhibet *tab. II. fig. 4.*
cranium scil. O-taheitae.

(— cfr. §. 56. n. 5. —)

Et haec quidem craniorum for-
ma gentilitia in universum adeo con-
stans, ut et in tenellorum infantum
capi-

capitibus jam observabilis sit. Ita enim v. c. infantis Buraeti cranium possideo *o)* Mongolicum characterem aperte praese ferens; aliud Nigritae neonati *p)* Aethiopicum habatum prodens.

§. 63.

Caussae varietatis craniorum gentilitiae.

Ossa quidem omnium corporis humani partium similarium solidissimae sunt et maxime stabiles, utpote quae reliquis solidis tanquam fundamenta et fulcra substrata inhaerent.

Attamen nihilo minus multo magis quam partes corporis molles perpetuis mutationibus obnoxias esse tum physiologica experimenta tum pathologica phaenomena aperte docent.

Deli-

o) Decade tertia tab. 29.

p) ibidem tab. 30.

212 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

Deliquescent continuo, etsi insensili modo, elementa ossium et resorbentur; nova contra ex purpureo sanguinis fluento secreta et eorum loco deposita denuo solidescunt et jacturam reparant.

Perficitur ergo continua hacce materiei osseae permutatione quo jam inde a prima ossium formatione inchoatum est, ut nempe ipsa vicinis se accommodent partibus, et earum actione quodammodo formentur et effingantur.

Evidentissime praesertim hoc patet in capitis ossei aetate provectionis configuratione. Tunc enim basis cranii interna ectypum quasi refert loborum et gyrorum cerebri cui adaptatum erat: exterior vero facies ossea haud inficianda exhibet vestigia tum actionis muscularum tum universi vultus cuius generalem habitum et rationem satis facile ex cranio denudato hariolari licet.

Quod-

Quod
dem vid
magnam
potentiam
patet eid
esse parte
formam c
sertim que
constituen
Attam
sam princ
accessori
continuat
hisce fac
posse, milie
videtur. Su
liberalitate
simo crani
vicinia sinus
praster alia s
lae superiori
et canini ins

9) Decima ter

Quodsi ergo verum est, ut quidem videtur verissimum, climatis magnam esse in faciem gentilitiam potentiam, (§. 57.) per se quidem patet eidem caussae etiam magnas esse partes, etsi magis mediatas, ad formam craniorum gentilitiam, praesertim quod ipsa faciei ossa attinet, constituendam.

Attamen et praeter istam causam principem alias quoque tanquam accessorias, ut violentiorem et diu continuatam pressionem etc. in ipsis hisce *faciei ossibus* locum habere posse, mihi quidem non improbabile videtur. Superbit v. c. collectio mea liberalitate perillustris Banksii rarissimo crano Novo-Hollandi q) ex vicinia sinus botanici (*Botany-bay*) praeter alia singulari planitie maxillae superioris ubi dentes superiores et canini insident, conspicuo. Jam vero

q) Decade tertia tab. 27.

O 3

vero notum est barbaris istis paradoxum morem esse ligno transversali nasi sepimentum perforandi et tanquam pessulo nares sibi ita obturandi ut non nisi ore aperto spirare ipsis liceat. Credibile ergo perenni obiciis hujus transversi pressura planitatem istam sensim effici.

Multo frequentius autem *ossa plana calvariae* diutino pressu peculiarem et passim quidem itidem gentilitiam conformatio[n]is mutationem patiuntur, sive a communi quarundam nationum more infantes in incunabulis collocandi, sive a violentiore encheiresi, studio diu continua, profectam.

Hinc Vesalius suo aevo Germanos compresso plerumque occipitio et lato capite spectari ajebat, quod pueri in cunis dorso semper incumbant.

Bel-

Belgis vero oblongiora caeteris
tribuebat capita, quod matres suos
puerulos fasciis involutos, in latere
et temporibus potissimum dormire
sinant.

Hinc quoque barbari Americani
circa Carolinam meridionalem ad
novam Mexico usque calvaria de-
pressa insignes sunt, quam infantibus
declivi situ in cunis contrahunt, quo-
rum vertex imo vero universi corpo-
ris pondus immobiliter sacculo are-
na infarcto incubit r).

Quod

r) v. Adair's *history of the North-American Indians*: pag. 9. "they fix the tender
,,infant on a kind of cradle, where his
,,feet are tilted, above a foot higher than
,,a horizontal position; — his head bends
,,back into a hole, made on purpose to re-
,,ceive it, where he bears the chief pare
,,of his weight on the crown of the head,
,,upon a small bag of sand, without being
,,in the least able to move himself. By
,,this pressure and their thus flattening
,,the crown of the head, they consequent-
,,ly make their heads thick and their faces
,,broad."

216 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

Quod vero alia artificia attinet capita neonatorum infantum pressione manuum aut vinculis aliisque instrumentis in gentilitiam quandam formam redigendi, ea apud antiquissimas gentes aequae ac apud hodieras, inter nostrates aequae ac inter remotissimas nationes, in usu fuisse constat s).

Relatum enim accepimus istiusmodi ritus sollemnes hodienum esse, aut quondam fuisse, quarundam Germaniae provinciarum incolis t) tum Bel-

s) „nos têtes seroient mal de la façon de „l'auteur de noire être: il nous les faut „façonnées audehors par les sages-fem- „mes et au-dedans par les philosophes. — „les Caraïbes sont de la moitié plus heu- „reux que nous.” J. Jacqu. Rousseau, Emile T. I. p. m. 19.

t) de Variscis hodiernis cl. J. Chr. Gottl. Ackermann in cl. Baldinger *neuen Magazin für Aerzte* T. II. pag. 506.

de Hamburgensibus sui temporis v.
Laurembergii *pasicompse* pag. 63.

Belgis *u*), Gallis *w*), Italis quibus-dam *x*), Graecis Archipelagi insula-nis *y*), Turcis *z*), priscis Siginnis *a*), et Macrocephalis ad pontum Euxi-num *b*), hodiernis Sumatranis *c*),
Nico-

u) Spigel *de humani corporis fabrica* pag. 17.

w) de Parisinis v. Andry, *orthopédie* T. II.
pag. 3.

x) de Genuensibus v. c. v. Vesalius *de cor-poris humani fabrica* p. m. 23. Spigel l. c.

y) nominatim de Chiis retulit mihi avtoptes,
carus mihi quondam auditor, cl. Philites
M. D. Epirota.

z) docuit me Perill. de Asch litteris d. 20
Jul. 1788 datis, quaerere vulgo obstetri-
ces Constantinopoli post partum e matre
qualem neonato suo capitis formam optet?
et ab Asiatis quidem eam praeferriri, quae
fascia transversa frontem et occiput arcte
cingente efficitur, quia rubra capitis te-gumenta quibus uti solent tunc melius in-
sidere putant.

cfr. *Decadis craniorum primae* tab. 2.

a) Strabo L. XI. pag. 358. ed. Casaub.

b) Hippocrates *de aëribus, aquis et locis*, ed.
Charter. T. VI. pag. 206.

c) cl. Marsden, *history of Sumatra* pag. 38.

218 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

Nicobaris *d*), praesertim vero diversissimis Americae populis, v. c. accolis freti Nootka *e*), Schactarum genti Georgiae indigenae *f*), Waxsawis Carolinae *g*), Caribaeis *h*), Peruanis *i*), imo et Aethiopibus liberis insularum Antillicarum *k*).

Mirum

d) Nic. Fontana, in *Asiatick Researches* T. III. pag. 151.

e) v. Meares's *voyages* pag. 249.

f) Adair l. c. pag. 8. 284.

cfr. *Decadis craniorum primae* tab. 9.

g) Lawson's *history of Carolina* pag. 33.

h) (Oviedo) *historia general de las Indias*. Sevilla 1535. fol. pag. 25b.

Raymond Breton, *dictionaire Caraibes françois*. Auxerr. 1665. 8. pag. 58. 92. 145. 289.

cfr. *Decadis craniorum primae* tab. 10 et tabulae huic opusculo subjunctae II. fig. 2.

it. *Decadis secundae* tab. 20.

i) Torquemada *monarchia Yndiana*. Sevill.

1615. fol. T. III. pag. 623.

de Ullöa *Relacion del viage para medir algunos Grados de Meridiano*. Madr.

1748. fol. T. II. pag. 533.

k) Thibault de Chanvalon *voyage à la Martinique* pag. 39.

Mirum sane extitisse nuper autores qui totum hocce infantum capita fingendi artificium in dubium vocare ausi sunt *l)*; rem inquam, tanto testium oculatorum unanimi consensu evictam; ex qua pluribus Americae tum australis *m)* tum septentrionalis *n)* nationibus nomen natum est; quam jam ante ducentos annos in conciliis cleri Hispanici barbaris novi orbis interdictam novimus

l) v. Haller, Camper, Sabatier &c.

m) „Le nom d'Omaguas dans la langue des Pérou, ainsi que celui de Cambevas que leur donnent les Portugais du Pará dans la langue du Brésil, signifie Tête-plate: en effet, ces peuples ont la bizarre coutume de presser entre deux planches le front des enfans qui viennent de naître, et de leur procurer l'étrange figure qui en résulte, pour les faire mieux ressembler, disent-ils, à la pleine Lune.” de la Coudamine in Mémoires de l'acad. des sc. de Paris 1745. pag. 427.

n) Têtes de Boule et Têtes plates. cfr. Charlevoix, histoire de la nouvelle France T. III. pag. 187. 323.

DECE

220 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

mus o); cuius singula momenta curatissime descripta habemus, machinamenta et vincula p) quibus diutino et per annos continuato constanti et uniformi pressu gratam ipsis formam obsequiosae infantili calvariae inducunt; quibus omnibus denique ipsa barbarorum istorum crania Europam illa-

o) Jos. Saenz de Aguirre *collectio maxima conciliorum omnium Hispaniae et novi orbis*; ed. 2. Rom. 1755. fol. T. VI. pag. 204. ubi in historia Synodi tertiae dioecesanae Limensis a. 1585. d. 17 Jul. decretum ne Indi filiorum capita forment typis. — “*Cupientes penitus extirpare abusum, et superstitionem, quibus Indi passim infantium capita formis imprimentur, quos ipsi vocant C a i t o, O m a, O p a l t a; — statuimus et praecipimus &c. &c.*” varias nempe in delinquentes poenas, ut v. c. mulier quae talia fecerit, “*frequentet doctrinam per continuos decem dies mane et vesperi, pro prima culpa; pro secunda vero per viginti*” &c.

p) cfr. v. c. curatas icones vinculum hujusmodi quibus Caribaei utuntur in *Journal de physique* m. Aug. 1791. pag. 132.

illata, et passim pridem iconibus exhibita q), exactissime et ad amussim respondent.

Utut vero res ipsa extra omnem dubitationem posita sit, de eo tamen adhuc ambigendum quod inde ab Hippocratis temporibus saepius assertum legimus, peculiares istiusmodi craniorum formas studio primum et artificiis effectas et per longas generationum series continuatas et repetitas, temporis progressu demum hereditario quasi jure connatas esse et in alteram naturam abiisse.

Extat quippe in aureo Hippocratis opusculo quod de aëribus, aquis et locis inscribitur, celeber locus de macrocephalis, ponto Euxino vicina gente, de qua primo et principe statim loco disserit, ideo quod nulla omnino alia gens sit, quae similia capita

q) y. c. in *Mémoires de l'Acad. des sc. de Paris* 1740. tab. 16. fig. I.

222 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

pita habeat. A principio quidem consuetudinem in caussa fuisse dicit, ut tam longis capitibus essent; postmodum vero naturam ipsam cum consuetudine conspirasse. Generosissimum autem apud macrocephalos putari, caput habere quam maxime longum. Et hoc quidem consuetudinis initium fuisse: quum recens adhuc ipsis natus fuerit infans, caput ejus adhuc cereum quasi aut udo et molli luto simile, quam celerrime constrinxisse manibus, coaptantesque coegisse in longitudinem augeri, quin et vinculis constrinxisse ac aptis instrumentis colligasse, quo rotunditas capitis prohibetur ac longitudo augeatur. Eam consuetudinem tandem effecisse ut ejusmodi natura capitum existeret. Temporis vero progressu naturam quoque tales produxisse, ut non amplius necesse fuerit consuetudine priore cogere.

Singularis phaenomeni rationem ex celebri sua generationis hypothesi

si

si explicare studet Cous senex, quae a Buffoniana non multum abludit, et qua genitale liquidum ab omnibus corporis membris procedere et quasi defluere putabat, indeque formas partium, modulo quasi exceptas, ad foetus formationem congeri. Hinc que contingere, ut ex calvis calvi gigantur, ex caesiis caesii et ex macrocephalis macrocephali.

Simile quid postmodum et de aliis gentibus Peruanis v. c. r) et Genuensibus s) memoriae proditum est.

In universum quidem rem hactenus adhuc in medio relinquo, et ad ea tantum provoco quae supra (§. 39.) occasione aliorum similium phaenomenorum protuli.

§. 64.

r) de incolis provinciae Portus veteris (Hisp. *Puerto viejo*) Cardanus *de rerum varietate* T. III. pag. 162. edit. Sponii.

s) Jul. Caes. Scaliger *comment. in Theophrastum de causis plantarum* pag. 287.

§. 64.

Dentium varietates aliquot gentili-tiae, earumque caussae.

Craniorum formas proxime ordi-ne excipient dentium varietates non-nullae quibusdam in gentibus nota-tae.

Ita v. c. jam a. 1779. tam in frag-mento medicati funeris Aegyptiaci, quam in integro mumiae cranio *t)* singularem dentium primorum ano-maliam observavi, utpote quorum coronae non scalpriformes margine tenui instructae, sed crassae et co-nis truncatis similes, canini vero quo-ad coronam non nisi situ a vicinis bicuspidibus distinguendi erant. Ea-demque singularis plane conforma-tio etiam in aliis mumiis annotata est; ut in Cantabrigensi *u)*, et Cassella-na

t) v. Decas craniorum prima, tab. I.

u) Middleton, monumenta antiquitatis, O-perum T. IV. pag. 170. "dentes omnes

, in

na w); simile quid etiam in Stuttgardiensi x); imo vero et ipse cum ante biennium Londini versarer simillimos incisores in juvenili mumia reperi, quam pro humanitate sua solvendam mihi concessit possessor ejus cl. Jo. Symmons y). Quamquam autem vix monitu opus sit, in tanta seculorum serie qua mos cadavera condiendi in Aegypto invaluit, inque tam variorum ejus terrae dominorum et incolarum vicissitudine, magnam quoque

*in maxilla superiore firmiter adhuc in-
haerentes reperiuntur; quod vero singu-
lare et prodigi fere loco habendum, an-
teriores s. incisores, non acuti illi qui-
dem atque ad incidendum apti, sed per-
inde ac maxillares lati plane atque obtu-
si sunt.*

w) cfr. cl. Brückmanni archiatri Brunsui-
cens. relationem de ea mumia. Brunsuic.

1782. 4

x) cl. Storr, *prodri. methodi mammalium*
Tubing. 1780. 4. pag. 24.

y) *Philosophical Transactions a. 1794. P. II.*
pag. 184.

P

mumias earumque crania intercedere debere varietatem, neque sanum quenquam in omnibus mumiis eandem quam innuimus dentium singularem formam expectare posse; memorabilis tamen varietas videtur et fortassis aliquando utiliter pro charactere distinctivo adhibenda, quo unius aevi aut gentis mumias a reliquis dignoscere licebit. Difficile quidem fuerit caussas peculiaris hujus conformatioonis eruere; non improbare tamen videtur, magnam sane partem eandem victus rationi tribuendam esse, quem quidem veteribus Aegyptiis agrestem fuisse, cilibus ac radicibus constantem, expressis verbis Diodorus Siculus monet. Dentes hinc magis detriti; detritos vero aut studio obtusos crassitie contra increvisse, et in hominibus *z)* et in brutis *a)* annotatum.

Pon-

z) Birch's history of the Royal Society T.

IV. pag. 3.

a) de dentibus exsertis eburneis elephanto-

Pondus accedit huic conjecturae
observatione Winslovii b) qui in cra-
nio Groenlandi ex canum insula c)
similem dentium incisorum singula-
rem

rum v. *Tranquebarische Missions-Berich-*
ze Contin. CVI.

b) v. *Mémoires de l'Acad. des sc. de Paris.*
1722. pag. 323.

c) *Hond-Eyland*, adeo notissima est insula
ad fretum Disko littoris occidentalis
Groenlandiae, et in omnibus accuratis
istius terrae mappis geographicis a Zorg-
drageri inde temporibus obvia, ut plane
me non intelligere profitear quid sibi vo-
luerit Camperus quando Winslovium ig-
norantiae arguere et ex Hübneri geogra-
phia emendare ausus est, in qua nempe
canum insula rectius ad oceanum pacifi-
cum sub tropicum capricorni &c., relata
sit. Anne nescibat hancce australiem in-
sulam ab inventore Schoutenio a. 1616.
in notissimo itinerario ut plane non habi-
tatum describi, imo vero ab eo inde tem-
pore a nullo quod sciā Europaeo denuo
visitatam esse! cum contra borealis illa
regio ex qua Winslovius cranium istud
aceperat ab innumeris Europaeis balae-
narum capiendarum caussa frequentetur.

rem crassitiem et cum molaribus si-
militudinem notavit, eamque modo
quo barbari isti crudis vescantur car-
nibus, tribuit d).

Respondent sane huic observa-
tioni dentes crassi et mire detriti in
binis Eskimotarum craniis, quae ex
colonia Nain terrae Labrador nuper
ad me pervenerunt e). Eskimotas
enim

d) „Les dents incisives sont courtes ; (ver-
„ba sunt Winslovii) elles sont larges de
„devant en arriere et plates, au lieu d'être
„tranchantes, et ressemblent plus à des
„dents molaires, qu'à des incisives.”

„Mr. Riecke (qui avoit trouvé ce crâ-
„ne) m'a dit que les habitants de cette Is-
„le mangent de la chair toute crue. —
„Ils font plusieurs mouvements extraordi-
„naires avec la mâchoire, et beaucoup de
„grimaces en machant et en avalant. C'é-
„toit principalement ce spectacle, qui por-
„sta Mr. Riecke à chercher quelque cada-
„vre de ces insulaires pour voir, si leurs
„mâchoires et leurs dents avoient quelque
„conformation particulière” &c.

e) v. Decas craniorum tertia. tab. 24. 25.

enim cum Groenlandis ad unum idemque stemma pertinere, et ipsum nomen eorum gentilitium a crudae carnis esu vulgo derivari, pridem notum est.

Quae varii auctores *f)* de Calmuccorum dentibus retulerunt, quod longiores sint et interstitiis majoribus distincti, ea, ut demum reperi, primitus, neque tamen accurate, ex Yvonis Narbonensis clericci relatione, anno 1243 concepta et infra adhuc pluribus tangenda, hauserunt, neque cum hodieñorum Mongolorum craniis quae in collectione mea servo, conveniunt.

Aliae denique proprietates dentium gentilitiae unice artificiis debentur; ut in Nigritarum quibusdam stemmatibus qui sibi dentes limando

f) cfr. v. c. Buffon, Erxleben &c.

230 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

do g) subularum in modum acu-
unt h); aut in Malaicis nonnullis po-
pulis qui vitream dentium substanti-
am magnam partem delent i) aut
praeterea sulcos quoque eidem in-
sculpunt k) etc.

Simi-

g) van Linschoten *Schipvaert naer Oost P. I.*

p. m. 60.

von der Gröben *Guineische Reisebe-
schreibung* pag. 51. 94.

Barbot in Churchill's *collection of vo-
yages* T. V. pag. 139 143 385.

Schotte in *Philosophical Transactions*
T. LXXIII. P. I. pag. 92.

*Report of the Lords of the Committee
of Council for the consideration of Slave
Trade.* fol. L. et M.

h) Miror egregios quosdam auctores, ut
Römerum et cl. Niebuhr hanc dentium de-
formationem artificialem pro naturali con-
formatione habuisse. v. Istius *Efterret-
ning om Kysten Guinea* pag. 21. Hu-
jus vero diss. in *Putschens Museum* 1787.
P. I. pag. 425.

i) de Philippinis Magindanai, v. cl. Forrest,
voyage to New-Guinea pag. 237.

de Sumatranis, cl. Marsden pag. 46.

k) de Javanis, Hawkesworth's *collection of
voyages* T. III. p. m. 349.

Simile quid ipse in Sinensibus quibusdam Javanis observavi qui sibi eandem substantiam a dentium primorum extremo margine studiose et aequaliter coticula detererant.

§. 65.

Aliae quaedam varietates gentilitiae respectu singularum corporis partium.

Principes hactenus indagavimus varietates diversarum gentium, sive in colore (tum cutis earum, tum capillorum et oculorum), sive in vultu et craniorum forma observabiles.

Nonnullae interim adhuc restant enarrandae quae alias corporis partes attinent, quanquam minoris passim momenti, neutiquam tamen sicco plane transeundae pede, quas itaque paucis sigillatim percurrere licet.

P 4   Etiam-

232 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

Etiamsi vero non omnium causae ac rationes aequae ad liquidum demonstrari possint, nulla tamen erit tam singularis et plane aenigmatica quin comparando cum phaenomenis analogis, qualia superiori sectione in brutis animantibus observata congesimus, comprehensu facilior redatur.

§. 66.

Auriculae.

Notum est rei antiquariae studiosis multa veteris Aegypti idola sive aenea et figulina, sive ex variis lapidum generibus aut sycomori ligno exscalpta, sive denique in sarcophagis picta, auriculis altioribus insignia esse. Brevi manu hoc vitio artificum, artis delineandi imperitorum, tribuere placuit nupero auctori ¹⁾). Cui ve-

¹⁾ *Récherches philosophiques sur les Egyptiens* T. I. pag. 212.

ro quo minus calculum adjiciam impeditior egregio artificio et gustu quo plura eorum elaborata vidi, tum vero quod maxime in iis observaverim quae Indicum vultum p[re]se ferunt *m*), similisque collocatio etiam in genuinis Indicorum hominum picturis, passim summo studio exaratis, reperiatur. In universum vero non major est ea diversitas quam ea qua et passim in varietatibus animalium domesticorum, equi praesertim et suis, auriculas situ et collocatione ab invicem differre videmus, imo vero quodsi in iisdem Aegyptiacis et Indicis figuris simul directionis aperturae palpebrarum, a nasi radice versus aures, rationem habemus, magnam partem auricularum altitudo non nisi a modo quo caput gestatur, occipitio nempe elatiore et mento depresso, pendere videtur.

Pris-

m) v. *Philosophical Transactions* a. 1794.
P. II. pag. 191. tab. 16. fig. 2.

P 5

234 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

Priscis quoque Batavis auriculas
tum forma tum collocatione singula-
res fuisse tam ex locis veterum aucto-
rum quam ex signis antiquis asser-
tum legimus *n*).

Ita et Biscaiae incolarum aures
magnitudine insignes dicuntur *o*).

Barbaris hominiibus auriculas ma-
gis a capite distare, et mobiles esse
vulgo notum est, multis quoque
praesertim Indiae orientalis et maris
pacifici stemmatibus appendicem au-
ris variis artificiis vaegrandem et
monstrose elongatam; cuiusmodi pa-
radoxus ritus hyperbolicis veterum
auctorum fabulis de quorundam po-
pulo-

n) icones exhibent Smetii *antiquitates Neomagenses* pag. 70. et Cannegieter *de Brittenburgo, matribus Brittis &c.* pag. 144.

o) v. nobilis feminae (*Comitissae D'Aunoy relation du voyage d'Espagne T. I. p. m. 23.* Vindicat auctoritatem operis desideratiss. Dieze in notis ad *Puente, Reise durch Spanien T. II.* pag. 271.

pulorum auriculis plane immanibus
ansam praebuit.

S. 67.

M a m m a e.

Mamas barbararum quarundam
gentium feminis, et quidem Africæ *p)*
praesertim et quarundam maris pa-
cifici insularum *q)*, prolixas et pendu-
las esse, nube testium constat. Interim tamen monere oportet relatio-
nes eorum partim supra veritatem
auctas videri *r)*: tum vero eundem
habi-

p) cfr. v. c. de Aethiopissis, Fermin sur
l'oeconomie animale T. I. pag. 117.

de Hottentottis, Kolbe pag. 474.

q) v. incolas insulae Horn apud Schouten
in cl. Dalrymple *collection* T. II. pag. 58.

r) v. c. Towsoni assertum in Hakluyt's
collection T. II. pag. 26. de Nigritis ad
fl. Sti Vincentii: "Divers of the women
,,have such exceeding long breasts, that
,,some of them will lay the same upon the
,,ground and lie down by them."

aut

habitu non omnibus ejusdem gentis feminis communem esse; dari enim et in oceani australis insulis feminas quam plurimas s) aeque ac tot Aethiopissas vel in Europaeis emporiis quotidie visendas mammilarum decora pulcritudine conspicuas: denique autem istam vastitatem neutramquam barbaris tantummodo nationibus propriam, verum etiam passim inter Europaeas v. c. quondam apud Hibernicas t), et hodiendum adhuc

apud

aut Brucei de Shangallarum mammis in quibusdam earum fere ad genua usque dependentium, *Reisen nach den Quellen des Nils* T. II. pag. 546.

neque majorem fidem habeo Mentzeli narrationi de Tabaci crumenis ex mammis Hottentottarum confectis et magna copia ad caput bonaee spei venalibus: *Beschreibung des Vorgebürges der guten Hoffnung* T. II. pag. 564.

s) cl. J. R. Forster, *Bemerkungen &c.* pag. 242.

t) Lithgow's rare Adventures and painefull peregrinations p. m. 433. — "I saw in „Ireland's North-parts women travayling „,the

apud Morlachicas u) observatam esse.

Caussa maxime in more infantes dorso matris inherentes lactandi, partim etiam in diu et per plures annos continuata lactatione, quaerenda videtur. Imo vero passim etiam artificio elongatas fuisse mammas apud populos qui eam prolixitatem pulcrum censuerint, relatum legimus w).

Aliae

*,the way, or toyling at home, carry their
Infants about their neckes, and laying
the dugges over their shoulders, would
give sucke to the Babes behinde their
backes, without taking them in their ar-
mes: Such kind of breasts, me thinketh,
were very fit, to be made money bags for
East- or West- Indian Merchants, being
more then halfe a yard long, and as well
wrought, as any Tanner, in the like
charge, could ever mollifie such Leather."*

u) cl. Fortis, *viaggio in Dalmazia* T. I.
pag. 81.

w) de incolis orae occidentalis Africæ, in-
ter promontorium album et Senegam fl.

Cada-

238 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

Aliae gentes amplitudine et tur-
gore mammarum conspicuae, ut Ae-
gyptii; Juvenale jam

„In Meroë crasso majorem in-
fante papillam”
tanquam rem vulgarem et omnibus
communem memorante. Imo non
mulieres tantum sed et viri aegyptii
mire mammosi dicuntur *x).*

Inter Europaeas nationes Lusita-
nae feminae mammae amplissimas
prae se ferunt *y),* cum contra His-
panicis tenues sint et exiles, quas
prae-

Cadamosto in Ramusii collectione T. I.
p. m. 100.

cfr. Lamiral, *l'Afrique et le peuple Afriquain.* Par. 1780 8. pag. 45. — “au
„Sénégal les jeunes filles font leurs efforts
„pour faire tomber leur gorge afin qu'on
„les croye femme et qu'on les respecte da-
„vantage.”

x) Alpinus, *historia naturali Aegypti* T. I.
pag. 14.

y) referente mihi cl. Abildgaard ex itinere
Lusitano nuper reduce.

praeterito certe seculo studio comprimere et incrementum earum impedire curabant z).

Contraria cura ambitum mammorum augeri posse nullum dubium est; quantum vero praeterea Venus quoque praematura eo conferre possit memorabili sane exemplo impuberes et nondum adultae puellae mercenariae docent quae Londinum, praesertim ex vicinis maxime suburbii, confluunt, et quaestum corpore facientes ingenti numero plateas noctu pervagantur.

§. 68.

G e n i t a l i a.

Linnaeo quidem in prolegomenis systematis naturae «genitalium curiosior indagatio abdominabilis displicet:» progressu tamen laboris aliter

z) Comitissa D'Aunoy l. c. T. II. pag. 128.

240 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

aliter eum sensisse evidenter terminologia ejus conchyliorum, imo vel instar omnium venus dione docet, lubrico sane stilo metaphorico ab eo depicta. Ignoscent ergo manes viri summi si et hic, quae de gentilitiis quibusdam varietatibus genitalium memoratu digna visa sunt, succincte enarravero.

Nigritas mentulatiores esse vulgo fertur. Respondet sane huic asserto insignis apparatus genitalium Aethiopis quem in supellectile mea anatomica servo. Num vero constans sit haec praerogativa et nationi propria, nescio a). Venere ardentes femi-

a) Idem de Scotis septentrionalibus qui nunquam bracciati incedunt praedicabat cl. Faust, wie der Geschlechtstrieb der Menschen in Ordnung zu bringen. pag. 52.

De his vero minus recte hoc assertum esse, auctoritate gravissima docui in medicinische Bibliothec T. III, pag. 413.

feminas amplexus Nigritarum aliis
praesferre, dictum est b).

Vice versa etiam Aethiopissas c)
et Mulatas d) maxime ab Europaeis
expeti, relatum accepimus. Caus-
sam praestantiae, quae varia esse
potest, ignoro.

Anne in eo similes Mongolicis e)
et Americanis f) nonnullarum gen-
tium feminis de quibus praedicatur
quod arcta servent muliebria etiamsi
nuptae fuerint imo pepererint.

Con-

b) v. Saar, *Ostindische Kriegsdienste* p. m.

45.

c) Chanvalon, *voyage à la Martinique* p. 61.

Sparrmann *Reise nach dem Vorgebür-
ge der guten Hoffnung* pag. 72.

d) v. *de Werken van W. V. Focquenbroch*
T. II. pag. 421.

e) cl. Georgi, *Beschreibung aller Nationen
des Russischen Reichs* P. II. pag. 220.

f) v. Vespucci, *Lettera a Lorenzo de' Me-
dici* pag. 110. edit. Bandini.

Riolani fil. *anthropographia* p. m. 306.

Q

Contrariam huic pudendorum rationem Kamtschadalicis feminis tribuit Steller g).

Idem plures earum nymphis prolixis et propendentibus insignes esse asserit; quas in Hottentotticis mulieribus in dactyliformes appendiculas abire nonnulli ajunt h). Rectius tamen hic *sinus pudoris*, ut Linnaeus vocabat, in elongatione ipsorum labiorum consistere videtur i), quam quidem artificio deberi fertur k); et quae fabuloso ventrali cutaneo an-

sam

g) Beschreibung von Kamtschatka pag. 299.

h) cfr. W. ten Rhyne, de promontorio bonae spei. Scafus. 1686. 8. pag. 33.

i) v. Hawkesworth's collection T. III. p. m. 388.

Varias icones hujus *Sinus pudoris* in capite bonae spei ad ipsam naturam factas debo liberalitati perill. Banksii. In una earum labia ita elongata 6 pollices cum dimidio, mensurae Rhenolandicae, aequant.

k) v. le Vaillant, voyage dans l'intérieur de l'Afrique p. m. 371.

sam praebuit, quod ab abdomen de-
pendens *l)* obscenas harum femina-
rum partes obtegere creduli aucto-
res putabant *m).*

S. 69.

Crurra.

Porro crurum proportione et ha-
bitu aliquam quibusdam gentibus va-
rietatem esse novimus. Ita v. c. In-
dil longitudine crurum insignes sunt *n),*
Mongoli contra brevitatem eorum *o).*

Hi-

- l)* v. iconem apud F. Leguat, *voyage et aventure* T. II. tab. 13.
- m)* Voltaire fabuloso hocce ventrali cum aliis ejusdem ponderis argumentis utitur ut demonstret Hottentoticam gentem non ad eandem cum Europaeis hominum speciem referri posse. *Lettres d'Amabed* Oper. T. XLV. p. m. 224.
- n)* De la Boullaye - le - Gouz, *voyages et observations* pag. 153.
cl. Kant in cl. Engel *Philosoph für die Welt* T. II. pag. 155.
- o)* Yvo Narbonensis in Matthaei Paris *historia majore*, ex edit. Watsii pag. 530.

244 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

Hibernis feminis femora amplissima esse dicuntur *p*).

Novo-Zelandis crura adeo crassa tribuuntur ut oedematoso videantur *q*).

Alii curva et deformia eadem esse antipodibus hisce nostris ajunt, haecque vitia ipsis positura qua sedere solent, contrahi *r*).

Incurva vero crura apud Calmucos frequentissima tum a ratione cunarum infantilium, tum ab equitatione cui a tenella jam juventute asuescunt, derivantur *s*).

Mire deformes describuntur pedes incolarum terrae *del Fuogo t*)
quos

p) Twiss's *Tour in Ireland* pag. 39.

q) Monneron apud de la Borde, *histoire de la mer du Sud* T. II. pag. 97.

r) G. Forster's *voyage round the world* T. II. pag. 480.

s) cl. Pallas *über die Mongolischen Völkerschaften* T. I. pag. 98.

t) cl. J. R. Forster *Bemerkungen* pag. 225.
„die Füsse haben kein Verhältniss zu dem „Ober-

quos cl. Bougainville Pescheras appellavit *u*).

Praesertim vero Africae quibus-dam populis deformationem crurum pedumque gentilitiam esse, veteres jam annotarunt, maxime de Aegyptiis *w*) et Aethiopibus *x*) ac servis Nigritis *y*). In hodiernorum servorum nigrorum cruribus triplicis generis vitia distinguere oportet, diversis quo-

*„Oberleibe; die Schenkel sind dünn, und
„hager; die Beine gekrümmmt, die Knie
„ausgedehnt, die Zehen einwärts ge-
„kehrt.“*

- u)* *Voyage autour du monde pag. 147. —
„nous les avons nommés Pécherais, parce-
„que ce fut le premier mot qu'ils pronon-
„cerent en nous abordant, et que sans cesse
„ils nous le répétoient.“*
- v)* *Aristoteles, problematum 5. 14. pag.
431. ed. Casauboni.*
- x)* *Virgilii moretum vers. 35 sq.
cfr. conjunctiss. Heyne notae ad h. l.
T. IV. operum Virgilii p. m. 215 sq.*
- y)* *Petronii satyricon c. 102.*

DEG

246 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

quoque caussis tribuenda, valgam
scil. curvationem z) (gall. *jambes
cambrées*), tum invenustam crassi-
tiem a), denique rimas et fissuras
quibus frequenter dehiscere dicun-
tur b).

Cur-

z) cl. Soemmerring über die körperliche Ver-
schiedenheit des Negers &c. pag. 40.

Chavalon voyage à la Martinique
pag. 58. — "cette forme des jambes cour-
bées est assez commune aussi parmi les
„Americains, mais elle est quelquefois
„moins sensible que parmi les Nègres."

a) Albr. Dürer von menschlicher Proportion
fol. T. 3. ed. 1528. — "der Morn ire
„schinbeyn mit dem knie unn füss sind
„zu knorret nit so gut zu sehen als der
„weyssen."

Ramsay on the treatment and conver-
sion of African Slaves p. 217.

b) Allatum mihi est m. Jan. 1789 crus dex-
trum recens, ceteroquin sanissimum Ae-
thiopis pridie Cassellis defuncti, cujus par-
tem adhuc supellex mea anatomica servat,
epidermide plantae pedis mirum in mo-
dum crassa, ramosa et in multifidas lamel-
las dehiscente.

Curva
tribuenda
tentes do
nibus suis
nullæ id
etiam mon

Crass
subinde
fuerit) i
contrah

Fissu
epidermi
aethiopu
arenoso se
dubites ej,

c) Chavalon
d) Et. Allan
e) v. Hier
103.

Curvatio illa maxime positurae tribuenda videtur, qua infantes lactentes dorso matris inhaerentes genubus suis arcte innituntur c). Non nullae id genus deformitates passim etiam morbosas caussas agnoscant d).

Crassitiem pedum (nisi itidem subinde ad pathologiam referenda fuerit) improbo et perpetuo labore contrahi posse, probabile est.

Fissuras denique quibus callosa epidermis praesertim in planta pedis aethiopum dehiscere solet urente arenoso solo contrahi vix est quod dubites e).

§. 70.

c) Chanvalon I. c.

d) Fr. Allamand in *novis actis academiae naturae curiosorum* T. IV. pag. 89.

e) v. Hier. Mercurialis *de decoratione p. m.*
103.

Q 4

248 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

§. 70.

Pedes manusque.

Denique et manus pedesque quibusdam gentibus pro portione singulariter parvos esse curati observatores notarunt.

Fertur hoc v. c. de Indis *f*), Si-nensibus *g*), Kamtschadalis *h*), Es-kimotis *i*), Peruanis *k*), Novo-Hol-lan-

f) „it has been observed of the arms of the Hindoos frequently brought to England, that the grieve of the sabre is too small for most European hands.” cl. Hodges, *Travels in India* pag. 3.

g) Dampier, *suite du voyage autour du monde* pag. 100.

de la Barbinais, *voyage autour du monde* T. II. pag. 62.

Osbeck’s *Ostindisk Resa* pag. 171.

h) Steller l. c.

i) v. post H. Ellis, Dav. Cranz &c. egre-gius astronomus cl. Wales in *philosophical Transactions* T. LX. pag. 109. et cl. Curtis *ibid.* T. LXIV. pag. 383.

k) cl. de Ulloa *Nachrichten &c.* T. II. pag. 92.

landis *l*), et Hottentottis *m*).

Passim artificia huc conferre, Si-nenses seminae struthopodes docent. Verum et vitae generis *n*) victusque rationem iniquam *o*) in culpa esse posse, verosimillimum videtur.

§. 71.

- l*) Watkin Tench's *Account of the Settlement at Port Jackson* pag. 179.
- m*) cl. Sparrmann l. c. pag. 172.
- n*) „*An (American) Indian man is small in the hand and wrist, for the same reason for which a sailor is large and strong in the arms and shoulders, and a porter in the legs and thighs.*” Jefferson in Morse's *American universal Geography* T. I. pag. 87.
- o*) v. Tench l. c. ex observatione gubernatoris Capensis: — “colonel Gordon told me that it indicated poverty, and inadequacy of living. He instanced to me the Hottentots and Caffres; the former fare poorly, and have small hands and feet; the Caffres, their neighbours, live plentifully, and have very large ones.”

§. 71.

*Varietates gentilitiae respectu
staturae.*

Absolutis hactenus quae de relativa proportione et conformatione singularum partium memoratu digniora visa sunt, jam etiam totius staturae varietatem succincte indagare oportet, quo quidem disquisitionis anthropologicae capite vix aliud fabellis et hyperbolicis superlationibus pravaque interpretatione magis deturpatum accepimus; quae tamen hodienum magnam partem adeo refutata aut explanata et ad genuinos fontes reducta sunt ut vix ulteriore mentione, ne dicam per curas renovatas iterata disquisitione, egeant.

Ita v. c. pygmaei veterum Aethiopicis non nisi symbolicam graduum in Nilometro significationem subesse, demonstratum est.

Ita

Ita ossa vaegrandia passim nostro
sub coelo effossa quae praejudicata
opinio quondam gigantibus tribue-
rat, curatiore osteologico studio bel-
luis restituta sunt p). et s. p.

Con-

p) Mirum sane nuperis temporibus Buffo-
nium plura istiusmodi belluarum ossa fos-
silia diversis temporibus et locis eruta,
T. Vto *Supplementi classici* sui operis, de-
novo gigantibus tribuere potuisse. v. c. ea
quaæ a. 1577 prope Lucernam effossa sunt
et hodienum in curia istius urbis servan-
tur, ubi ipse ea lustravi et primo intuitu
elephantina esse agnovi. Meritissimus
contra medicus, immo vero egregius ana-
tomicus, Felix Plater, tum temporis cum
ea monumenta geognostica effossa erant,
studiosissime ea emensus est et contempla-
tus, ipsaque ad humanum gigantem 17
pedum longitudinis pertinuisse summa
fiducia declaravit, et mirandam picturam
colossalem humani sceleti tantæ magni-
tudinis, curatissime fieri fecit, quae in
collegio societatis Jesu Lucernæ adhuc
visitur: memorabili sane exemplo quan-
tum et in tanto viro fuerit imperium
præjudicii, quando semel altas in mente
radices egit, in ipsam sensuum evidentiam.

252 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

Contra vero omnes quae nobis supersunt reliquiae et antiquaria supplex ex quibus staturam priscarum gentium aestumare licet, ut mumiae, ossa et praesertim dentes humani in antiquissimis sepulcretis et urnis reperti *q*), armamenta etc. eo conveniunt ut et eas gentes vix ac ne vix quidem statura sua hodiernas superasse censendum sit.

Est quidem et inter has non infinitanda diversitas gentilitia. Procera v. c. statura inter Europaeas gentes Scanis aut quarundam ditionum Helvetis, v. c. Suitensibus; humilior Lapponibus; in novo orbe majora corpora Abiponibus; humiliora Eskimotis; neutra tamen modum excedentia; et

q) Debeo v. c. liberalitati perill. Bozenhard, consulis generalis Caesarei apud Danos, calvariam et alia ossa provectae aetatis hominis haud ita pridem in antiquissimo tumulo Cimbrico reperta, proportione vero et magnitudine vulgari staturaे nostratum nihilum cedentia.

et in universum nulla inter hodierni orbis nationes respectu statura varietas tam enormis, quin ex vulgatis degenerandi modis et analogis phaenomenis in aliis animantibus mammalibus observandis, explicatu satis facilis fiat.

Binas tantum ejusmodi varietates seorsim tangere oportet, quarum altera excessu altera defectu a statura vulgari humani generis, mirum quantum abhorrere nuperis adhuc temporibus dicta est. Gigantei inquam Patagones Americae maxime australis, et pygmaei Quimotae (*Quimos*) crediti insulae Madagascar monticolae.

§. 72.

Patagones.

Est in extremo Americae australis ad euronotum sitae continente, natio, quae inde a Magalhaensii periplo

254 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

riplio Europaeis innotuit, qui nomen ipsi compositum indiderunt Pata-gonum, quod scil. eos vicinis *Chonis* cognatos censebant, pedes autem eorum pellibus camelii guanaco involuti brutorum hirsutis pedibus, quos *patas* hispanice vocant, similes essent. Proprium vero et indigenum ipsis nomen *Tehueletarum*.

De hisce ergo vulgo sic dictis Patagonibus primus Anton. Pigafetta itineris Magalhaensii socius in narratione sua finxit esse gigantes Europaeis statura duplo maiores r). Ab eo inde tempore per bina cum dimidio secula, relationes de itineribus ab Europaeis in istam novi orbis plagam institutis tam mira inconstantia quoad notitias de Patagonibus sibi invicem repugnant et contradicunt, ut, instar omnium, exemplo monitorio ad

r) v. Ej. *viaggio atorno il mondo* ap. Rasmusum T. I. (edit. 4.) pag. 353 b.

ad cautionem et diffidentiam in usu
itinerariorum esse possint.

Adeant quorum interest diversas
istas relationes et anthropologorum
de iisdem sententias perlustrandi et
comparandi, infra citatam auctorum
decadem s). Nobis vero in praesen-
tiarum sufficiat ea tantum conseculta-
ria proponere quae omnibus invicem
pon-

s) *Buffon, histoire naturelle, T. III. et Sup-
plement, T. V.*

(*De Brosses*) *histoire des navigations
aux terres australes T. I.*

(*cl. de Pauw*) *Recherches sur les Ame-
ricains T. I.*

*cl. Ortega, in viage del comand. By-
ron al rededor del mundo, traduc. del
Ingles.*

Robertson's history of America T. I.

*cl. Zimmermann geographische Ge-
schichte des Menschen T. I.*

cl. J. R. Forster Bemerkungen.

(*Com. Carli-Rubbi*) *Lettere America-
ne T. I.*

(*cl. Pennant*) *of the Patagonians.*

*Relacion del ultimo viage al Estrecho
de Magallanes en 1785 y 86.*

256 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

ponderatis et critica face illustratis,
verisimillima videntur.

Stirps ergo est hominum neutram
quam gigantea longitudine etsi pro-
cero corpore et magis adhuc lacer-
toso et toroso habitu *t)* conspicuo-
rum. Proceritatis mensuram quidem
in tanta relationum variante am-
biguitate neutram certo definire
licet; ex auctoritate testium fide dignissimorum tamen vix ultra dimidi-
um supra sextum pedem mensurae
anglicae ascendit: quae eo minus pro
prodigio habenda, cum et aliis Amer-
icae (praesertim australioris) stir-
pibus

t) Tales enim uno ore a veracissimis aut-
optis describuntur.

Tales quoque erant qui Sec. XVI^{to} ad
finem vergeente in Hispaniam allati sunt;
soli et unici, quantum ego quidem no-
vi, quos Europa unquam vidit Patagones.

Vidit hos ipsos Sevillae, magnus et
vere classicus peregrinator van Linscho-
ten, et de iis dicit: — “waren wel ge-
„statueert ende grof van ledē” &c.

pibus indigenis staturam valde proceram esse pridem constet, maxime, sicubi, ut verisimillimum est, de iis valet quod de priscis Germanis Tacitus praedicat, nullis nempe aliis aliarum nationum connubiis infectos, propriam et sinceram et tantum sui similem gentem servare.

Nomades sunt aequē ac Terrae del Fuego incolae aliaeque Americae australis gentes errores; hinc non mirū si ab Europaeis qui ad unas easdemque quidem istius terrae oras, sed diversis temporibus, appulerunt, non semper ejusdem procerae stirpis homines visi sunt.

Ab altera vero parte etiam non admodum difficile intellectu quomo^do fabula de giganteis Patagonibus ortum ducere potuerit.

Primo enim animis inhaerebat vetus traditio de gigantibus orbis veteris,

R

teris, quidni ergo prodigiorum in novo orbe avidi itineratores de iis quoque cogitassent cum revera proceros et lacertosos homines tum etiam mirae longitudinis sepulcra u), et passim pone ea singularis magnitudinis ossa reperabant w).

Acce-

u) cfr. Ed. Brown's *Travels* p. m. 50. — "Mr. Wood, who has made very accurate maps of the streights of Magellan &c. told me, that he had seen divers graves in the Southern parts of America near four Yards long, which surprized him the more, because he had never seen any American that was two Yards high, and therefore he opened one of these long sepulchres from one end to the other, and found in it a man and a woman, so placed, that the woman's head lay at the man's feet, and so might reasonably require a Tomb of near that length."

w) equorum scil. quorum sceleta prope sepulcreta cognatorum erigunt. v. Falkner, *Beschreibung von Patagonien* p. m. 149.

In universum vetustissimus mos, et qui apud diversissimas gentes invaluit, equos heroum simul cum horum funere inhumandi, postmodum errori ansam praet

Accedere poterat in Hispanis consilium, ejusmodi relationibus alias Europaeas gentes a navigatione per fretum Magellanicum deterrendi *x*); in his vero tum panicus terror, tum jactandi libido, qualis et currente adhuc seculo auctorem belgicae narrationis de Roggeweinii periplo induxit ut paschatis insulae in mari pacifico incolas pro gigantibus duode-

præbtere potuit ut ista equina ossa pro giganteis haberentur.

Ita v. c. in Sibiricis vetustissimis sepulcris equorum ossa inveniuntur: v. I. G. Gmelin, *Reisen T. III.* pag. 313.

Imo et in christianorum equitum sarcophagis, medio quod vocant aevo in templis sepulchorum, praeter ipsorum sceletos et arma, equina quoque ossa passim reperta sunt. v. Dorville, *Sicula* pag. 148.

x) v. Jo. Winter in *Hakluyt's collection T. III.* pag. 751.

it. Sir John Narborough's *voyage to the Streights of Magellan* p. m. 90.

cim pedum longitudine venditaret y).

§. 73.

Quimotae.

Vetus est fama praeterito jam seculo a classico auctore Steph. Flacourt pro fabuloso figmento declarata, dari in montosis interioribus insulae Madagascar gentem, statura quidem pygmaeam, animo vero mire bellicosam, reliquis incolis subitaneis invasionibus molestam etc. *Quimos* istos homunciones vocabant s. *Kimos*.

Defen-

y) v. Anon. *tweejaarige Reyz rondom de wereld* Dordr. 1728. 4.

Longe veracior et accuratior contra Behrensius (professione libarius, *ein Lebküchler - Geselle*) qui eidem itineri interfuit, in *Reise durch die Süd-Länder und um die Welt*, Francof. 1737. 8. ubi pag. 87. paschatis insulae tunc primum detectae incolas vocat tantum “*wohlgestalt, stark von Gliedern*”.

Defensores hic rumor denuo natus est nostris temporibus gubernatorem Modave et botanicum celebrem Commerson. Quodsi vero in relationibus eorum de iis discesseris quae uterque fando tantum accepit, et quae ipsa non una in re inter se repugnant, reliquum unice eo reddit quod gubernator iste servam aliquam emerit pumilam, pro Quimota ipsi venditam, colore pallido, mammis depresso et brachiorum ad genua fere pertingentium longitudine conspicuam. At enim vero cl. Baro de Clagny qui per integrum fere mensem in eadem navi cum ipsissima hacce pygmaea versatus est luculenter monstravit non nisi mala conformatio et morbosa constitutione eam nanam fuisse, macrocephalam, stupidam, et quae confusam vocem redderet etc. quibus omnibus ego quidem fere persuadeor ut valetudinem ejus ad Cretinismum referam, cum haec symptomata in Cretinis occurrant; ita ut

et brachiorum longitudo in multis eorum et nominatim in Salzburgen-sibus expressis verbis ab observato-ribus notata sit.

Contra cl. Sonnerat universam eam traditionem acute ita interpretatus est, ut de *Zaphe-Racquimus-sis* intelligenda sit, sensis nempe principibus stirpis quae istius insulae provinciam Manatan inhabitat, quos quidem principes ab auctore stemmatis derivant qui pumilio fuerit, quod et barbarum nomen modo dictum innuit z).

S. 74.

z) cl^{mo} Pallas ortum duxisse videntur Quimotae ex hybrida quadam generatione. v.
Ej. *Observations sur la formation des montagnes* pag. 14. ubi de Aethiopum origine: — “il n'est point nécessaire de re- „courir ici à une mésalliance de l'espèce „humaine, comme il semble qu'en est arri- „vée une pour produire les montagnards „longi-manes ou Quimos du Madagascar.”

S. 74.

De caussis staturaे gentilitiae.

Dantur itaque neque gigantum integrae gentes neque pygmaeorum. Varietas autem staturaे gentilitia quam supra (§. 71.) tetigimus arctioribus pro portione limitibus circumscripta videtur, quam quae inter alia animantia domestica passim observatur (§. 29.): et ex iis quae de caussis degenerandi exposita sunt, haud difficulter intelligi poterunt.

Conferre siquidem huc clima (§. 34.) vel praeter tot alia argumenta Lappones docent cum Hungaris collati, quae binae unius stemmatis coloniae vario sub coelo variam quoque staturam adeptae sunt.

Victus (§. 35.) quoque magnam esse potentiam ad staturam sive augendam sive imminuendam physiologia aperte docet.

R 4

Hinc

Hinc v. c. procerum corpus nobilium Otaheitae incolarum victui cui indulgent lautiori tribuitur a).

Contra barbararum quarundam gentium staturam per generationum series sensim decrevisse postquam abusui aquae vitae s. spiritus ardentis adsuetae sunt, relatum accepimus b).

Porro et pubertatis terminus variis gentibus varius hic nominandus venit, eatenus sane ad staturam gentilitiam faciens, ut, qui diutissime impuberes permanent, hacce continentia (quod pridem de priscis Germanis notavit Caesar) staturam alant; cum contra praematuram venerem proceritati corporis obesse ab acutissimis auctoribus vario et remotissimo sub

a) v. cl. J. R. Forster, *Bemerkungen p. m. 236.*

b) De accolis barbaris freti Hudsonis, v. H. Ellis *Reise nach Hudson's Meerbusen pag. 201.* Umfreville über den gegenwärtigen Zustand der Hudsonsbay pag. 21.

sub coelo uno consensu observatum
sit c).

Conservatur porro gentibus statura propria, si minime aliarum adventibus et hospitiis miscentur: uti ab altera parte sensim gentilitia statura per generationum series mutatur postquam aliarum nationum, alias statura, connubiis infectae sunt d).

Denique vero et hereditariae dispositioni magnam esse potestatem in staturam prolis, haud inficianda exempla docent familiarum aut proceritate aut humilitate statura insignum.

§. 75.

c) cfr. v. e. post tot alios, de Kamtschadalis, cl. Behm in Cook's *voyage to the northern hemisphere* T. III. pag. 372.

de Otaheitis, Cook in Hawkesworth's *collection* T. II. p. m. 187.

de Sumatraniis, cl. Marsden pag. 41.

d) Maupertuis, *Venus physique* p. m. 131.

R 5

§. 75.

Varietates generis humani fabulosae.

Infinita sunt quae inde ab Herodoto ex variis fontibus, Aristeo maxime, Ctesia et Megasthene, a Cosmographis narrata accepimus de gentibus monstriferae plane figurae, Arimaspis v. c. unoculis; Cynamolgis, caninis capitibus; Monoscelis, singulis cruribus; sylvestribus hominibus ad Imaum, aversis post crura plantis; etc. e).

His quidem diutius immorari non hujus loci est; etsi ceterum nec utilitate nec voluptate careat indagatio rerum, quae hujusmodi figmentis assam praebuerint; valet enim et in anthropologico hocce studio quod de reliqua historia naturali constat, vix ullam in ea unquam relatam fuisse fabel-

e) cf. Jo. Alb. Fabricii diss. *de hominibus orbis nostri incolis &c.* Hamb. 1721. 4.

fabellam tam absurdam et ineptam, quin veri aliquid eidem subesse reperiatur, hyperbolica tantum exag-
geratione aut prava interpretatione deturpatum f).

Unicum tamen ex prodigiorum ista farragine in medium proferre li-
ceat exemplum, toties scil. repetitae famae de *gentibus caudatis*, utpote
quas a multifariis et longe diversae aetatis auctoribus iterum iterumque assertas accepimus g).

§. 76.

De gentibus caudatis rumor.

Et primus quidem Plinius, post eum Ptolemaeus et Pausanias cauda-
tarum

f) ita v. c. conjunctiss. Heyne fabulosas re-
lationes de hermaphroditis Floridae ad genuinos fontes revocavit in *Commentation.
soc. reg. scient. Gottingens.* T. I. pag. 39.

g) Nuperrimus caudatorum heminum pa-
tronus et assertor extitit cl. Monboddo in
utro-

268 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

tarum Indiae gentium mentionem fecerunt; tum medio quod vocant aevu denuo assertae a Geographo Nubiensi, Marco Polo Veneto, aliis recentioribus denique temporibus plures itinerum auctores similia retulerunt de variis Indici archipelagi insulanis caudatis *h*); alii de ejusmodi Russiae cuiusdam provinciae incolis *i*; de aliis alii *k*).

Curatius vero pensitatis hisce assertis exiguum ponderis ipsis inesse facile deprehenditur.

Pleri-

utroque opere, scil. *of the origin and progress of language* T. I. p. m. 234. et *antient Metaphysics* T. III. pag. 250.

h) v. praeter auctores mox citandos, Harvey *de generatione animalium* p. m. 10. de Borneensibus.

i) Rytschkow, *Orenburgische Topographie* T. II. pag. 34.

Falk, *Beyträge zur Kenntniß des Russischen Reichs* T. III. pag. 525.

k) v. c. in ins. Terra del Fuego. v. tab. geograph. apud Alons. d' Ovaglie, *Relazione del Regno di Cile* Rom. 1646. fol.

Plerique auctores enim non nisi
fando ab aliis notitiam acceperant.

Tum vero negari nequit pleros-
que eorum testium qui avtòpsiam rei
jactant per se jam valde sublestae
fidei esse l).

Porro autem ipsae eorum circa
hoc momentum relationes, suspecto
modo inter se variant m).

Con-

l) v. c. de Nicobaricis, ineptarum fabel-
larum plenissima *Beskrifning om en Re-
sa genom Asia, Africa &c.* af N. Matthss.
Köping (*Skeps-Lieut.*) p. m. 131. quam
tamen summae fidei relationem vocat Lin-
naeus, in litteris ad cl. Monboddo *of the
origin of language* l. c.

Dav. Tappe, *15jährige ostindische
Reisebeschreibung* pag. 49. de Sumatrānis.

m) cfr. v. c. de Formosanis caudatis tri-
gam testium, qui se ipsos avtoptas di-
cunt Jo. Strauss, Jo. Ott. Helbig, et El.
Hesse.

Ille, *Reisen* p. m. 32. “Ein Formo-
saner von der Sud-Seite mit einem
Schwanz,

Contra vero cordatissimi et curatissimi earum regionum indagatores aut de monstroso isto prodigo silent; aut incolarum auctoritate freti nude pro fabuloso figmento declarant n).

Alii denique expresse monent quid erroneae famae ansam prae-
buerit:

v. c. appendix pendula dorsalis
vestimentorum o);

aut

„Schwanz, einen guten Fus lang, und
„rauch mit Haaren bewachsen.“

Iste, in *Ephem. Naturae curiosor.* Dec.
I. ann. IX. pag. 456. — “caudae calvae
„assimilabantur porcinis.”

Hic, *Ostindische Reisebeschreibung* p.
m. 216. — “Unter andern unsren Sla-
„ven bey dem Bergwerk hatten wir auch
„eine Slavin, welche gleich einer schänd-
„lichen Bestien mit einem kurzen Stiel
„oder Ziegenschwanz über dem Hintern
„ausgeschändet war.”

n) ita de Philippinicis cl. le Gentil, *voya-
ges dans les mers de l'Inde* T. II. pag. 52.

o) Nic. Fontana on the Nicobar Isles in *Asi-
atik Researches* T. III. pag. 151.

aut simiae caudatae anthropomorphae p).

Adeo ut ne unicum quidem extet gentis caudatae exemplum genuinum

p) Hinc vulgatissima icon, toties repetita, et vulgo pro homine caudato exhibita primitus non nisi genuinam simiam caudatam referebat; quam vero postmodum alter auctorum ab altero ita mutuavit, ut quivis fere simul paulo humaniore eam redderet. Martini nempe in versione sua Buffoniani operis suam iconem ex Linnaei amoenitatibus depromsit; hic ex Aldrovando, hic ex Gesnero; qui ipse suam ex germanica quadam descriptione terrae sanctae desumisse refert; cuius quidem auctorem tacet, quem tamen esse Bern. de Breydenbach facile agnovi; utpote qui in editione principe operis sui (*Reys in das gelobte Land*) Moguntiae 1486 impressa, animalium quorundam exoticorum in terra sancta sibi visorum figuras exhibit, et inter has ipsissimam quoque de qua agimus, iconem, satis accuratam, simiam referentem vere quadrumanam, hallicibus nempe a reliquis digitis pedum remotis &c. quae vero postmodum delineatorum qui apographum sumebant, incuria, demum in humanam figuram bimanam transmutata est.

num plurium fide dignorum testium avtoptarum consensu firmatum; imo ne quidem unius saltem *familiae* quae monstrosa ista anomalia insignis fuerit, cum tamen alias exempla familiarum monstrificarum, quibus v. c. sexti digiti exuperantia per generationes hereditaria est, in vulgus nota sint.

De *singulis* vero hominibus, qui sparsim hinc illinc etiam inter Europeos monstrosa ad coccygem ex crescentia insigniti visi sunt, hic, non magis quam de innumeris aliis monstrosis partibus, sermonem esse posse, per se facile intelligitur.

§. 77.

Varietas gentilitia ex morbosa affectione.

Supra jam (§. 38.) de eo respectu dictum est, quo et morbosa intemperies habitum animalium, et maxime

me quidem colorem ita mutat, ut hereditaria dispositione per longas generationum series propagata, sensim in alteram quasi naturam abeat, et in nonnullis animantium speciebus singularibus et constantibus varietatis ortum praebat. Notissima excitavimus exempla varietatis niveae muris domestici et cuniculi, utpote quorum niveum vellus et roseae pupulae certo certius morbidae intemperiei, leucaethiopae scil. debentur.

Eadem quidem affectio passim etiam in genere humano observatur. Verumtamen magis sporadice, certe nullibi tanta frequentia et constantia quanta in brutis quae modo diximus animantibus occurrit, qua nempe in peculiarem et copiosissimam varietatem eorum degeneravit.

Nihilominus tamen et humana ista leucaethiopia paucis tangenda est. Sed paucis inquam, ipsam eam

S ob

274 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

ob caussam quod in homine vix peculiarem varietatem constituere dicenda sit, tum et quod ea repetere pigeat, quae alias jam de memorabili isto morbo disputavimus q).

§. 78.

Leucaethiopia humana.

Ad cachexias referenda videtur affectio; binis symptomatibus pathognomonicis iisque perpetuis conspicua.

Alterum horum symptomatum singulari cutis colore, vitiose albido, partim ad ruborem non naturalem accedente, imo et passim levioris leprae habitum praese ferente r), tum vero pilorum et pubis albedine anomala

q) *commentation. soc. Reg. scientiar. Gottingens.* T. VII. pag. 29. et *medicinische Bibliothek* T. II. pag. 537.

r) cf. v. c. Hawkesworth's *collection* T. II. p. m. 188.

mala constat, non nivea hac ut in senibus, neque pulchre subflava et in cinericium paulo vergente ut in tot nostratibus quos ideo flavos (gall. *Blondins*) vocant, sed gilva potius, colori tremoris lactis (angl. *cream-colour*) quodammodo comparanda.

Alterum visus organa occupat, eaque pigmento fusco orbat, quod sani oculi membranas aliquot internas obducit, et absorptioni nimiae lucis destinatum, ad recte beneque videndum summi momenti est. Hinc iris oculi leucaethiopum pallide rosea, et semipellucida, pupula autem intensiore rubedine splendens, sardae s. carneolae pallidioris colori similis.

Singulare vero constantia bina haec symptomata invicem consentiunt, ita ut, quantum mihi quidem innotuit, nunquam oculorum iste peculiaris rubor solus et absque vitiosa

illa albedine comae et reliquorum pilorum visus sit. Saepius vero pupillarum ruborem ab observatoribus non animadversum esse non mirum, cum reliqua quae diximus symptomata magis in oculos eorum incidenter, leucaethiopes vero lucis minus patientes palpebras plerumque conniventes habeant.

Semper *connatus* morbus est, nunquam, quod novi, post partum acquisitus.

Semper *insanabilis*; quippe oculis unquam pigmentum fuscum post partum demum subnatum esse ne unicum quidem exemplum extat.

Non raro *hereditarius* existit; falso enim leucaethiopes steriles et sive ad generandum sive ad conceputum inepti a nonnullis dicti sunt.

Verum in universum morbi hujus memorabilis notitiam multifariis erroribus mire deturpatam accepimus.

mus. Ita v. c. alii haesitarunt anne leucaethiopia pro vere morbosa affectione habenda sit; alii eam cum cretinismo, alii cum simiae satyri historia male confuderunt; alii non nisi intra tropicos eam affectionem visam esse etc. temere asseruerunt.

*Quanquam enim utique primum inter Aethiopes observata fuerit, ideo quod in nigra gente cutis et capillorum albedo omnium maxime oculos ferire oportebat, hincque ea affectio- ne correptis leucaethiopum (gall. *Négres blancs*) nomen datum sit (quos homines Batavi in India orientali contemptim insecti lucifugi nomine *Kackerlacken* appellant, Hispani *Albiños*, Galli *Blafards*, etc.); tantum tamen abest unice inter nigritas, imo vel in torrida saltem zona eam occurrere, ut potius nullam humani generis varietatem, nullam terrarum orbis partem, ad eum morbum producendum ineptam esse, certo certius constet.*

S 3

Mihi

278 SECTIO III. DE GENERIS HUM.

Mihi ipsi enim jam sedecim exempla innotuerunt leucaethiopum in variis Germaniae nostrae provinciis natorum s). Tum in reliqua Europa alia inter Danos t), Anglos u), Hibernos w), Gallos x), Helvetos y), Italos z), Archipelagi insulatnos

s) plurium notitia datur in *medicinische Bibliothek* T. III. pag. 161. sq.

t) ibid. pag. 170.

u) Benj. Duddell's *Supplement to his Treatise on the Diseases of the Horny-coat.* Lond. 1736. 8. pag. 19.

it. desideratissimus Jo. Hunter on certain parts of the animal oeconomy pag. 206.

w) C. Perceval in *Transactions of the Irish Academy* T. IV. pag. 97.

x) le Cat de la couleur de la peau humaine pag. 103.

y) *medicinische Bibliothek* T. I. pag. 545.

z) De Sabaudicis quos et ipse descripsi v. el. Saussure *voyages dans les Alpes* T. IV. p. m. 303.

Venetum memorat Bourguet in *Lettres philosophiques sur la formation des sels* pag. 163.

Medio-

n sedecim ex-
icaethiopum in
trae provincis
reliqua Euro-
, Anglos u),
, Helve-
tiaj insula-
nos
itinnische Bi.
to his Tre-
Hornj-coat;
unter on cer-
conomy pag.
of the Irish
u humaine
pag. 545.
escripsi v.
pes T. IV.
t in Lettres
ion des sels
Medio-

nos *a*), Hungaros *b*). Porro extra
Europam inter Arabes *c*), Malab-
aros *d*), Madagassos *e*), Caffros *f*),
Nigritas (tam in ipsa Africa natos
quam inter Creolicos novi orbis Ae-
thio-

Mediolanensem dissecuit cl. Buzzi v.
Ej. *dissertazione sopra una varietà parti-
colare d'Uomini bianchi Eliofobi*. Mediol.

1784. 4.

Romae similem se vidisse puellam re-
tulit mihi cl. Jo. Hawkins.

- a)* Ex relatione ejusdem quem modo citavi amicissimi Hawkins qui binos fratres leuc-
aethiopes 12 circ. annorum, in priore suo itinere Archipelago et maris interni versatus in ins. Cypro viderat, Larnicae natos.
- b)* Mich. Klein *Natur - Seltenheiten von Un-
garn*. Pressb. 1778. 8. pag. 15.
- c)* Ledyard in *Proceedings of the African
association* pag. 45.
- d)* *Tranquebarische Missions - Berichte* Con-
tin. XLVI. pag. 1239. et alias.
- e)* Cossigny in *Histoire de l'Acad. des sc. de
Paris* a. 1744. pag. 13.
- f)* de la Nux, ejusdem historiae ac. Paris.
a. 1760. pag. 17.

thiopes *g*). Tum et inter Americanos isthmi Dariensis *h*) et Brasiliae *i*). Denique inter barbaros oceani Indici et pacifici insulanos; v. c. in Sumatra *k*), Bali *l*), Amboina *m*), Manilla *n*), Nova-Guinea *o*), insulis amicorum *p*) et Societatis *q*).

Imo

- g)* Ex silva observatorum avtoptarum trigam saltem nuperorum citasse sufficiat:
Oliv. Goldsmith, *history of the Earth*
T. II. pag. 240.
h) Buffon *Supplement à l'histoire naturelle*
T. IV. pag. 559. cum icono.
i) et cl. Arthaud in *Journal de physique*.
Oct. 1789.
j) Wafer's *description of the Isthmus of America* ed. 2. pag. 107.
k) de Pinto ap. Robertson, *history of America* T. II. p. m. 405.
l) cl. van Iperen in *Verhandelingen van het Bataviaasch Genootschap* T. I. pag. 314.
m) Valentyn *Beschryving van Amboina* T.
II. pag. 146.
n) Camelli in *philosophical Transactions* T.
XXV. pag. 2268.
o) Argensola, *Conquista de las islas Malucas*. pag. 71.

Imo vero neutiquam humano generi propria est haec de qua agimus affectio, verum et in multis aliis calidi sanguinis utriusque classis animantibus, observata. Ex mammalibus enim praeter vulgatissima exempla cunicularum, murium, furorum, et equorum, (in quibus quaternis animalium speciebus affectio ea temporis progressu in alteram quasi naturalram abiisse videtur (§. 38.),) innovuerunt mihi ejusmodi simiae *r*), sciuiri *s*), ratti *t*), criceti *u*), saviae *w*), tal-

- p*) Cook's *voyage to the northern hemisphere* T. I. pag. 381.
- q*) Hawkesworth's *collection* T. II. p. m. 99 et 188.
- r*) Sir Rich. Clayton in *Memoirs of the Soc. of Manchester* T. III. pag. 270.
- s*) Wagner *histor. natur. Helvetiae* pag. 185. Gunnerus ad Leem de *Lapponibus Finmarchiae* pag. 207.
- t*) Gesner *de quadrupedibus* p. m. 829.
- u*) donavit me ejusmodi criceto auctor classicæ de eo animalculo monographiae, cl. Sulzer.
- w*) cl. Boddaert *naturkundige Beschouwing der Dieren* T. I. pag. 210.

talpae *x*), didelphides *y*), martes *z*), mustelae *a*), et capreoli *b*).

Ex avibus autem corvi *c*), merulae *d*), fringillae canarienses, perdices *e*), gallinae et pavones.

Memorabile autem ne unum quidem, quod sciam, exemplum hujus affectionis in ullo frigidi sanguinis animanti observatum esse.

§. 79.

x) Id. ibid.

y) Id. l. c.

z) Kramer *elench. animalium Austr.* pag. 312.

a) Boddaert l. c.

b) Themel in *Obererzgebürgischen Journal Freyberg*, 1748. 8. P. I. pag. 47.

c) ex relatione amicissimi Sulzer.

d) Jo. Hunter *on certain parts of the animal oeconomy* pag. 204.

e) Buffon, *histoire naturelle des oiseaux* T. II. pag. 416.

§. 79.

Ad hanc sectionem epilogus.

Et haec quidem de caassis modis que quibus genus humanum respectu coloris, aut structurae, aut proportionis, aut statura corporis etc. in varietates degenerat, sufficiant: in quorum quidem enarratione nullum quod sciam intactum reliqui momentum quod ullo modo ad dirimendam celebrem quaestionem de unica tantum pluribusve in isto genere speciebus conferre potest. Jam ergo quomodo ea ipsa post universam hanc disquisitionem ad naturae veritatem componenda sit, sequenti sectione videamus.

SECTIO

SECTIO IV.

GENERIS HUMANI VARIETATES
QUINAE PRINCIPES,
SPECIES VERO UNICA.

§. 80.

Innumerae generis humani varietates insensibili gradatione invitram consfluunt.

Uti ab una parte in universo quem hactenus absolvimus recensu genuinarum generis humani varietatum ne unicam quidem invenimus quae non, (quod quidem penultima Sectio docuit) etiam inter alia callidi sanguinis animantia, praesertim domestica, imo vero plerumque longe luculentius adhuc et insignius qua-

si

si sub oculis nostris contingat et ex manifestis degenerationis caussis ortum ducat; ita ab altera (quod superiore Sectione expositum est) nulla earum existit, sitve coloris, sitve vultus, staturali etc. tam singularis quin cum aliis ejusdem ordinis, insensibili transitu ita confluat ut omnes eas non nisi relativas esse, non nisi gradu ab invicem differre, aperte pateat.

Hinc et non mirum in tali confluxu non nisi arbitrariam divisionem et partitionem istarum varietatum locum habere.

§. 81.

*Quinae varietates principes generis
humani constitutae.*

Cum tamen et inter arbitrarias ejusmodi partitionum rationes altera alteri utique praestare dicenda et praefferenda sit, omnibus diu et cu-
rate

rate ponderatis, universum, quo ut
hactenus nobis innotuit, genus hu-
manum aptissime ad ipsius naturae
veritatem in *quinas* sequentes varie-
ties principes dividi posse mihi vi-
detur; nominibus

- A) *Caucasiae,*
- B) *Mongolicae,*
- C) *Aethiopicae,*
- D) *Americanae,*
- et E) *Malaicae*

designandas et ab invicem distin-
guendas.

Caucasiam ob caussas infra enar-
randas pro primigenia habendam pri-
mo loco posui.

Haec utrinque in bina ab invicem
remotissima et diversissima extrema
abiit, hinc nempe in *Mongolicam*,
illinc in *Aethiopicam*.

Medi-

Medios vero inter istam primigeniam et hasce extremas varietates locos tenent reliquae binae:

Americana nempe inter Cau-siam et Mongolicam.

Malaica inter eandem istam Caucasiā et Aethiopicā.

§. 82.

Characteres et limites harum va-rietalium.

Sequentibus autem notis et descriptionibus quinae istae varietates in universum definiendae videntur. Quarum tamen recensui duplex monitum praemittere oportet, primo nempe ob multifariam characterum per gradus diversitatem non unum alterumve tantum sufficere, sed plurimis junctim sumtis opus esse; tum vero neque ipsum huncce charac-
rum

rum complexum adeo constantem esse quin innumeris exceptionibus in omnibus ac singulis hisce varietatibus obnoxius sit. Interim vero eundem tamen ita conceptum esse ut *in universum* satis planam et perspicuum earum notionem exhibeat.

Colo
(\$. 43.)
coloris
(\$. 62.)

facie
modice
naso an
parvo (

denti
maxillae
(\$. 62.)

labii (j
liter explica
dato (\$. 56.)

In unive
quam ex no
judicio maxim
iam censem

A) Var.

A) Var. *Caucasia.*

Colore albo, genis rubentibus
(\\$ 43.) capillo subfuscō aut nucei
coloris (\\$ 52.) capite subgloboso
(\\$ 62.)

facie ovali, rectiore, partibus eius
modice distinctis, fronte planiore,
naso angustiore, leviter unco, ore
parvo (\\$ 56.)

dentibus primoribus utriusque
maxillae ad perpendiculum positis
(\\$ 62.)

labiis (praesertim inferiore) mol-
liter explicatis, mento pleno rotun-
dato (\\$ 56.)

In universum ea vultus specie
quam ex nostratium de symmetria
judicio maxime venustam et formo-
sam censemus.

T

Per-

290 SECTIO IV. GENERIS HUM.

Pertinent ad primam hancce varietatem Europaei (exceptis Lappoibus et reliqua Finnica progenie) tum Asiani occidentales usque ad Obi fl. ad Caspium mare et Gangem. denique Africæ borealis incolae.

B) Var.

B) Var. *Mongolica.*

Colore gilvo (§. 43.)

capillo nigro, rigidiore, recto et
raro (§. 52.)

capite quasi quadrato (§. 62.)

facie lata, simulque plana et de-
pressa, partibus ideo minus distinctis
sed quasi confluentibus.

glabella plana, latissima,

naso parvo, simo.

genis fere globosis, extrorsum
eminentibus.

palpebrarum apertura angusta,
lineari.

mento prominulo (§. 56.)

Complectitur haec varietas reli-
quae Asiae incolas (exceptis Malais

T 2

ex-

292 SECTIO IV. GENERIS HUM.

extremae peninsulae Transgangetanae) tum Finnicoe Europae refrigerae populos, Lappones etc. et ex America maxime boreali latissime diffusam Eskimotarum gentem inde a Beringii freto ad extremam usque habitatam Groenlandiam.

C) Var. *Aethiopica*.

Colore fusco (§. 43.)

capillo nigro et criso (§. 52.)

capite angusto, a lateribus compresso (§. 62.)

fronte gibba, fornicata.

ossibus jugalibus antrorum prominentibus.

oculis magis eminentibus.

naso crasso et cum mandibulis porrectis quasi confuso (§. 56.)

limbo alveolari angustiore, antrorum elongato.

dentibus primoribus superioribus oblique prominentibus (§. 62.)

labiis (praesertim superiore) tumore impletis.

mento retractiore (§. 56.)

Multi cruribus valgis (§. 69.)

Ad hanc varietatem reliqui, praeter boreales, Africani.

T 3

D) Var.

D) Var. *Americana*.

Colore cuprino (§. 43.)

capillo nigro, rigidiore, recto et
raro (§. 52.)

fronte brevi.

oculis profundius locatis.

naso subsimo, attamen promi-
nente.

In universum facie lata quidem,
malis eminentibus, sed non plana et
depressa, verum partibus ejus, si a
latere spectatur, magis elaboratis et
quasi profundius exscalptis (§. 56.)

frontis et verticis forma plurimis
arte efficta (§. 62.)

Haec varietas reliquae (praeter
Eskimotas) Americae incolarum.

E) Var.

E) Var. *Malaica.*

Colore badio (§. 43.)

capillo nigro, molliore, cincinato, denso et ubere (§. 52.)

capite modice angustato,
fronte subtumida (§. 62.)

naso pleniore, latiusculo, quasi
diffuso, apice crassiore, ore magno
(§. 56.)

mandibula superiore aliquantum
prominente (§. 62.) attamen parti-
bus faciei, a latere spectatae, satis
proslientibus et ab invicem distinctis
(§. 56.)

Concipit haec ultima varietas ma-
ris pacifici insulanos simul cum Ma-
rianarum, Philippinarum, Molucca-
rum, Sundaicarum insularum et Ma-
laccae peninsulae incolis.

§. 83.

Aliorum auctorum divisiones varietatum generis humani.

Verum aequum videtur aliorum quoque auctorum, qui genus humानum in varietates distribuerunt, sententias succincte exhibere, ut lectribus facultas detur easdem invicem comparandi, ponderandi, et delectum earum quae maxime arrideant, habendi.

Evidem primus omnium, quod sciam, periculum fecit Anonymus quidam seculo praeterito versus finem vergente, qui humanum genus in quatuor stirpes dispescit: scil. 1. universae Europae, sola Lapponia excepta: tum Asiae australis, Africæ borealis, et universae Americae. 2. reliquæ Africæ. 3. reliquæ Asiae cum insulis versus Vulturum positis. 4. Lapponum f).

Leib-

f) in *Journal des Scavans* a. 1684. p. 133.
cfr.

Leibnitius nostri continentis hominum quatuor ordines statuit. Bin nos nempe extremos, 1. Lapponum inquam et 2. Aethiopum; totidemque medios; 3. orientalem nempe alteram (Mongolicam), 4. alteram occidentalem (Europaeis similem) g).

Linnaeus vulgatam sequutus geographiam, homines in 1. Americanum rubrum, 2. Europaeum album, 3. Asiacum luridum et 4. Afrum nigrum dividit h).

Buffonius sex hominum varietates distinxit 1. Lapponicam s. polarem. 2. Tataricam (quo nempe nomine ex vulgari loquendi ratione Mongolicam

cfr. Rob. de Vaugondy fil. *nouvel Atlas portatif* Paris. 1778. 4. tab. 4.
g) apud Feller in *otio Hanoverano* pag. 159.
h) inde ab a. 1735 per omnes operis immortalis editiones. Subjunxit cl. Gmelin editioni nuperae, a se curatae, meam divisionem T. I. pag. 23.

T 5

298 SECTIO IV. GENERIS HUM.

cam appellavit), 3. Asiae australis, 4. Europaeam, 5. Aethiopum, 6. Americanam *i).*

Inter eos qui tres gentes primitivas humani generis pro numero filiorum Noachi statuunt, in primis laudandus venit cl. Gubernator Pownall qui, quantum equidem novi, omnium primus in hoc studio ad formam gentilitiam craniorum attendit. Stemmatata ea secundum colores principes dividit in 1. album, 2. rubrum, et 3. nigrum. medio ex his cum Mongolos tum Americanos complectitur, utpote quod, praeter alias characteres, et craniorum figuraione et capillorum habitu invicem convenient *k).*

Abb.

i) Senas hasce varietates egregie describit, imo vero vivido quasi penicillo depingit cl. Herder, classico opere, *Ideen zur Philosophie der Geschichte der Menschheit* T. II. p. m. 4 - 68.

k) cf. *a new collection of voyages &c.* Lond. 1767. 8. T. II. pag. 273.

Abb. de la Croix homines dividit in albidos et nigros. Illos autem denuo in 1. albos proprie sic dictos. 2. badios (*bruns*). 3. gilvos (*jaunatres*). et olivaceos *l*).

cl. Kant ab Avtochthonibus subfuscis (*weisse von brünetter Farbe*) quatuor varietates derivat: 1. candidam Europae borealis. 2. cuprei coloris Americanam. 3. nigram Sene-gambiae. 4. olivaceam Indicam *m*).

cl. Jo. Hunter M. D. septem varietates recenset: 1. nigrorum hominum, Aethiopum nempe, Papuarum etc. 2. subnigrorum Mauritaniae et capitis bonae spei incolarum. 3. cupreorum, Indiae orientalis. 4. rubrorum, Americanorum. 5. fusco-rum,

l) v. Ej. *Geographie moderne* T. I. pag. 62.
ed. 5. it. Vaugondy l. c. tab. 3.

m) tum in cl. Engel *Philosoph für die Welt* T. II. tum in *Berliner Monats-Schrifte* 1785. T. VI.

300 SECTIO IV. GENERIS HUM.

rum, Tatarorum, Arabum, Persarum, Sinensium etc. 6. subfuscorum, Europaeorum meridionalium v. c. Hispanorum etc., Turcarum, Habessinorum, tum et Samojedarum Lapporumque. 7. alborum, Europaeorum reliquorum, tum et Georgianorum, Mingreliorum et Kabardinorum n).

cl. Zimmermann iis accedit qui ab origines generis humani in montosam planitatem Scythico-Asiaticam inter fontes Indi, Gangis et Obi fluminum ponunt, et dehinc varietates derivat 1. Europae. 2. Asiae borealis et Americae maxime septentrionalis. 3. Arabiae, Indiae et archipelagi Indici. 4. Asiae Euronoto obversae, Sinae, Coreae etc. Aethiopes sive a prima sive a tertia harum varietatum ortum suum duxisse viro cl. verisimile videtur o).

cl.

n) *Disput. de hominum varietatibus.* Edinb.

1775. pag. 9.

o) ditissimo opere, *Geographische Geschicke des Menschen &c.* T. I.

cl. Meiners omnes gentes ad binas stirpes refert: 1. venustarum et 2. turpium (*schöne und häßliche*): illas albas, has obscure coloratas (*dunkelfarbige*). Venusta stirpe concipit Celticos, Sarmaticos et orientales populos. Turpi contra reliquum quia late patet genus humanum *p).*

cl. Klügel quatuor stirpes distinguit. 1. primitivam Avtochthonum montosae quam modo diximus plantie Asiae, ex qua derivat incolas universae reliquae Asiae, universae Europae, Americae maxime septentrionalis, et Africæ borealis. 2. Nigritarum. 3. Americanorum (praeter istos maxime septentrionales). 4. insularum oceani australis *q).*

cl. Metzger binas varietates principes tanquam extrema constituit

1. al-

p) v. Ej. *Grundriss der Geschichte der Menschheit* ed. 2. Lemgov. 1793. 8.

q) cf. Ej. *Encyclopädie T. I.* pag. 523. ed. 2.

1. album hominem Europae incolam,
tum borealium Asiae, Americae et
Africæ regionum. 2. nigrum s. Ae-
thiopem reliquæ Africæ. Transi-
tum inter utramque facere Asiacos
reliquos, Americae meridialis inco-
las et insulanos oceani australis r).

§. 84.

*De quinis generis humani varieta-
tibus annotationes.*

Verum ad nostram humani gene-
ris varietatum quinionem redeun-
dum. Omnes quidem ac singulos
quos cuivis eorum tribuimus charac-
teres superiore sectione sigillatim
indagavimus. Jam autem ad calcem
opusculi, coronidis loco, sparsas ad-
huc quasdam annotationes ad quam-
vis eorum in universum attinentes,
subnectere liceat.

§. 85.

r) v. Ej. *Physiologie in Aphorismen* pag. 5.

§. 85.

A) *Varietas Cauca s i a.*

Nomen huic varietati a Caucaso monte, tum quod vicinia eius et maxime quidem australis plaga pulcherrimam hominum stirpem, Georgianam foveat *s*); tum quod et omnes physiologicae rationes in eo conspirent, in eandem regionem, si uspiam, primos humani generis autochthones verisimillime ponendos esse.

s) Ex nube testium avtoptarum unicum eumque classicum citasse sufficiat Jo. Chardin, T. I. p. m. 171. — “Le sang de Géorgie est le plus beau de l’Orient, et je puis dire du monde. Je n’ai pas remarqué un visage laid en ce pays-là, parmi l’un et l’autre sexe: mais j’y ai vu d’angeliques. La Nature y a répandu sur la plupart des femmes des graces qu’on ne voit point ailleurs. Je tiens pour impossible, de les regarder sans les aimer. L’on ne peut peindre de plus charmans visages, ni de plus belles tailles, que celles des Géorgiennes. &c.”

se. Primo enim loco eam venustissimam ut vidimus (§. 62.) cranii formam p[re] se fert ista stirps, ex qua, tanquam ex figuraione media et primigenia, reliquae utrinque usque ad ultima bina extrema (hinc scilicet Mongolicum, illinc contra Aethiopicum) simplicissima gradatione fluunt.

Tum vero eadem albo colore est, quem itidem pro primitivo generis humani habere licet, cum ex eo, ut supra exposuimus (§. 45.) facilis in fuscum degeneratio sit, longe difficilior contra ex fusco, (quando nempe hujus pigmenti carbonacei secretio et praecipitatio (§. 44.) semel inveterata radices egit,) in candidum.

§. 86.

B) *Varietas Mongolica.*

Eadem quam quondam vulgo, sed ambiguo et vago sensu, Tataram

cam vocabant *tj*, quae quidem denominatio in ipso quod agimus varietatum generis humani studio, miris erroribus ansam praebuit: ita ut v. c. Buffonius ejusque sequaces appellatione ista seducti characteres gentilitios Mongolorum, a priscis auctoribus mutuatos *u*) qui eos sub Ta-

~~tarorū~~ ~~in~~ ~~multis~~ ~~et~~ ~~diversis~~ ~~nominib~~ ~~ta~~ ~~tarō~~

v) de origine erroneae hujus confusionis, unde Tatarorum nomen ad Mongolicas gentes transferri cepit, cfr. Jo. Eberh. Fischer *conjecturae de gente et nomine Tatarorum* inter Ej. *quaestiones Petropolitanas* pag. 46. it. Ej. *Sibirische Geschichte* T. I. pag. 28. 142.

u) Primarium fontem, ex quo toties repetita descriptio Mongolorum, sub nomine Tatarorum in nuperos historiae naturalis auctores derivata est, reperi in epistola Yonis cuiusdam Narbonensis Clerici a 1243. Vindobonae ad Giraldum archiepiscopum Burdegensem data, et a coaetaneo suo Mattheao Paris monacho Albanensi anglo *historiae* quam vocat *majori* inserta, pag. 530. ed. Londin. 1686. fol. Agit ea epistola Yonis *de horribili vastatione inhumanae gentis, quam Tartaros vocant*, hosque sequenti-

tarorum nomine descripserant, in ipsos genuinos Tataros (ad primam quam diximus varietatem procul dubio pertinentes), erronee transtulerint.

Ceterum Tatari, utique per Kirgisas affinesque populos cum Mongolis eadem ratione confluunt, qui per Tybetanos *w)* ad Indos, per Eski-

bus depingit verbis: “*Habent autem Tar-
tari pectora dura et robusta, facies ma-
cras et pallidas, scapulas rigidas et ere-
ctas, nasos distortos et breves, menta
proëminentia et acuta, superiorem man-
dibulam humilem et profundam, dentes
longos et raros, palpebras a crinibus us-
que ad nasum protensas, oculos incon-
stantes et nigros, aspectus obliquos et
torvos, extremitates ossosas et nervo-
sas, crura quoque grossa, sed tibias
breviores, statura tamen nobis aequales;
quod enim in tibiis deficit, in superio-
ri corpore compensatur.*”

w) Ita sane mihi ex imaginibus Tybetano-
rum concludere licet a magno artifice
Kettle ad ipsam naturam depictis et a
cl. Warr. Hastings mihi monstratis.

Eskimotas ad Americanos, imo et quodammodo per Philippinos insulanos *x)* ad Malaicae varietatis homines, transire dicendi sunt.

S. 87.

C) *Varietas Aethiopica.*

Haec varietas, praesertim quod colore, longissime a nostrate abesset, plurimos induxit ut cum faceto quidem ast male physiologice docto Voltaire eam pro peculiari generis humani specie haberent. Verum non opus est refutationi eorum hic loci diutius immorari cum jam superiore sectione luculenter patuerit ne unicum quidem esse characterem Aethiopibus adeo proprium et communem, quin ab una parte et passim inter

x) Perfecte medium hujusmodi vultum prae se ferebat Philippensis Indus quem vi- yum ap. cl. Alex. Dalrymple Londini vidi.

ter alias hominum varietates obser-
vetur *y*); et quin ab altera etiam
multi Nigritae eodem carere visi sint:
nullum denique qui non et in hac
hominum varietate insensili gradatio-
ne cum vicinis confluat, quod cuivis
patet qui vel paucorum hujus varie-
tatis stemmatum, v. c. Fularum, Wu-
lufarum et Mandingonum differen-
tiat et quomodo ipsis hujus differen-
tiae gradationibus sensim ad Mauros

et

y) Iis quae superiore sectione de hoc argu-
mento uberius disputata sunt, unicum
hoc addere liceat, fuligini similem pulvis-
culum quem in fuscorum hominum ~~ente~~
distinguere licet, minime, ut quibusdam
auctoribus visum est, tantum Aethiopum
muco Malpighiano proprium esse, cum
perfecte eundem, etsi magis sparsum et
minus aequaliter distributum, in tot Indi-
cis nautis quos Lascaros vocant obser-
vaverim; in Indica autem femina Bom-
bayi nata, quae mihi in famulitio dome-
stico est, eandem fuliginem in facie et
brachiis temporis progressu sensim eva-
nescere videam, superstite ceteroquin et
intemerato castanei coloris praecipitato
carbonaceo, sub epidermide effuso.

et Arabes accedant, curatius ponderaverit.

Quod vero de Aethiopibus assertum est, proprius eos a simiis abesse quam alias homines, hoc quidem eo sensu lubens concedo, quo v. c. suis domesticae varietatem solidungulam (§. 30.) proprius ad equum accedere dici potest, quam reliquas sues: parum tamen in universum ponderis inesse relativae hujusmodi comparationi vel ex eo patet, quod vix ulla sit ex reliquis quoque generis humani varietatibus principibus, cuius non unus alterve populus itidem, et quidem a curatis observatoribus, quoad vultum cum simiis collatus sit; quod v. c. de Lapponibus z), Eskimotis.

z) Hinc v. c. Regnard descriptionem Lapponum his verbis concludit: “voilà la description de ce petit animal qu'on appelle „Lapon, et l'on peut dire qu'il n'y en a „point après le singe, qui approche plus „de l'homme.” Oeuvres T. I. pag. 71.

U 3

310 SECTIO IV. GENERIS HUM.

tis *a*), Caaiguis Americae australis *b*), et insulae Mallicolo incolis *c*), expressis verbis relatum accepimus.

§. 88.

D) *Varietas Americana.*

Mirum sane et indignum quanta et qualia figmenta de hujus varieta-

tit

a) Eskimota Attuiock cuius ad vivum depictam imaginem perillustri Banks debeo, cum primum Londini simiam videret, comitem suum cl. Cartwright obstupe-scens interrogabat: “*Is that an Esquimaus?*” et hic relationi suae subjungit: “*I must confess, that both the colour and contour of the countenance had considerable resemblance to the people of their nation.*”

b) “*iam simiis similes quam hominibus*” eos dicit Nic. del Techo, *relatione de Caai-guarum gente p. m. 34.*

c) de his cl. J. R. Forster inquit in *Bemerkungen* pag. 217. “*Die Bewohner der Insel Mallikollo scheinen unter allen Menschen, welche ich je gesehn, die mehrreste Verwandschaft mit den Affen zu haben.*”

tis characteribus gentiliis quondam divulgata sint.

Viris barbam negavere quidam *d)*, mulieribus alii purgationem menstruam *e)*. Alii Americanis omnibus et singulis unum eundemque colorem *f)*, alii perfecte similem vultum *g)* iisdem tribuebant.

Americanos non natura imberbes esse hodie unanimi consensu observatorum accuratorum et veridicorum ita evictum est, ut supervacufero poeniteat laboris quo antehac testium silvam concessi *h)*, quorum te-

d) v. c. cl. de Pauw in *Recherches philosophiques sur les Americains* T. I. pag.

37.

e) v. Schurigii *parthenologiam* pag. 200.

f) v. c. Home in *Sketches of the history of Man* T. I. pag. 13.

g) cfr. Robertson's *history of America* T. II. p. m. 404.

h) paucos e multis jam ante plures annos citavi in *Göttingischem Magazin*, anni 2^{di} P. VI. pag. 419.

312 SECTIO IV. GENERIS HUM.

testimoniis confirmatur, tum per universam Americam inde ab Eskimotis usque ad incolas Terrae del fuego dari incolarum stemmata quae utique barbam alunt; tum vero de ceteris imberbibus certo certius constare quod studio et artificiis eandem sibi eradicent et evellant, eundem in modum qui et apud tot alias gentes, Mongolicas praesertim *i)* et Malaiacas *k)*, invaluit,

Tenuem et raram utique Americanis barbam esse aequa ac tot Mongoli-

i) v. praeter tot alios J. G. Gmelin Reise durch Sibirien T. II. pag. 125. "Man findet nicht leicht bey einem Tungusen so wie bey allen diesen Völkern, einen Bart. Denn sobald sich derselbe einfindet so raufen sie die Haare aus, und bringen es endlich dahin dass keine mehr nachwachsen."

k) cfr. v. c. de Sumtranis cl. Marsden; de Magindanis Forrest; de Pelew-insulanis Wilson; de Papuis Carteret; de incolis insularum navigatorum Bougainvile &c.

golicis nationibus omnes novimus.
Ideo autem non majori jure imberbes
vocarentur, quam si raripilos homi-
nes plane calvos appellares.

Qui ergo natura sua imberbes
putarunt Americanos in eundem in-
ciderunt errorem qui veteres induxit
ut aves paradiseas, quarum exuvias
pedes abscindi solent, natura sua
apodes esse sibi aliisque persuade-
bant.

Alter fabulosus rumor quod nem-
pe Americanae mulieres menstruum
tributum non solvant, exinde ortum
duxisse videtur, quod Europaei no-
vum orhem invisentes, etiamsi innu-
meras tantum non plane nudas se-
quioris sexus incolas viderint, num-
quam tamen purgationis istius inqui-
namenta in ipsis observaverint ^{l)}: cu-
jus vero rei duplicem fuisse caussam

pro-

^{l)} Lery, *voyage fait en la terre du Bresil*
p. m. 270.

U 5

probabile est; partim nempe quod apud istas Americae gentes feminae quamdiu menstruatae sunt, felici praejudicio pro venenatis quasi habentur, et a sociali consortio arcentur, inque remotioribus tuguriolis e hominum conspectu remotae tamdiu benefico ipsis otio fruantur *m*): partim vero etiam laudatam ipsarum corporis munditiem et modestam crurum commissuram eo conferre ut nulla catameniorum vestigia in oculis incurant, annotatum est *n*).

Quod vero colorem hujus varietatis cutaneum attinet, ab una parte supra jam monitum est, neutiquam eum adeo constantem esse quin et utique passim ad fuscum usque ludat (§. 43); ab altera vero facile tum ex climatis Americani ratio-

ne

m) cfr. v. c. Sagard, *voyage du pays des Hurons* pag. 78.

n) van Berkel's *Reisen nach R. de Berbice und Surinam* pag. 46.

ne o), tum ex degenerationis legibus, ad verisimillimum Americanorum ex Asia boreali ortum applicatis p), causae patent, quare non tam ingentibus coloris diversitatibus obnoxii esse possint, quam reliquae avtochthonum Asiaticorum propagines, qui veterem incoluere orbem.

Eadem fere de vultu Americanorum valent. Riserunt jam curatissimi avtoptae ineptam, nisi jocularis fuerit, quorundam hyperbolent, qua omnibus novi orbis incolis faciem adeo eandem esse asseruerunt ut qui unum viderit, omnes se vidisse dicere possit q) etc. Docent contra

tum

o) v. cl. Zimmermann *geographische Geschichte des Menschen* T. I. pag. 87.

p) v. cl. Kant, in *Teutschen Mercur* a. 1788. T. I. pag. 119.

q) v. Molina *sulla storia naturale del Chili*. pag. 336. "Rido fra me stesso, quando leggo in certi scrittori moderni riputati diligenti osservatori, che tutti gli Americani hanno un medesimo aspetto, e che ,,,quan-

316 SECTIO IV. GENERIS HUM.

tum a summis artificibus profectae imagines Americanorum, tum avtoptarum fide dignissimorum testimonia, et in hac humani generis varieta te aequa ac in aliis utique vultus varietatem occurrere r): etsi in uni-
yer-

„quando se ne abbia veduto uno, si possa
„dire di avergli veduti tutti. Codesti au-
„tori si lasciarono troppo sedurre da cer-
„te vaghe apparenze di somiglianza pro-
„cedenti per lo più dal colorito, le quali
„svaniscono tosto che si confrontano gl'in-
„dividui di una nazione con quelli dell'al-
„tra. Un Chileno non si differenzia me-
„no nell'aspetto da un Peruviano, che
„un' Italiano da un Tedesco. Io ho ve-
„duto pur dei Paraguaj, de' Cujani, e dei
„Magellanici, i quali tutti hanno dei li-
„neamenti peculiari, che li distinguono
„notabilmente gli uni dagli altri.”

- r) Ita v. c. ut vel ex australi America pauca exempla proferam, Caaiquos simis naribus describit Nic. del Techo; vicinos contra Abipones non raro aquilino naso insignes dicit Mart. Dobrizhoffer; Peruanis angustum et aduncum nasum tribuit cl. Ulloa; Chilensibus aliquantum latum Molina; Terrae del Fuego insulanis valde depresso G. Forster.

versum ea figuratio gentilitia pro fundamentali ejus habenda sit quam supra (§. 56.) ipsi tribuimus. Proprius eam a Mongolica abesse primi jam qui novi orbis continentem visitarunt Europaei recte annotarunt s), quod quidem novum pondus addit verisimillimae sententiae Americanos ex Asia boreali advenisse, et a Mongolica gente ortum suum duxisse. Repetitis autem post diutina intervalla vicibus, quibus variae tam physicae et geogenicae quam politicae catastrophae ansam dare potuerunt, eas migrationes contigisse probabile est; hincque, si conjecturae in hisce indagationibus locus conceditur, ratio probabiliter derivanda, cur Eskimotae longe magis adhuc quam reliqui Americani Mongolicum istum vul-

s) v. Lettere di Amer. Vespucci pag. 9. edit.
Bandini. — “non sono di volto molto
„belli, perchè tengono il viso largo, che
„voglion parere al Tartaro.”

vultum prae se ferant *t*)? partim nempe quod longe serius, nuperiore catastrophe pulsi, ex Asia boreali accesserint *u*); partim quod clima novae, quam nunc habitant, terrae pristinae patriae climati maxime homogeneum sit. Imo vero ni graviter fallor eidem quam supra tetigimus (§. 57.) climatis ad vultum gentilitium sive conservandum sive restituendum potentiae tribuendum, quod alterius Americae extremi frigidi habitatores, ut freti Magellanici barbari accolae, ad pristinum vultum Mon-

t) quod tum in binis craniis Eskimotarum e colonia Labradorica Nain, quae collectionem meam ornant, tum in imaginibus horum barbarorum ab egregiis artificibus ad vivum depictis, quas liberalitati generosissimi Banksii debeo, luculentissime coram video.

u) Robertsonii enim paradoxa opinio qui Eskimotas a Normannis derivabat, in *history of America* T. II. p. m. 40. hodie num vix seria refutatione eget.

golicum denuo proprius accedant et
quasi relabantur *w).*

§. 89.

E) *Varietas Malaica.*

Uti Americani respectu habitus gentilitii medium quasi locum tenent inter varietatem medium humani generis, quam Caucasiam diximus, et alteram ex binis extremis, scilicet Mongolicam; ita Malaica similem ab ista media varietate transitum facit ad alteram extremam, nempe Aethiopicam.

Malaicam eam appellare licet,
quod longe plerique hujus varietatis homi-

w) Hinc v. c. classicus Argonauta et egregius observator avtoptes, Linschotanus, accolas freti Magellanici sibi visos, quoad physiognomiam, vultum, colorem, capillos et barbam cum Samojedis comparat, sibi ex celebri suo itinere ad fretum Nassovicum notissimis. in notis ad Acostam p. m. 46 b.

homines, praesertim qui Indicas insulas Malaccae viciniores, tum et Sandwichias, societatis, et amicorum incolunt, imo vero inde a Malambis Madagascariae usque ad passchatis insulae habitatores Malaico idiomate utantur *x*).

Interim tamen et hi ipsi tantopere inter se per varios venustatis et reliqui habitus corporei gradus differunt, ut non defuerint qui v. c. ipsos Otaheitenenses in binas ab invicem diversas stirpes (*races*) dividerent *y*), alteram nempe colore pallidiore, statura proœra, vultu ab Europaeorum facie vix

x) Primum docente hoc perillustri Banksio in Hawkesworth's *collection* T. III. p. m.

373.

tum post eum cl. Bryant in Cook's *voyage to the Northern hemisphere* T. III. Append. N°. 2. ad pag. 528.
et cl. Marsden in *Archæologia* T. VI.

pag. 154.

y) v. c. cl. Bougainville, in *voyage autour du monde* p. m. 214.

ac ne vix quidem distinguendo; alteram contra statura mediocri, colore et vultu parum ab eo Mulatorum diverso, capillis crispis etc. z). Haec posterior ergo proxime ab iis hominibus abest qui insulas magis ad occasum in oceano pacifico positas incolunt, e quibus praesertim novarum Hebridarum insulani sensim accedunt ad Papuas et Novo-Hollandos, qui denique ipsi tam insensili transitu cum Aethiopica varietate confluunt, ut si lubuerit ad eam ipsam, in ea quam agimus varietatum distributione, non inepte referri possint.

§. 90.

z) Hinc et jam immortalis de Quiros, qui societatis insulas primus detexit, eam varietatem hominum insulas oceanii pacifici habitantium curate distinxit, cum alios albidos diceret, alios vero Mulatis, alios Aethiopibus compararet. v. cl. Dalrymple *collection of voyages to the South-pacific Ocean* T. I. pag. 164.

§. 90.

Conclusio.

Est enim et heic idem insensibilis transitus quo et aliae varietates ut vidimus invicem confluunt, et qui, collatus cum iis quae superioribus libelli sectionibus de caussis modisque degenerandi et analogis degenerationis phaenomenis in aliis animantibus domesticis disputata sunt, ultimo ad eam conclusionem dicit, quae ex principiis physiologicis ope criticae zoologicae ad naturalem generis humani historiam applicatis, sponte fluere videtur, *nullum inquam superesse dubitationi locum quin, omnes ac singulas, quotquot hactenus innotuerunt hominum varietates, ad unam eandemque speciem verisimilime referre liceat.*

TA-

TABULARUM EXPLICATIO,

TAB. I.

Schema synopticum exhibet ad illustrandam *normam verticalem*, de cuius ratione et in studio anthropologico usu pag. 204. dictum est.

Fig. 1. respondet figurae 1^{mae} tabulae II.

Fig. 2. figurae 3^{tiae} istius tabulae subsequentis, et

Fig. 3. ejusdem figurae 5^{tiae}.

T A B. II.

Crania collectionis meae quina selectissima adumbrat, ad totidem generis humani varietatum principalium diversitatem demonstrandam, de qua pluribus pag. 206.

Fig. 1.

Tungusae est, et quidem ex iis qui vulgo a *rangiferis* appellantur. (*Rehnthier-Tungusen*). Nomen ipsi erat *Tschewin Amureew* ex *Gilgegirskio* stemmate nato, qui 350 leucarum Russicarum (Verstas vocant) distantia ab urbe Bargusin degebat, anno vero 1791 sibi ipsi gulam fregit, ideoque cl. Schilling, chirurgus exercitus primarius Werchnelldinski illinc mittebatur, ut de laesione mortis caussa, ex lege disquireret, qui cranium avtochiri reportavit et generosissimo L. B. de Asch transmisit.

Fig.

Fig. 2.

Caput est ducis *Caribaei* ex insula Sti Vincentii ante octennium ibi defuncti, cuius ossa desiderante per illustri Banksio, Baroneto, effodi curavit cl. Anderson, horti regii in ista insula praefectus.

Fig. 3.

Feminae juvenis *Georgianae*, quae nuperiore bello Turcico a Russis capta, et Moscoviam translata, illic cum morte subitanea obiisset, causam ejus legali sectione ex munericis officio indagavit cl. Hiltbrandt, anatomes Professor apud Moscovenses dignissimus; qui caput osseum ob extimam formae elegantiam curate servavit et Aschio per illustri Petropolini misit.

Fig. 4.

O-tahitae cranium, quod generosissimi Banksii rogatu retulit fortis

X 3

tis et animosus Navarchus, Guil. Bligh, ex memorabili itinere redux, quo artocarpi incisae stirpes ex Societatis insulis oceanii australis in Indias occidentales felicissimo successu transportavit,

Fig. 5.

Aethiopissae Guineensis, Batavi cuiusdam concubinae, quae aetatis anno 28vo Amstelodami diem suum obierat; ubi anatomico cultro eam subjeoit cl. Steph. Jo. van. Geuns, Prof. med. Ultrajectinus meritissimus.

IN.

INDEX.

SECTIO I.

DE HOMINIS A CETERIS ANIMALIBUS DIFFERENTIA.

I) Proprietates corporis humani quodad conformacionem externam. pag. 4.

A. Statura erecta. 5.

B. Pelvis humana lata et depressa. 13.

Nates subglobosae. 15.

Directio vaginae muliebris. 16.

Hymen. 19.

Obiter de nymphis et clitoride. 20.

I N D E X.

C. Homo animal *bimanum*. 21

Simiae contra et affinia animalia,
quadrupana. 23.

D. Dentium humanorum proprietates. 26.

Reliqua quae exteriori homini propria vi-
dentur, ut corpus depile &c. 27.

II) Memorabiles corporis hu-
mani proprietates respectu
fabricae internae. 31.

A. Partes internae quibus homo caret. ib.

Panniculus carnosus. 32.

Rete mirabile. ib.

Musculus suspensorius oculi. ib.

Allantois. 33.

Pancreas Asellii. ib.

Ductus hepatico - cystici. ib.

Corpus Highmori. ib.

Membrana nictitans. ib.

Ligamentum suspensorium colli &c.
ib.

Os intermaxillare. 34.

B. Par.

I N D E X.

B. Partium quarundam hominis internarum ab iis aliorum mammalium differentiae. 41.

Proportio cerebri ad nervos. 42.

Acervulus glandulae pinealis. 43.

Situs cordis. 44.

Peculiaria tubi alimentarii humani.
45.

et muliebrium. ib.

Vesicula umbilicalis embryonis. ib.

III) Homini propria respectu
functionum oeconomiae
animalis. 46.

Teneritudo telae mucosae. ib.

hac homo omni climati aptus fit. 48.

Tardum hominis incrementum. ib.

Serotinus vitæ humanae terminus.
49.

Statura hominis matutina vespertinam excedens. ib.

Homini nullum ad venerem statutum anni tempus. 50.

I N D E X.

Praerogativa pollutionum nocturnarum. ib.

Fluxus menstruus. 51.

IV) Quae homini respectu animae facultatum propria sunt. 52.

Rationis usus. ib.

inventionis genius. 54.

homo animal instrumentificum. ib.

Loquela inventum. 55.

obiter de risu et fletu. 56.

V) Morbi maxime memorabiles homini proprii. 57.

VI) Brevis recensus eorum, quibus vulgo, ast falso, hominem a brutis differre putarunt. 62.

Oculorum vicinitas. 63.

Cilia in utraque palpebra. ib.

Nasus prominens. ib.

Au-

I N D E X.

- Auriculae immobiles. ib.
Organon tactus. ib.
Uvula. 64.
Ructus. ib.
et quod homo saginari nequeat. ib.
-

S E C T I O   I I .

D E   C A U S S I S   M O D I S Q U E   Q U I -
B U S   A N I M A L I U M   S P E C I E S   D E G E -
N E R A N T ,   I N   U N I V E R S U M .

Praemissa disquisitio: quid sit *species* in zoologia. 66.

A. Phaenomena principalia degeneratio-
nis brutorum animalium. 74.

Color. 75.

Pilorum textura. 76.

Statura. 77.

Figura et proportio partium. 78.

Craniorum praesertim formae. 79.

B. Caus-

I N D E X.

- B. Caussae degenerationis. 81.
Nodus formativi potentia. 82.
Clima. 88.
Victus. 93.
Vitae genus. 96.
Generatio hybrida. 98.
Hereditariae proprietates ex mor-
bosa intemperie. 103.
Quaestio problematica: anne et mu-
tilationes aliave artifia nativis
animalium varietatibus ansam
praebere possint? 106.
Cautelae in scrutinio caussarum de-
generationis observandaæ. 109.
-

SECTIO III.

DE CAUSSIS MODISQUE QUIBUS HUMANUM GENUS DEGENER- VIT, IN SPECIE.

- Color cutaneus. 115.
ejus sedes. ib.
varietates coloris gentilitiae. 119.
caus-

I N D E X.

- caussae hujus varietatis. 122.
praesertim nigredinis aethiopum.
127.
de creolis. 137.
de mulatis. 139.
cutis fusca maculis candidis varie-
gata. 150.
similes coloris cutanei mutationes
singulares. 155.
aliae quaedam cutis proprietates
gentilitiae. 161.

Capillorum cum cute consensus. 164.
varietates capillorum principes gen-
tilitiae. 166.

Irides oculorum cum capillorum colore
consentientes. 170.
colores principes oculorum. 172.

Facies gentilitia. 174.
ejusque varietates. 176.
harumque caussae. 182.

Craniorum forma gentilitia. 197.
animadversiones in lineam facia-
lem Camperi. 200.

I N D E X.

- norma verticalis* ad characteres gentilitios craniorum definiendos. 203.
varietates craniorum gentilitiae. 206.
caussae harum varietatum. 211.
- Dentium varietates aliquot gentilitiae.
224.
earumque caussae. 226.
- Auriculae. 232.
- Mammae. 235.
- Genitalia. 239.
- Crura. 243.
- Pedes manusque. 248.
- Varietates gentilitiae respectu staturae.
250.
Patagones. 253.
Quimotae. 260.
de caassis staturae gentilitiae. 263.
- * * *
- Varietates generis humani *fabulosae*.
266.
de gentibus caudatis rumor. 267.
- Va-

I N D E X.

* * *

Varietas gentilitia ex *morbosa* affectio-
ne. 272.

Leucaethiopia humana. 273.

S E C T I O   I V.

GENERALIS HUMANI VARIETATES
QUINAE PRINCIPES, SPECIES
VERO UNICA.

Innumerae generis humani varietates in-
sensili quidem gradatione invicem con-
fluunt. 284.

Quinae tamen earum principes distin-
guuntur. 285.

- viz A) *Caucasia*
B) *Mongolica*
C) *Aethiopica*
D) *Americana*
et E) *Malaica.*

Cha-

I N D E X.

Characteres et limites harum varietatum. 287.

Aliorum auctorum divisiones varietatum generis humani. 296.

De quinis hic constitutis varietatibus annotationes quaedam: 302.

de Caucasia. 303.

de Mongolica. 304.

de Aethiopica. 307.

de Americana. 310.

de Malaica. 319.

Conclusio. 322.

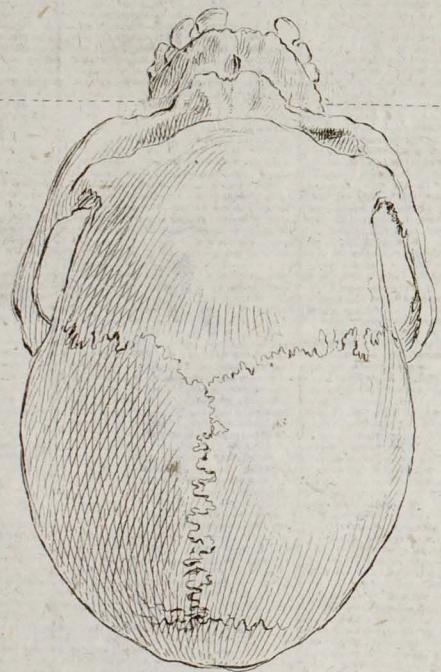
Tabularum explicatio. 323.

E r r a t a.

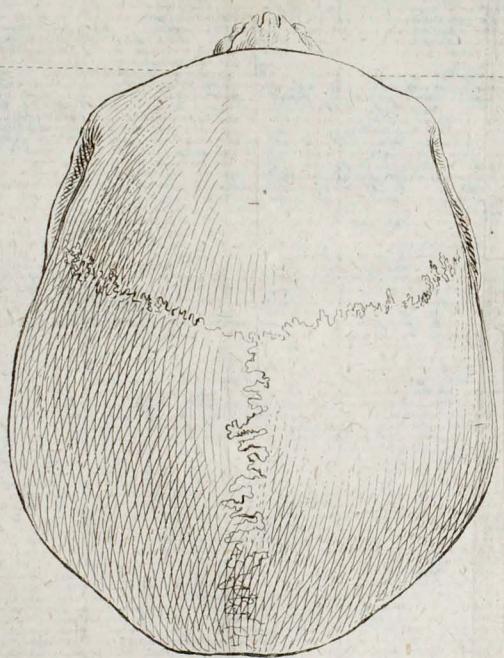
p. 28. l. 13. *lege* anthropomorphas. p. 102. l. 14. —
immutando. p. 192. l. 8. — sorghum. p. 197. l. ult. —
Sculls. p. 244. l. 16. — *Fuego.* p. 263. l. 12. — poterit.
p. 299. l. 5. — et 4. olivaceos.

3

Aethiopisae

2

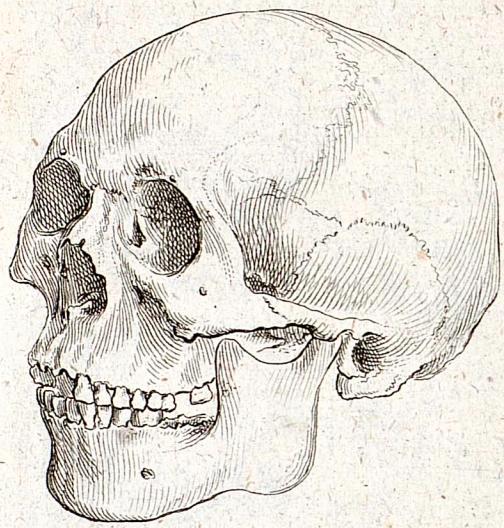
Feminae Georgianae

1

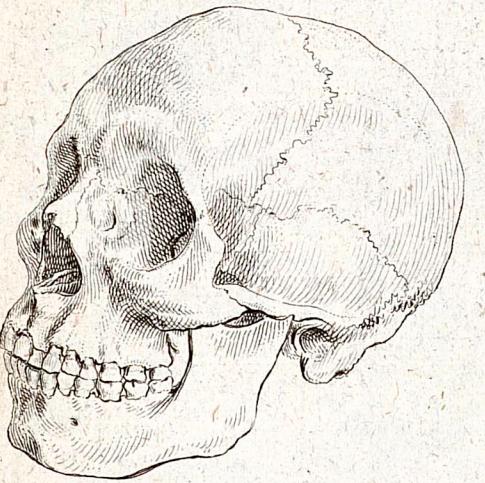
Tungusae

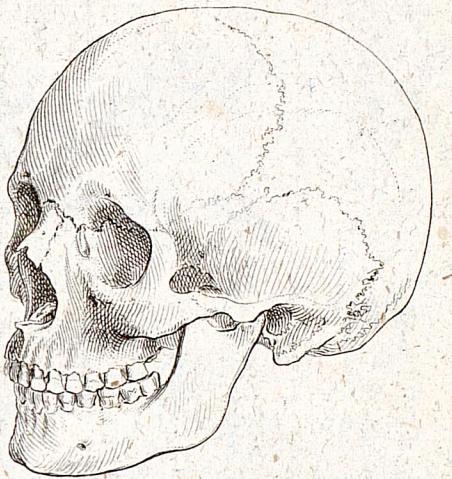
1

Tungusae

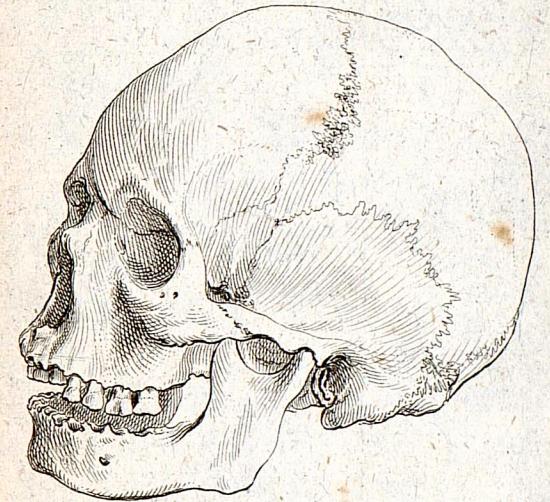
2

Caribaci

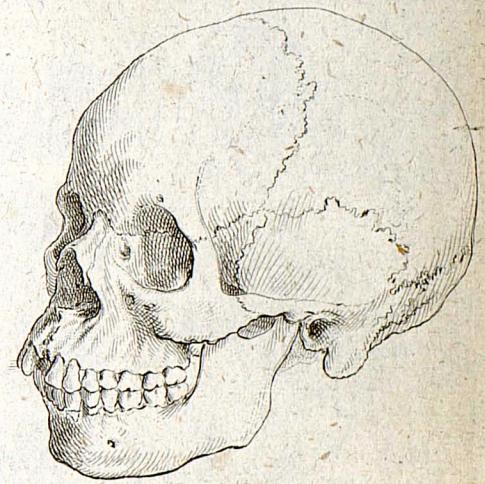
3

Feminiae Georgianae

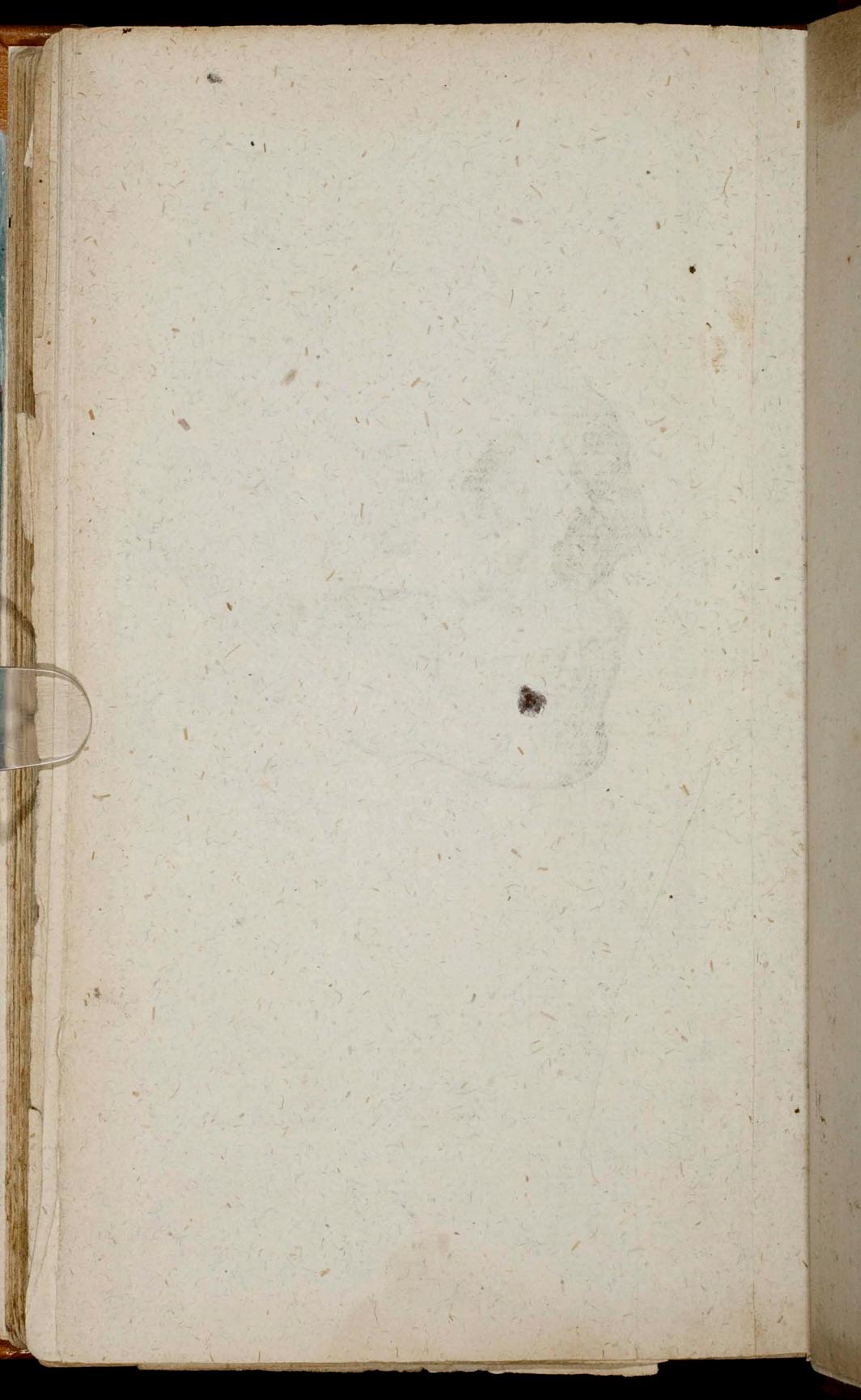
4

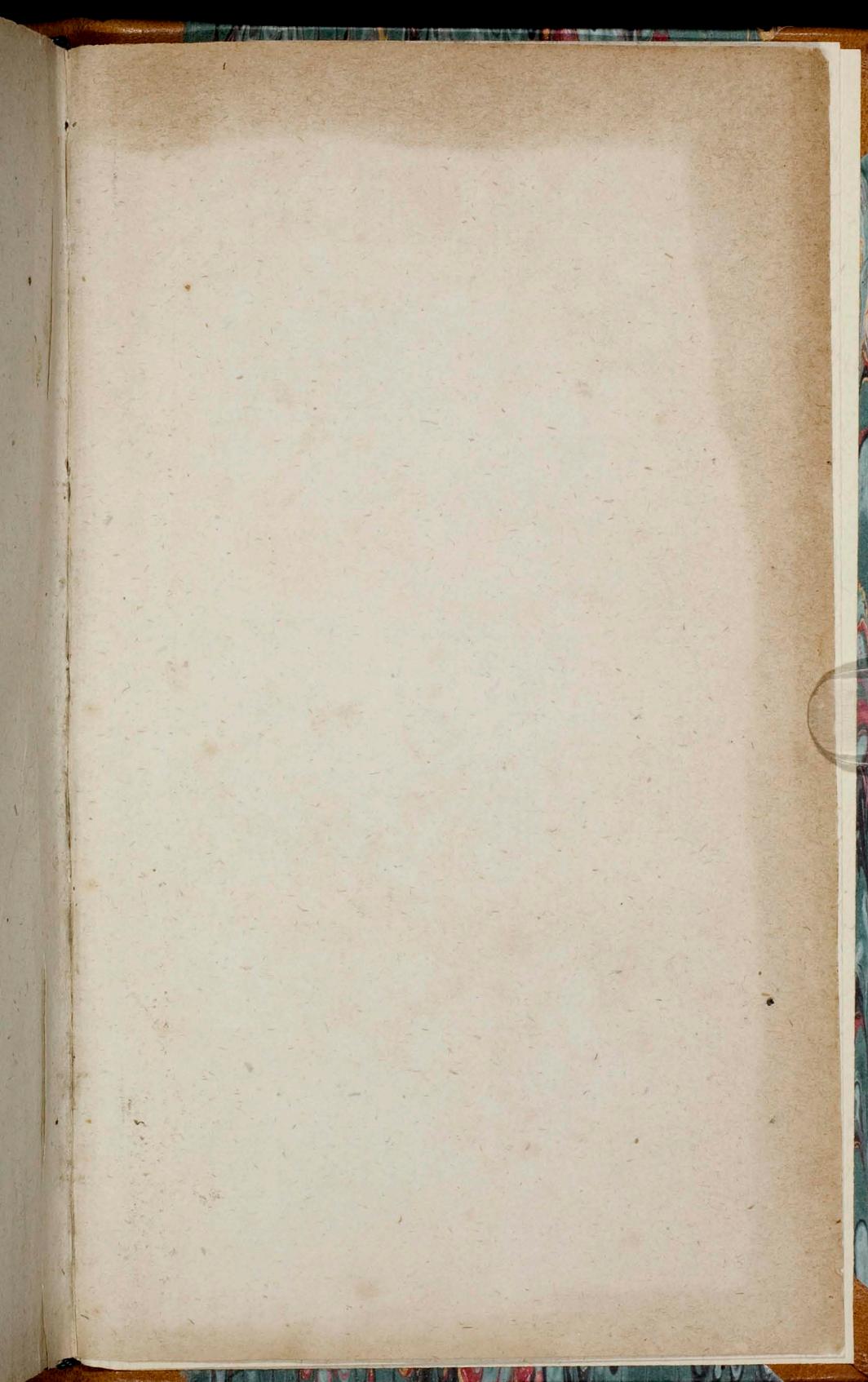
O tahitiae

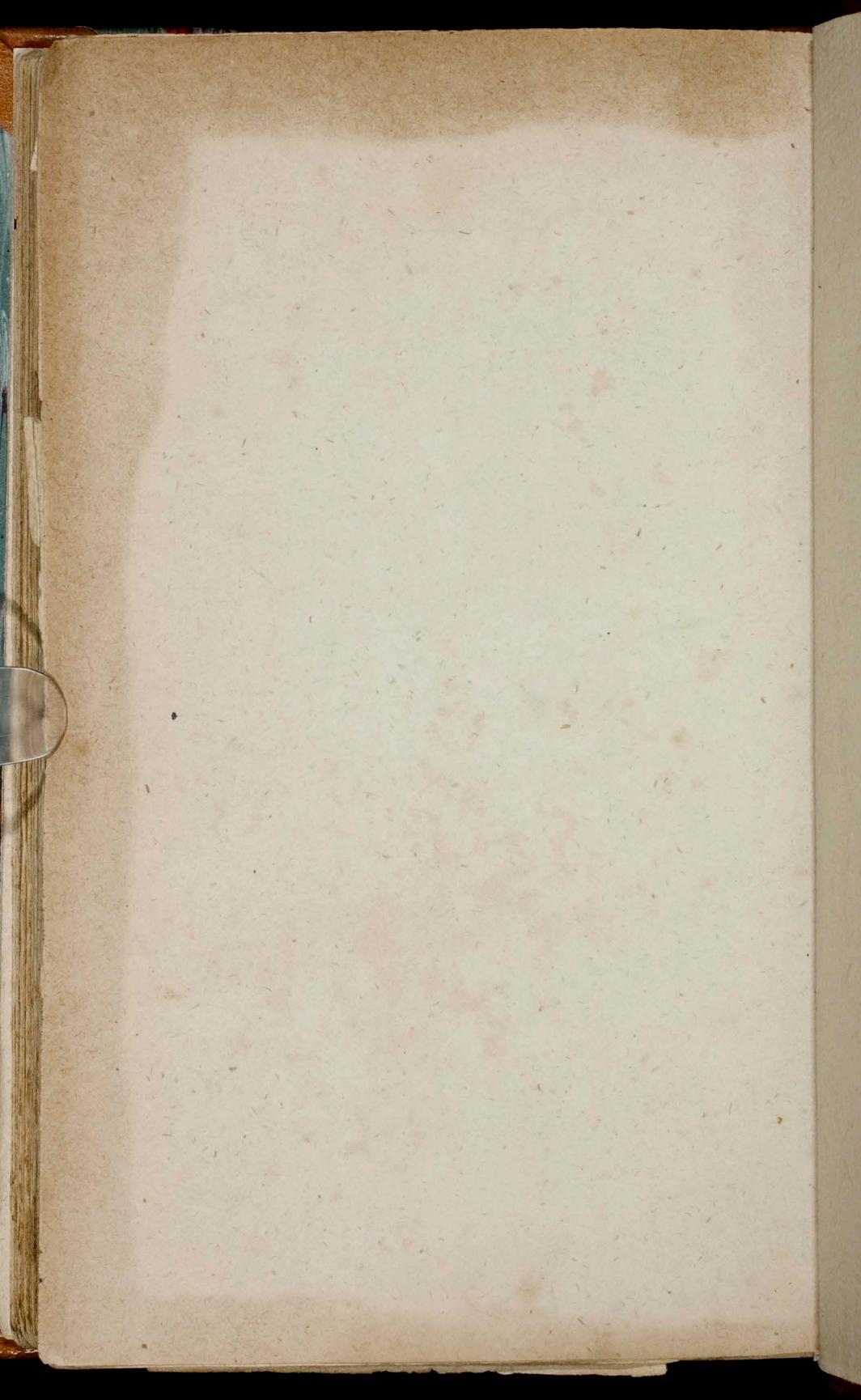

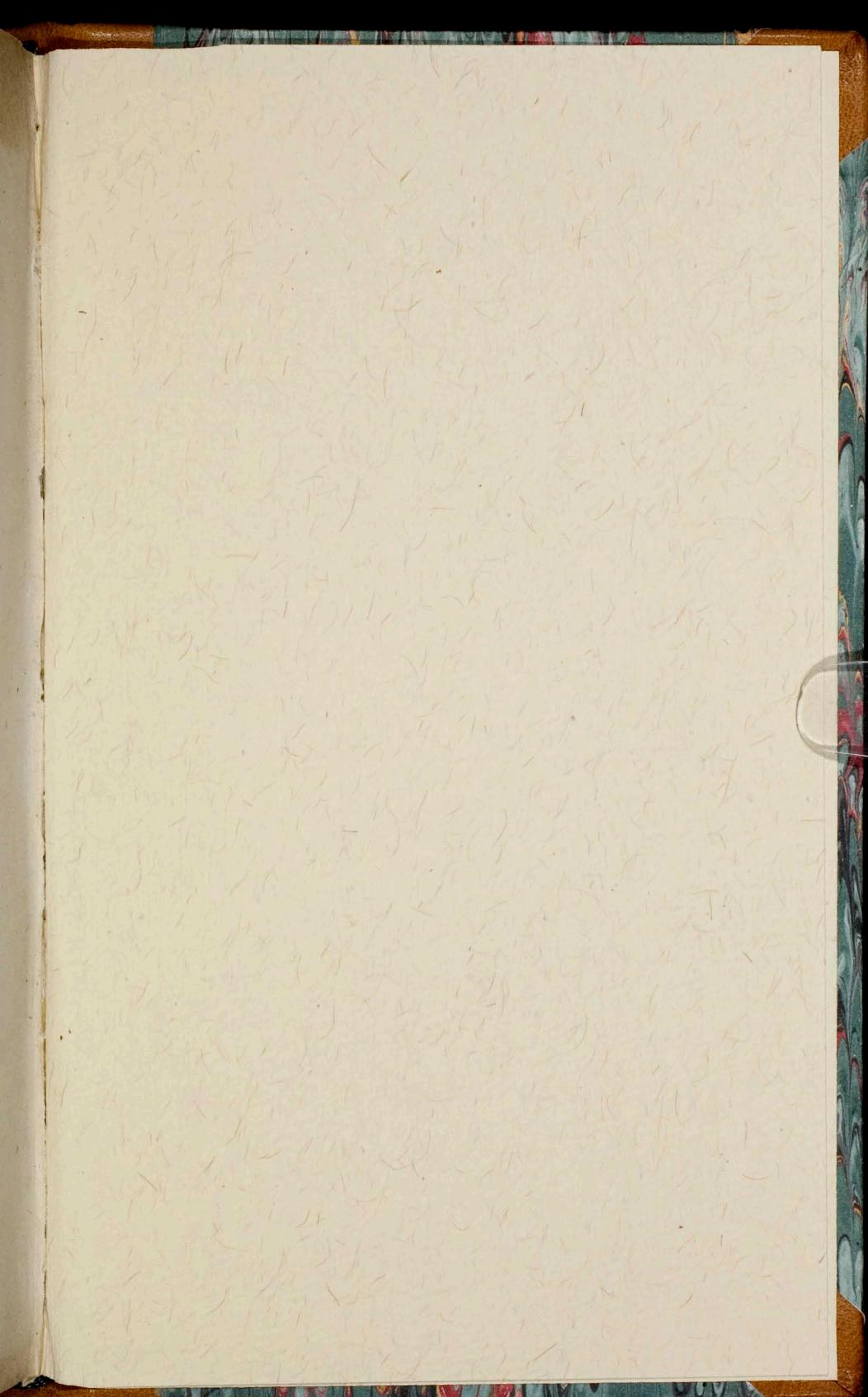
3

Aethiopissae

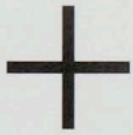

BUBI Rep. Nr. 29725

29. OKT. 1996

© SUB GÖTTINGEN / GDZ | 2010

QPCARD 201

